

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI
ZA ROK 2023

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
I. ZADANIA I STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI	5
1.1. Zadania i ramy prawne.....	5
1.2. Struktura organizacyjna	6
1.3. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli	7
1.4. Warunki lokalowe	11
1.5. Zasady udzielania świadczeń pomocy społecznej - informacje podstawowe.....	11
II. CHARAKTERYSTYKA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI	13
III. FORMY UDZIELANEJ POMOCY	15
3.1 Finansowe formy wsparcia realizowane w 2023 r.....	16
3.1.1 Świadczenia pieniężne	16
3.1.2 Świadczenia niepieniężne	19
3.2. Niefinansowe formy wsparcia realizowane w 2023 r.	26
3.2.1 Praca socjalna	26
3.2.2 Interwencja kryzysowa	29
3.2.3 Poradnictwo specjalistyczne	29
3.2.4 Procedura Niebieskie Karty.....	30
IV. PRACA Z DZIECKIEM I RODZINĄ	32
4.1 Praca socjalna na rzecz rodziny i dziecka.....	32
4.2 Wsparcie asystenta rodziny	34
4.3 System pieczy zastępczej	35
4.4 Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Tęcza”	36
4.5. Wypoczynek letni.....	37
V. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH	39
5.1 Klub Integracji Społecznej	39
5.2 Prace społecznie użyteczne.....	44
5.3 "Pomoc w domu" w ramach prac społecznie użytecznych.....	46
VI. PRACA Z OSOBAMI ZAGROŻONYMI WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	47
6.1. Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi problemem uzależnienia.....	47
6.2. Klub Trzeźwego Życia	48
6.3. Bezdomność.....	49
6.4. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	50
VII. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	51
7.1. Zespół ds. pomocy osobom starszym/Zespół ds. domów pomocy społecznej.....	51
7.2. System wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnościami.....	52
7.2.1. Usługi opiekuńcze.....	53
7.2.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze.....	53
7.2.3. Sąsiedzkie usługi opiekuńcze.....	54
7.2.4. Program osłonowy „Teleopieka”	55

7.2.5. Program „Opieka 75+” – edycja 2023.....	55
7.2.6. Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023	56
7.2.7. Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2023	56
7.2.8. Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023.....	57
7.3. Dzienny Dom SENIOR+	58
7.4. Rozwadowski Klub Seniora.....	60
7.5. Warsztat Terapii Zajęciowej.....	61
VIII. INNE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ MOPS	64
8.1. Organizowanie społeczności lokalnej	64
8.1.1. Klub Wesoła Gromadka – miejsce aktywności lokalnej.....	67
8.1.2. Projekty i inicjatywy zrealizowane we współpracy z mieszkańcami Stalowej Woli i partnerami.....	70
8.2. Klub Wolontariusza	72
8.2.1. Akcje organizowane przy współudziale wolontariuszy.....	73
IX. KOORDYNACJA I REALIZACJA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW SPOŁECZNYCH	74
9.1. Koordynacja gminnych programów społecznych	74
9.2. Realizacja projektów współfinansowanych ze środków UE i programów rządowych.....	75
9.2.1. Projekty współfinansowane z funduszy UE.....	75
9.2.2. Projekty współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.....	78
9.2.3. Programy Rządowe dofinansowane z budżetu państwa.....	80
X. NAGRODY, WYDARZENIA CYKLICZNE I CIEKAWY INICJATYWY.....	81
10.1. Nagrody finansowe – ciekawe inicjatywy	81
10.2. Opłatek Maltański.....	81
10.4. Stalowowolska Paczka Pomocy - Edycja 2023 – Wrażliwi na potrzeby innych.....	82
XI. WSPÓŁPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI PRZY REALIZACJI ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z ROZEZNANYCH POTRZEB	82
XII. KUCHNIA I ŻYWIENIE W OŚRODKACH WSPARCIA.....	86
XIII. FINANSOWANIE BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI MOPS.....	86
XIV. PODSUMOWANIE.....	88
XV. ZAŁOŻENIA I POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.....	95
WYKAZ TABEL.....	100

WPROWADZENIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli przedstawia sprawozdanie z działalności za 2023 rok w odniesieniu do zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz zdiagnozowanych problemów społecznych dotyczących mieszkańców Stalowej Woli (podstawa prawna art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej).

W sprawozdaniu ujęto zadania i strukturę organizacyjną Ośrodka, formy wsparcia w odniesieniu do zdiagnozowanych potrzeb osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz wydatki finansowe na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. Wielkość udzielonej pomocy oraz liczbę osób obrazują zestawienia tabelaryczne.

Przedstawiono również formy aktywizacji klientów pomocy społecznej w zakresie podejmowania działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem w oparciu o projekty własne i programy pomocowe z zakresu pomocy społecznej realizowane, także w partnerstwie z innymi podmiotami.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli systematycznie poszerza swoją działalność, podejmuje nowe inicjatywy poszukując skutecznych sposobów rozwiązywania problemów społecznych, prowadzi niestandardowe działania. Pozyskuje również środki zewnętrzne na projekty, które pozwalają na włączenie nowych, dodatkowych form wsparcia. Współpracuje z wieloma instytucjami, organizacjami pozarządowymi i lokalną społecznością.

Wypełniając swoje zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kieruje się zasadami równości, pomocniczości, solidarności oraz subsydiarności, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes mieszkańców. Tworzy lub współtworzy programy na rzecz mieszkańców miasta. Prowadzi obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej. W celu realizacji coraz większej ilości zadań wiedza pracowników musi wykraczać poza problematykę pomocy społecznej i obejmować szerokie spectrum informacji koniecznych w procesie udzielania pomocy osobom i rodzinom tego wymagającym. Pojawia się też potrzeba wykorzystania w pracy specjalistów dotąd nie zatrudnianych, budowy infrastruktury okołopomocowej. Coraz bardziej istotne staje się również stosowanie interdyscyplinarnych rozwiązań, pogłębianie współpracy i budowanie partnerstw na rzecz pobudzania szeroko pojętej aktywności osób i rodzin trafiających do systemu pomocy społecznej.

Realizując zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ma na celu dążenie do poprawy jakości życia słabszych społecznie i ekonomicznie mieszkańców miasta, dbałość o zapewnienie prawidłowego rozwoju i funkcjonowania rodzin przeżywających trudności i kryzysy, budowanie właściwych relacji między jej członkami, właściwe pełnienie przez nich ról społecznych, wspieranie ich dążeń do usamodzielnienia, bezpieczeństwo oraz właściwy rozwój i wyrównywanie szans dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie demoralizacji, patologiom i wykluczeniu społecznemu mieszkańców miasta.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje swoje obowiązki zgodnie z zasadami celowości, legalności i gospodarności w zakresie wydatkowania środków finansowych, obowiązującymi standardami oraz zasadami etyki zawodowej. Realizacja misji i założonych celów przebiega zgodnie z wdrożoną polityką zarządzania ryzykiem i objęta jest kontrolą zarządczą.

I. ZADANIA I STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI

1.1. Zadania i ramy prawne.

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do ustawy.

Do podstawowych zadań Ośrodka należy między innymi realizacja zadań własnych gminy oraz zadań zleconych z zakresu administracji rządowej określonych w ustawie o pomocy społecznej, w tym m.in.:

- rozpoznawanie potrzeb społecznych oraz poddanie analizie i ocenie zjawisk będących ich źródłem,
- organizowanie funkcjonowania pomocy społecznej w mieście z uwzględnieniem rozwoju nowych form pomocy i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb, oraz prowadzenie i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- przyznawanie i wypłacaniu świadczeń,
- prowadzeniu profesjonalnej działalności - w szczególności pracy socjalnej - ukierunkowanej na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pokonywania trudnych sytuacji życiowych i pełnego funkcjonowania w społeczeństwie,
- pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin w ramach społeczności lokalnej,
- opracowywanie i współuczestniczenie w tworzeniu dokumentów planistycznych w obszarze polityki społecznej miasta - strategii, programów, oraz ich realizowanie adekwatnie do przypisanych odpowiedzialności,

a także realizacja zadań wynikających z innych ustaw, w tym:

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz zadań wynikających z programów rządowych, w tym ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych a także pomocy rodzinom, których członkami są osoby niepełnosprawne,
- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- Ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Podstawą podejmowanych działań były również akty wykonawcze do ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw a w szczególności:

- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych,

- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpień 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych),
- Uchwała Nr 149 Rady Ministrów z 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024–2028,
- Uchwała Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.

Szczegółowe zadania realizowane przez MOPS, odnoszące się do wymienionych uregulowań prawnych, wynikające z rozeznaczonych potrzeb oraz zakres ich realizacji określają odpowiednio Uchwały Rady Miejskiej w Stalowej Woli.

1.2. Struktura organizacyjna.

Struktura organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest odpowiedzią na rozpoznane potrzeby społeczne mieszkańców miasta Stalowa Wola i określona w oparciu o analizę i ocenę występujących zjawisk, powodujących zapotrzebowanie na różne formy wsparcia.

Diagnozą potrzeb lokalnego środowiska zajmuje się **Dział Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej**, w ramach którego funkcjonują zespoły pracowników socjalnych specjalizujących się w pracy socjalnej z konkretnymi grupami dyspanseryjnymi:

- Zespół diagnostyczny,
- Zespół ds. pomocy rodzinie,
- Zespół ds. asysty rodziny,
- Zespół ds. pomocy osobom starszym,
- Zespół ds. domów pomocy społecznej,
- Zespół ds. osób bezdomnych,
- Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej.

Zespół diagnostyczny grupuje pracowników pierwszego kontaktu, którzy diagnozują sytuację osób i rodzin zgłaszających się do Ośrodka po pomoc, ustalają główne przyczyny dysfunkcji rodziny i kierują do odpowiedniego zespołu problemowego, ewentualnie obsługuje klientów MOPS nie wymagających systematycznego wsparcia w formie pogłębionej pracy socjalnej.

Zespoły problemowe pogłębiają diagnozę społeczną, opracowują program pomocy, podejmują działania edukacyjne, motywacyjne, wspierające, w oparciu o wzajemną współpracę z innymi podmiotami i poradnictwo specjalistyczne w sytuacji złożoności występujących problemów. Natomiast inicjowanie

i wspieranie oddolnych ruchów samopomocowych i obywatelskich powierzone zostało Organizatorom Społeczności Lokalnej przy wsparciu Klubu Wolontariusza.

Dział Usług realizuje usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób niesamodzielnych z tytułu wieku lub niepełnosprawności, w tym również dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dzieci autystycznych. Realizuje również Programy wspierające osoby starsze oraz z niepełnosprawnościami.

Ewidencją realizowanych przez MOPS świadczeń pomocy społecznej w systemie POMOST a także ich ekspedycją oraz planowaniem środków finansowych na ich zabezpieczenie a także dokonywaniem analiz i oceny zjawisk które powodują zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej zajmuje się **Dział Obsługi Świadczeń**.

W celu sprawnego identyfikowania lokalnych potrzeb i określania kierunków rozwoju wybranych zagadnień polityki społecznej utworzony został w strukturze Ośrodka w marcu 2023 r. **Zespół ds. realizacji projektów i programów**. Realizuje min. zadania związane z osiągnięciem celu założonego w projektach realizowanych przez Ośrodek, finansowanych ze środków zewnętrznych, odpowiada za prawidłowy przebieg ich realizacji, spełnienie wszystkich wymagań formalnych i merytorycznych związanych z wykorzystaniem środków przyznanych na jego realizację, zgodnie z umową o dotację i ogólnymi zasadami finansowania projektów.

Aktywizacja i integracja społeczna osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją prowadzona jest w klubach: **Klubie Integracji Społecznej i Klubie Trzeźwego Życia**, oraz w ośrodkach wsparcia dziennego: **Dziennym Domu Senior +, Rozwadowskim Klubie Seniora, Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego - Świetlicy „Tęcza” i jej filii, Warsztacie Terapii Zajęciowej**, który jest samodzielną jednostką funkcjonującą w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

MOPS zabezpiecza obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno - pomocowych. Jest to zadanie obowiązkowe wynikające z Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Pracę Zespołu i grup diagnostyczno - pomocowych koordynuje wskazany przez Dyrektora MOPS pracownik do którego zadań należy w szczególności:

- obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego:
- koordynowanie pracy grup diagnostyczno - pomocowych powoływanych do podejmowania interwencji w indywidualnych przypadkach przemocy domowej i skuteczności podejmowanych działań,
- gromadzenie i przechowywanie dokumentacji pracy grup roboczych.

W strukturze MOPS znajduje się również **Kuchnia**, która przygotowuje posiłki dla uczestników ośrodków wsparcia działających przy MOPS oraz funkcjonujących w mieście dwóch Środowiskowych Domów Samopomocy.

1.3. Kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

Utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy, wynikającym z art. 17 ust.18 ustawy o pomocy społecznej. Kadrę MOPS zatrudnioną na dzień 31 grudnia 2023 r. w ramach 164,50 etatów stanowiło 178 osób (w tym 5 osób zatrudnionych w ramach zatrudnienia subsydiowanego, 17 osób na umowy cywilno-prawe i 4 osoby na umowę zastępstwo).

Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracowników socjalnych. Zgodnie z Art. 110 ust. 11 Ustawy jw. OPS zatrudnia pracowników

socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku 1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Ustawa o pomocy społecznej określa, kto może zostać pracownikiem socjalnym natomiast kwalifikacje zawodowe asystentów rodzin reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Również odpowiednie przygotowanie zawodowe posiada pozostała kadra pomocnicza, administracyjno-finansowa z uwagi na stały wzrost liczby realizowanych przez pomoc społeczną zadań i konieczność stałego doskonalenia zawodowego, systematycznego poszerzania posiadanej wiedzy i umiejętności.

Większość pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli legitymuje się wykształceniem wyższym - **99 osób** (56 %), przy czym wykształcenie wyższe magisterskie posiada **79 osób**, wyższe licencjackie **20 osób**. Ponadto w 2023 roku było zatrudnionych **69 osób** z wykształceniem średnim, w tym **27 osób** ukończyło szkoły policealne, **12 osób** z wykształceniem zawodowym oraz **3 osoby** z wykształceniem podstawowym. Dodatkowo, dzięki ustawicznemu doskonaleniu wiedzy w wyniku podnoszenia kompetencji zawodowych w ramach specjalizacji zawodowych **21 pracowników** posiada 1-wszy stopień specjalizacji i **21 pracowników** 2-gi stopień specjalizacji.

Ponadto w 2023 roku 94 pracowników Ośrodka podnosiło swoje kwalifikacje i umiejętności praktyczne poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju kursach, szkoleniach, konferencjach organizowanych przez firmy zewnętrzne.

MOPS rokrocznie sięga po zatrudnienie subsydiowane na podstawie zawieranych umów z Powiatowym Urzędem Pracy w Stalowej Woli. łącznie w 2023 roku zatrudnionych było 7 osób w ramach prac interwencyjnych na stanowisku opiekun w ośrodku pomocy społecznej a 3 osoby skierowane przez PUP miały możliwość odbycia stażu na w zawodzie: pracownik socjalny, opiekun, pomoc administracyjna.

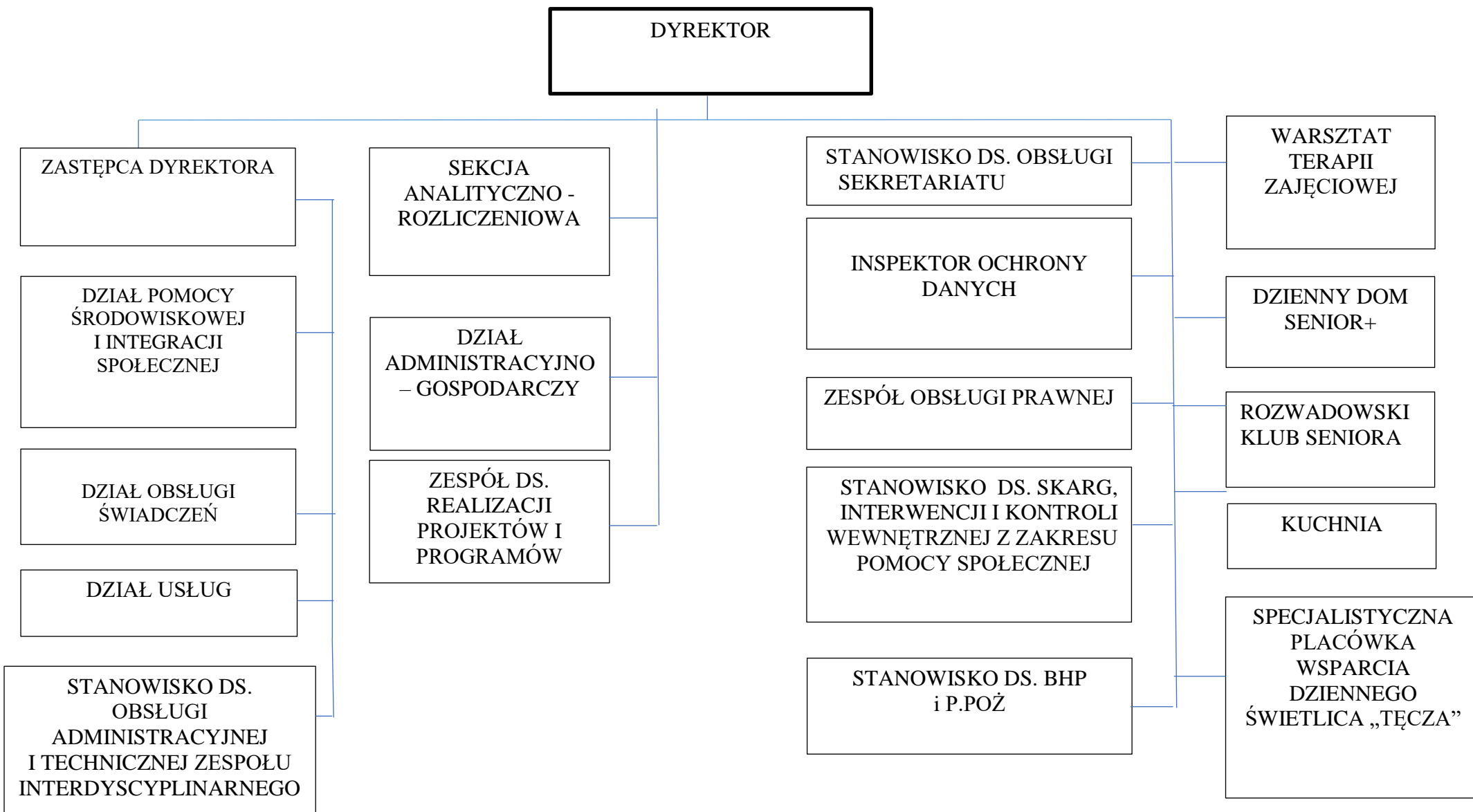
Strukturę zatrudnienia w MOPS przedstawia tabela nr 1 a wewnętrzny podział organizacyjny na dzień 31 grudnia 2023 roku przedstawia Schemat organizacyjny MOPS w Stalowej Woli (str. 10).

TABELA NR 1 **STRUKTURA ZATRUDNIENIA W MOPS**

L.p.	Wyszczególnienie stanowisk	Ogółem liczba zatrudnionych osób
1	dyrektor	1
2	zastępca dyrektora	1
3	kierownik działu, kierownik sekcji <i>(kierownicy ośrodków wsparcia wykazani są w wierszu 15)</i>	7
4	pracownicy socjalni w tym:	47
	<i>główny specjalista pracy socjalnej</i>	6
	<i>starszy specjalista pracy socjalnej – koordynator</i>	8
	<i>starszy specjalista pracy socjalnej</i>	6

	<i>specjalista pracy socjalnej</i> <i>starszy pracownik socjalny</i> <i>pracownik socjalny</i> w tym: świadczący pracę socjalną w środowisku	13 6 8 32
5	główny specjalista	2
6	asystent rodziny	4
8	opiekun wykonujący usługi opiekuńcze	42
9	opiekun wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychiatrycznymi	2
10	poradnictwo specjalistyczne (radca prawny, konsultant, psycholog)	6
11	pozostali pracownicy (w tym administracja, referenci, stanowiska pomocnicze)	19
12	Klub Integracji Społecznej	2
13	Klub Trzeźwego Życia	1
14	Kuchnia	6
15	Ośrodki wsparcia (kierownik i pozostali pracownicy) w tym: Dzienny Dom Senior + Rozwadowski Klub Seniora Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego- Świetlica TĘCZA w tym <i>filia Świetlicy</i>	22 8 2 12
16	Warsztat Terapii Zajęciowej	16

STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STAŁOWEJ WOLI – 164,50 etatów

1.4. Warunki lokalowe.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli prowadzi swoją działalność w dwuskrzydłowym i dwukondygnacyjnym, podpiwniczonym budynku przy ul. Dmowskiego 1, o łącznej powierzchni użytkowej 2.212,11 m². Poprzez rozbudowę i przebudowę budynku MOPS na przełomie roku 2017/2018 poprawiła się dostępność bazy lokalowej MOPS, a przede wszystkim poprawił się komfort zarówno osób korzystających z usług społecznych jak i pracujących w MOPS pracowników socjalnych, a dzięki temu jakość świadczonych usług społecznych i oferty udzielanych świadczeń.

W widocznych dla interesantów MOPS miejscach, zarówno w starej jak i nowej części budynku znajdują się tablice informacyjne o rozmieszczeniu poszczególnych Działów i stanowisk pracy. Na parterze w nowej części budynku usytuowany jest punkt informacyjny dla klientów MOPS.

Pracownicy MOPS w przeważającej części pracują w pokojach trzyosobowych. W sytuacjach wymagających szczególnej intymności rozmowy pracownicy socjalni mają do dyspozycji specjalnie przygotowany do tego celu pokój (tzw. przyjazny) na piętrze w nowej części budynku, w którym odbywają się również spotkania psychologa z klientem, który jednocześnie pozostaje do dyspozycji dla osób, które zgłaszają się do pracownika socjalnego w towarzystwie dzieci. Ponadto pracownicy mogą korzystać z sali spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup diagnostyczno - pomocowych oraz ewentualnie w starej części budynku z sali konferencyjnej.

Na parterze budynku MOPS od stycznia 2018 r. funkcjonuje Dzienny Dom Senior +, który powstał z przekształcenia istniejącego od 1994 r. Dziennego Domu Pobytu dzięki pozyskaniu środków finansowych z Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015 – 2020 - Edycja 2018 moduł I. W pomieszczeniach piwnicznych starej części budynku MOPS od września 2000 r. funkcjonuje Klub Trzeźwego Życia. Natomiast w pomieszczeniach piwnicznych nowej części budynku MOPS od stycznia 2020 r. na podstawie umowy użyczenia działa Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego prowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stalowej Woli oraz Archiwum MOPS.

W budynku MOPS i jego otoczeniu znajdują się udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami tj. podjazd, winda, miejsca parkingowe, toaleta.

1.5. Zasady udzielania świadczeń pomocy społecznej - informacje podstawowe.

Głównym celem pomocy społecznej jest podejmowanie działań dostosowanych do indywidualnych potrzeb osób i rodzin, zmierzających do ich życiowego usamodzielnienia się oraz integracji ze środowiskiem. Potrzeby osób i rodzin powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Osoby i rodziny korzystające ze wsparcia instytucji pomocy społecznej zobowiązane są do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej poprzez wykorzystanie własnych zasobów (materialnych i niematerialnych), możliwości i uprawnień.

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje szeroki katalog powodów uprawniających do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, są to w szczególności: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie; niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu i ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, trudności w przystosowaniu

do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna. Katalog ten nie jest zamknięty i dopuszcza możliwość udzielenia pomocy ze względu na wystąpienie innej niż wymienione w ustawie przyczyny.

Prawo do świadczeń pomocy społecznej warunkuje również próg dochodowy, tzw. **kryterium dochodowe**, które podlega weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Ostatnia weryfikacja kwoty kryterium dochodowego obowiązującego w 2023 roku (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej) miała miejsce w styczniu 2021 roku i wynosiło ono odpowiednio:

- 1) dla osoby samotnie gospodarującej - **776 zł**,
- 2) w przypadku rodziny - dla osoby w rodzinie – **600 zł**.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie, której dochód przekracza kryterium dochodowe może być przyznana pomoc bezzwrotna lub na zasadach zwrotu części lub całości kwoty przyznanego świadczenia.

Katalog różnych form wsparcia jest różnorodny. MOPS w Stalowej Woli realizuje świadczenia pieniężne oraz niepieniężne (w tym m.in.: posiłek, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, schronienie, niezbędne ubranie) ale przede wszystkim szeroko rozumianą pracę socjalną na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin, prowadzoną w indywidualnych sprawach a także w środowisku lokalnym oraz specjalistyczne poradnictwo prawne i psychologiczne. Praca socjalna polega na wspieraniu lub wywoływaniu zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmocnianie potencjału osób i rodzin do przewyższania trudnych sytuacji życiowych.

Identyfikacja osób wymagających pomocy oraz diagnoza ich sytuacji społecznej następuje w drodze wywiadu środowiskowego, który pozwala na określenie powodów, z których jednostka lub rodzina znalazła się w kryzysie i wymaga interwencji ze strony Ośrodka. Wywiad środowiskowy stanowi również podstawę do wydania decyzji administracyjnej w sprawie przyznania lub odmowa przyznania świadczeń z pomocy społecznej, za wyjątkiem świadczeń w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej, uczestnictwa w klubach samopomocy, wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

W 2023 r. wydano łącznie **5846** decyzji administracyjnych. Poniższa tabela przedstawia liczbę wydawanych w Ośrodku decyzji z podziałem na ich rodzaje.

TABELA NR 2 **DECYZJE ADMINISTRACYJNE W SPRAWACH ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ**

RODZAJE DECYZJI	LICZBA DECYZJI
Decyzje przyznające różnego typu świadczenia	4364
Decyzje: uchylające, zmieniające, umorzenia, odstąpienia od żądania zwrotu świadczeń, itp.	1389
Decyzje odmowne, w tym w sprawie wydania zaświadczenia o żądanej treści	93
ŁĄCZNIE	5846

Głównymi powodami odmowy przyznania świadczeń z pomocy społecznej dla 49 rodzin w 2023 roku były m.in:

- dochód przekraczający kryterium dochodowe - 11 wnioskodawców,
- brak okoliczności uzasadniających udzielenia pomocy (zasada fakultatywności świadczeń z pomocy społecznej) – 30 wnioskodawców,
- brak współdziałania z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej lub marnotrawienie przyznanych świadczeń– w 7 przypadkach,
- brak podstaw prawnych do ponownego przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego zgodnie z art.31 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa – 1 osoba.

W 2023 roku wydane zostało również 44 decyzji odmownych w sprawie wydania zaświadczenia o żądanej treści – tj. o sytuacji dochodowej i majątkowej studenta i jego rodziny, ubiegającego się o stypendium socjalne na podstawie art. 88 ust. 4 ustawy prawo o szkolnictwie. Odmowa wydania takiego zaświadczenia wynikała z braku danych rodziny studenta w systemie POMOST stanowiącym bazę danych Ośrodka.

II. CHARAKTERYSTYKA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W STALOWEJ WOLI

Z danych demograficznych Urzędu Miasta Stalowa Wola wynika że według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku liczba mieszkańców naszego miasta wynosiła 54 833 osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy (dane z roku 2021 - 56 540 osób, dane z roku 2022 – 55.618), z czego 28,00 % stanowiły osoby starsze tj. w wieku emerytalnym (wzrost o 1 %, w stosunku do roku poprzedniego), 57,00 % osób w wieku produkcyjnym (utrzymuje się na stałym poziomie w stosunku do roku ubiegłego) a osoby w wieku od 0 do 17 lat stanowiły 15,00 % ogółu mieszkańców (utrzymuje się na stałym poziomie w stosunku do roku poprzedniego).

W 2023 roku ze wsparcia MOPS skorzystało ogółem 1135 rodzin (1927 osób w rodzinie) w tym osoby starsze w wieku 60/65 lat i więcej stanowiły 28,85 % ogółu osób objętych działaniami MOPS. Wśród rodzin korzystających z pomocy dominowały gospodarstwa jednoosobowe – 67,31 % ogółu, a rodziny z dziećmi stanowiły 19,30 % ogółu rodzin.

Tabele Nr 3 i Nr 4 przedstawiają typy rodzin objętych wsparciem MOPS.

TABELA NR 3 TYPY RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ MOPS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny ogółem	1135	1927
w tym		
gospodarstwa jednoosobowe	764	764
Rodziny z dziećmi ogółem	219	792
w tym rodziny niepełne	82	253
Rodziny emerytów i rencistów	398	468
w tym: gospodarstwa jednoosobowe	342	342

TABELA NR 4 RODZINY Z DZIEĆMI OBJĘTE POMOCĄ MOPS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem rodziny z dziećmi objęte wsparciem MOPS		Rodziny którym przyznano decyzją świadczenie z pomocy społecznej	
	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
1	88	234	43	102
2	77	287	42	138
3	40	184	23	105
4	12	73	12	72
5 i więcej	2	14	0	0
Ogółem liczba rodzin z dziećmi	219	792	120	417

Głównymi powodami udzielenia świadczeń z pomocy społecznej przez MOPS w drodze decyzji administracyjnej w 2023 r. były: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo a w następnej kolejności bezrobocie, problem alkoholowy, bezdomność czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Przytoczone dane w poszczególnych rubrykach tabeli nr 5 nie podlegają sumowaniu, gdyż u osób i rodzin pozostających w zakresie działania pomocy społecznej wielokrotnie występuje więcej niż jedna przesłanka objęcia pomocą.

TABELA NR 5 POWODY PRYZNANIA ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ

POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINIE
Ubóstwo	471	698
Bezdomność	81	83
Potrzeba ochrony macierzyństwa	28	123
w tym : wielodzietność	18	93
Bezrobocie	257	474
Niepełnosprawność	529	686
Długotrwała lub ciężka choroba	699	898
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	69	235
w tym: rodziny niepełne	52	162
rodziny wielodzietne	19	90
Przemoc w rodzinie	22	56
Alkoholizm	194	242
Narkomania	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	33	39
Sytuacja kryzysowa	5	9

III. FORMY UDZIELANEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2023 roku MOPS świadczył różne rodzaje i formy wsparcia, przy czym świadczenie w formie pracy socjalnej realizowane było zgodnie ze Standardami metodycznego postępowania obowiązującymi w MOPS, natomiast w każdym przypadku korzystania ze świadczeń pomocy społecznej realizowane było min. rzecznictwo, poradnictwo, udzielanie informacji, emocjonalne wsparcie.

Do świadczeń pieniężnych należały:

1. zasiłek stały;
2. zasiłek okresowy;
3. zasiłek celowy w tym: specjalny zasiłek celowy i zwrotny zasiłek celowy;
4. wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez Sąd.

Świadczenia niepieniężne:

1. praca socjalna;
2. składki na ubezpieczenie zdrowotne;
3. pomoc rzeczowa;
4. sprawienie pogrzebu;
5. poradnictwo specjalistyczne;
6. schronienie;
7. posiłek;
8. niezbędne ubranie;
9. usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i w ośrodkach wsparcia;
10. specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i w ośrodkach wsparcia;
11. pobyt i usługi w domu pomocy społecznej;
12. interwencja kryzysowa.

Prawo do korzystania z powyższych świadczeń, z wyłączeniem wynagrodzenia dla opiekuna z tytułu sprawowania opieki, pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego, uzależnione jest od kryterium dochodowego i przyznawane jest na podstawie decyzji administracyjnej.

W 2023 roku ze wsparcia MOPS skorzystało ogółem **1135 rodzin**, z czego w formie świadczenia w drodze decyzji administracyjnej **948** rodzin natomiast **187** rodziny skorzystały wyłącznie z pomocy w formie pracy socjalnej.

TABELA NR 6 LICZBA RODZIN I OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ogółem liczba rodzin, objętych wsparciem pomocy społecznej	1135	1927
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	187	577
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie pomocy społecznej	948	1350
w tym: świadczenia pieniężne	636	965
świadczenia niepieniężne	561	798

3.1. Finansowe formy wsparcia realizowane w 2023 roku.

3.1.1. Świadczenia pieniężne.

Zasiłek stały - świadczenie obowiązkowe przeznaczone dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub z tytułu niepełnosprawności. Kryterium wieku, oznacza osiągnięcie wieku emerytalnego określonego w Ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (kobiety -60 lat, mężczyźni 65 lat życia). W przypadku niepełnosprawności uprawnienia przysługują tylko osobom legitymującym się niepełnosprawnością w stopniu znacznym lub umiarkowanym lub całkowitą niezdolnością do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W 2023 roku MOPS przyznał lub kontynuował z lat poprzednich uprawnienia do tego świadczenia dla **276 osób** z 273 rodzin. Średnia miesięczna wysokość świadczenia wynosiła 583,50 zł.

W skali roku łączna kwota wypłaconych świadczeń, **w całości sfinansowanych z budżetu państwa**, wyniosła **1 545 698 zł**.

Charakterystykę osób uprawnionych do zasiłku stałego w 2023 roku przedstawia tabela nr 7.

TABELA NR 7 LICZBA OSÓB I POWODY PRYZNANIA ZASIŁKU STAŁEGO.

Wyszczególnienie	Liczba osób
Ogółem liczba osób uprawnionych	276
w tym z powodu:	
- niepełnosprawności w stopniu znacznym	53
- niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym	172
- z powodu wieku	51
w tym:	
- osoby samotnie gospodarujące	248
- osoby w rodzinie	28

Zasiłek okresowy - przysługuje w szczególności ze względu na bezrobocie, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Kwotę zasiłku ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby lub rodziny a posiadanym dochodem z tym, że nie może być ona niższa niż 50% tej różnicy, która stanowi część gwarantowaną zasiłku, finansowaną z budżetu państwa, natomiast w pozostałej części, finansowanej z budżetu gminy, zasiłek ma charakter fakultatywny.

W 2023 roku zasiłki okresowe przyznano dla **353 rodzin (583 osób w rodzinach)**, na łączną kwotę **791 304 zł**. Dotacja budżetu państwa wynosiła 726 090 zł co stanowiło 92,00 % ogólnej kwoty wydatkowanej na ten cel, a środki własne gminy wyniosły 77 512 zł, tj. 9,80 % łącznej kwoty wypłaconych świadczeń.

TABELA NR 8 ZASIŁEK OKRESOWY Z PODZIAŁEM NA POWÓD JEGO PRYZNANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Długotrwała choroba	Oczekiwanie na świadczenie emerytalno-rentowe
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	140	97	33	2
Średni czasokres przyznanego świadczenia w miesiącach	7,07	8,49	4,15	2,5
Średnia wysokość świadczenia w zł	409,67	143,47	275,88	300,60

Zasiłek celowy przyznawany jest osobom/rodzinom, których dochód kształtuje się poniżej kryterium dochodowego, w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw mieszkań, a także kosztów pogrzebu.

Jest to świadczenie fakultatywne, zaliczane do zadań obowiązkowych gminy i w całości pokrywane z budżetu gminy.

W 2023 roku zasiłek celowy przyznano 363 osobom w 359 rodzinach i wypłacono 853 świadczeń. Na realizację tego zadania wydatkowano kwotę 222 596 zł.

Poniższa tabela przedstawia najczęściej zgłaszane potrzeby na realizację których przyznawane były zasiłki celowe w roku sprawozdawczym

TABELA NR 9 REALIZACJA ZASIŁKU CELOWEGO

WYSZCZEGÓLNIENIE	RODZAJ ZABEZPIECZONEJ POTRZEBY						
	Opłaty za czynsz i media	Koszty leczenia	Zakup żywności*	Opał	Zakup odzieży	Niezbędny remont	Zakup sprzętu domowego
Liczba rodzin którym przyznano zasiłek celowy	105	120	27	20	52	3	14
Liczba wypłaconych świadczeń	225	298	45	21	73	3	24
Łączna kwota wydatków na realizację zasiłków w zł	62 155	71 433	8 330	28 484	8 930	1 232	10 417
Średnia wysokość świadczenia w zł	276,24	239,71	185,11	1356,38	122,33	410,67	434,04

*Zasiłki celowe na zakup żywności realizowane były głównie w ramach programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023

Specjalne zasiłki celowe lub zasiłki pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku były przyznawane osobom i rodzinom, nie spełniającym kryterium dochodowego, , które zgłaszały trudności

finansowe z powodu wysokich kosztów leczenia, zajęć komorniczych ich własnych dochodów, spłacania zadłużeń bankowych itp. Znaczną grupę świadczeniobiorców stanowiły osoby, których podstawowym źródłem dochodu były niskie świadczenia z ZUS.

Zasady zwrotu świadczeń przyznanych pod warunkiem zwrotu ich części lub całości reguluje Uchwała Nr XX/254/15 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 14 grudnia 2015 roku.

Specjalne zasiłki celowe przyznano **130 osobom z 130 gospodarstw domowych**, wypłacono 249 świadczeń na łączną kwotę **74 487 zł**. Średnia wysokość zasiłku wynosiła 299,14 zł. Do najczęściej zgłaszanych potrzeb, które nie mogły zostać zaspokojone we własnym zakresie były: koszty leczenia – 62 osób, opłaty za media – 61 rodzin, zakup żywności – dla 30 osób.

Zasiłki celowe na zasadach zwrotu przyznane zostały 19 osobom/rodzinom (łącznie 19 świadczeń w skali roku) na łączną kwotę **27 203 zł** w szczególności na zakup opału dla 15 rodzin, zakup i koszt transportu pralki dla 1 rodziny, na koszt posprzątanía mieszkania dla 1 rodziny, na zakup specjalistycznego łóżka dla 1 rodziny oraz na zakup wersalki dla 1 rodziny. Średnia wysokość świadczenia wynosiła 1431,74 zł. W większości przypadków odstąpiono od żądania zwrotu poniesionych przez gminę na ten cel wydatków z uwagi na charakter zgłaszanych potrzeb uwzględniając sytuację osobistą i majątkową tych osób i rodzin.

W sytuacji stwierdzonego marnotrawienia lub zagrożenia marnotrawienia przyznawanych świadczeń z pomocy społecznej MOPS miał możliwość przyznawania świadczenia pieniężnego w formie bonów towarowych wydawanych w nominałach 5 zł, 10 zł, 20 zł, 50 zł na podstawie umowy zawartej z firmą SODEXO na dostawę bonów towarowych, realizowanych w wyznaczonych do tego celu sklepach. Taka forma realizacji świadczeń pieniężnych została zastosowana odpowiednio do 15 osób korzystających z zasiłków stałych; z zasiłków okresowych – 50 osoby.

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki przysługuje opiekunowi (ustanowionemu przez sąd opiekuńczy) w przypadku, gdy sąd opiekuńczy przyzna na jego żądanie stosowne wynagrodzenie okresowe albo jednorazowe w dniu ustania opieki lub zwolnienia go od niej. Jest to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. W odróżnieniu od innych świadczeń z pomocy społecznej, przyznawane jest na podstawie postanowienia Sądu, niezależnie od spełnienia kryterium dochodowego, bez decyzji administracyjnej i konieczności przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd.

W 2023 roku MOPS zrealizował **225 świadczeń** miesięcznych dla 7 osób na łączną kwotę **79 047 zł**. Średnia miesięczna wysokość świadczenia wynosiła **351,32 zł**.

Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł na osobę.

Konflikt zbrojny w Ukrainie spowodował masowy napływ do Polski osób z terytorium Ukrainy poszukujących w naszym kraju schronienia, spowodował potrzebę pilnego i doraźnego zapewnienia pomocy i wsparcia. Ustawa z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust 1 ww. ustawy i którzy zostali wpisani do rejestru PESEL - kwalifikują się do przyznania pomocy w formie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowego. Świadczenie jednorazowe wypłacono dla **101** obywateli Ukrainy na kwotę **30 300 zł** (dotacja Fundusz Pomocy).

3.1.2. Świadczenia niepieniężne.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne - MOPS opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne za **244 osoby** uprawnione do zasiłku stałego, niepodlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. Jest to zadanie własne o charakterze obligatoryjnym, dotowane z budżetu państwa w wysokości 80 % przy zapewnieniu udziału własnego w wysokości 20 %.

W 2023 roku składki na ubezpieczenie zdrowotne, w łącznej wysokości **130 587 zł**, w całości finansowane były z budżetu państwa.

Na podstawie art. 55 ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, do zadań zleconych gminie należy wydawanie decyzji w sprawie uprawnienia do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych przez okres 90 dni dla osób nieuprawnionych do świadczeń zdrowotnych z innego tytułu, spełniających kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej.

W okresie sprawozdawczym tą formą pomocy **objęto 79 osób**, wydając 105 decyzji bez finansowych zobowiązań dla gminy.

Obowiązek zapewnienia posiłku - polega na zapewnieniu jednego gorącego posiłku dziennie osobom nie mogącym go sobie zapewnić we własnym zakresie ze względu na wiek, chorobę, niepełnosprawność, brak środków finansowych czy warunków do przygotowania posiłku. Obejmuje ono również dożywianie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych.

Zadanie to realizowane było w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, przyjętego Uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 roku (zmienionej Uchwałą Nr 264 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2022 roku) oraz w oparciu o Uchwałę Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 17 grudnia 2018r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego do poziomu 150% tego kryterium określonego w ustawie o pomocy społecznej i w oparciu o Uchwałę Nr LXI/803/2023 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 15 lutego 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego do poziomu 200% kryterium uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej przez osoby objęte programem. Z założenia Programu udział własny gminy winien wynosić 40 % pełnego kosztu jego realizacji.

MOPS realizował obowiązek zapewnienia posiłku w dwóch formach tj. w naturze w ramach przyznanego gotowego posiłku, dla osób wymagających stosowania szczególnej diety w formie zasiłku celowego na zakup żywności w celu przygotowania posiłku. Ponadto w okresie prowadzonej przez placówki szkolne nauki zdalnej forma posiłku dla dzieci zamieniana była na świadczenie pieniężne dla rodziców w celu przygotowania tego posiłku w warunkach domowych.

Świadczenie w formie posiłku realizowane było w placówkach oświatowych (żłobki, przedszkola, szkoły) a także w Restauracji „Stal” prowadzonej przez Zakład Produkcyjno Hadlowy „WODEX” Sp. z o.o.

Łącznie Programem objętych zostało **805 osób**, w tym z posiłków skorzystało **348 osób** z 254 rodzin, z czego 107 dzieci i młodzieży w przedziale wiekowym od 0 do ukończenia szkoły ponadpodstawowej i 204 osób dorosłych. Z zasiłku celowego skorzystało **529 osób** z 310 rodzin.

Ogólny koszt Programu wyniósł 1 072 429 zł, z czego dotacja z budżetu państwa wyniosła 74,97 % tej kwoty tj. 804 000 zł, natomiast udział własny gminy stanowił 25,03 % , tj. kwota 268 429 zł.

W kwocie tej mieści się również zakup naczyń jednorazowych wykorzystywanych do pakowania posiłków dla klientów MOPS, co było podyktowane względami sanitarnymi oraz dowóz posiłku do miejsca zamieszkania dla 25 osób starszych, z niepełnosprawnościami mających trudności z przemieszczaniem się. Usługa przygotowania i wydawania posiłku dla świadczeniobiorców MOPS

w Restauracji Stal w roku 2023 była realizowana przez Zakład Produkcyjno – Handlowy „WODEX” Sp. Z o.o.

Tabela nr 10 przedstawia całościowe wykonanie zadania gminy w zakresie zapewnienia posiłku osobom tegoż posiłku potrzebującym, w oparciu o realizowany Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

TABELA NR 10 REALIZACJA PROGRAMU POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU

DANE CHARAKTERYZUJĄCE REALIZACJĘ PROGRAMU	DANE LICZBOWE
Liczba osób objętych zadaniem	805*
w tym: dzieci do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	217
Liczba osób korzystających z posiłku	348
w tym: dzieci w wieku od 0 do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	107
Liczba osób korzystających z zasiłku celowego na przygotowanie posiłku	529
w tym: dzieci w wieku od 0 do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	163
Łączna kwota wydatków w zł	1 072 429
w tym:	
- na posiłki	641 401
- na zasiłki celowe	431 028
Kwota dotacji w zł	804 000
Wkład własny w zł	268 429

* Liczby obrazujące ilość osób korzystających z posiłku i zasiłku celowego nie podlegają sumowaniu, gdyż w ciągu roku ta sama osoba mogła zamiennie skorzystać z posiłku lub zasiłku celowego, w związku z czym ujęta jest w obu pozycjach jednocześnie.

Poza realizowanym Programem „Posiłek w szkole i w domu” osoby i rodziny o dochodzie powyżej 200 % kryterium dochodowego, w sytuacjach szczególnych, korzystały z pomocy w formie posiłku w oparciu o Uchwałę Nr XX/254/15 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 14 grudnia 2015 rok w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej w formie pomocy rzeczowej, posiłków, zasiłków okresowych oraz zasiłków celowych. Uchwała ta daje możliwość, w uzasadnionych przypadkach przyznania pomocy w naturze w formie posiłku pod warunkiem zwrotu całości lub części świadczenia a w przypadku formy pieniężnej w formie specjalnego zasiłku celowego na podstawie art.41 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Z tej formy pomocy skorzystało łącznie 70 osób. Posiłki realizowane były w Restauracji "Stal" prowadzonej przez Zakład Produkcyjno Hadlowy „WODEX” Sp. z o.o. a poniesione na ten cel wydatki **dla 69 osób**, wyłącznie w ramach budżetu gminy, **wyniosły 179 525,26 zł**. Dodatkowo **1 dziecko** skorzystało z posiłku w oparciu o Uchwałę Nr LXXIII/965/2023 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 29 listopada 2023 roku w sprawie ustanowienia programu osłonowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028, w Publicznej Szkole Podstawowej nr 3 w Stalowej Woli, wydatki w ramach budżetu gminy na ten cel **wyniosły 606 zł**. W sytuacji 48 osób odstąpiono od żądania zwrotu poniesionych na ten cel wydatków, gdyż ich zwrot mógłby stanowić dla tych rodzin nadmierne obciążenie. Tytułem odpłatności za posiłek od pozostałych 22 osób uzyskano kwotę 17 789,75 zł.

Pomoc rzeczowa / Niezbędne ubranie Przyznanie niezbędnego ubrania należy do zadań własnych obligatoryjnych gminy. Zabezpieczenie tej potrzeby następuje poprzez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku. Pomoc ta realizowana jest w formie rzeczowej albo w drodze świadczenia pieniężnego skierowanego na ten cel. W latach poprzednich działalność Ośrodka w tym zakresie w formie rzeczowej wspierały organizacje pozarządowe, głównie Polski Czerwony Krzyż. Dodatkowo pracownicy MOPS zabezpieczali zgłaszane potrzeby w tym zakresie w ramach pozyskiwanej odzieży, obuwia i akcesoriów dla dzieci (wózki, łóżeczka) od osób prywatnych, w tym także otrzymywanych w ten sposób sprzętów gospodarstwa domowego (sprzętu AGD, mebli).

W pozostałych sytuacjach jak np. braku odzieży odpowiedniej do pory roku lub rozmiaru, na zabezpieczenie niezbędnego ubrania przyznano pomoc finansową w formie zasiłków celowych dla 52 rodzin na łączną kwotę **8 930 zł** oraz specjalnego zasiłku celowego dla 16 rodzin na łączną kwotę 2 940 zł.

Schronienie - Obowiązek udzielenia schronienia osobie będącej w kryzysie bezdomności jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Zadanie to jest realizowane poprzez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w schroniskach, noclegowniach, w domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych.

Na terenie miasta Stalowej Woli funkcjonuje Noclegownia dla mężczyzn prowadzona przez Stalowowolskie Koło Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, które otrzymuje dotację z budżetu gminy, w ramach ogłaszanych konkursów na realizację zadania publicznego pod tytułem „Prowadzenie na terenie miasta Stalowej Woli noclegowni dla bezdomnych mężczyzn w okresie od 1.01.2023 r. do 31.12.2023 r.”.

Natomiast z uwagi na brak miejsc dla bezdomnych kobiet, mężczyzn (w formie schroniska) oraz osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają dodatkowo częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych zawarto trzy umowy na realizację tego zadania, stosując ustawę o zamówieniach publicznych:

- w celu realizacji usługi schronienia dla bezdomnych kobiet ze Schroniskiem dla kobiet w Rudniku, prowadzonym przez Caritas Diecezji Sandomierskiej,
- dla osób bezdomnych, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu potrzeb życiowych, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, zakład opiekuńczo-leczniczy lub zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy z Akademią Innowacji Społecznych prowadzącą Schronisko w Gwizdaju,
- w celu realizacji usługi schronienia dla bezdomnych mężczyzn ze Schroniskiem w Dębicy prowadzonym przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Dębica.

W 2023 roku gmina Stalowa Wola wydatkowała łączną kwotę **377 157 zł**, na zabezpieczenie schronienia **dla 52 osób w kryzysie bezdomności** z czego :

- kwotę 147 157 zł na realizację schronienia dla osób w kryzysie bezdomności poza terenem Stalowej Woli w tym dla 6 kobiet w Schronisku dla bezdomnych kobiet w Rudniku nad Sanem, dla 1 kobiety w Schronisku dla bezdomnych kobiet w Lublinie, dla 1 kobiety w Schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w Gwizdaju oraz dla 8 mężczyzn w Schronisku dla bezdomnych mężczyzn w Dębicy.

- kwota dotacji 230 000,00 zł dla Stalowowolskiego Koła Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta na prowadzenie na terenie miasta Stalowa Wola noclegowni dla 18 bezdomnych mężczyzn, w której w skali roku przebywało łącznie 36 osób bezdomnych.

Pobyt w jest odpłatny a zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w 2023 r. regulowała uchwała Rady Miasta Stalowej Woli Nr XVI/177/2019 z dnia 26 września 2019 r.

Tytułem odpłatności za pobyt w schroniskach przez osoby tam skierowane pobrano kwotę 26 041,42.

W 2024 r. rozpocznie się przebudowa i rozbudowa Schroniska w Stalowej Woli. Przedsięwzięcie uzyskało dofinansowanie z Funduszu Dopłat w Banku Gospodarstwa Krajowego zasilanego środkami budżetu państwa w ramach rządowego programu bezzwrotnego wsparcia budownictwa mieszkaniowego. Całkowita wartość projektu, zgodnie z umową z dnia 19.10.2023 r. wynosi 8 016 872,92 PLN, w tym: 6 178 912,12 PLN – dofinansowanie 1 837 960,80 PLN – wkład własny Gminy.

W wyniku realizacji projektu powstanie schronisko dla osób bezdomnych, w którym przewidziano pokoje mieszkalne dla 52 osób. Osoby przebywające w ośrodku będą zaopatrywane w posiłki dostarczane z kuchni. Dodatkowo na każdym piętrze wydzielono aneks kuchenny do sporządzenia indywidualnych posiłków wyposażony w kuchenkę i lodówkę oraz szafki kuchenne. W budynku wydzielono pomieszczenie do spotkań indywidualnych oraz pracownię komputerową wyposażoną w 2 stanowiska z dostępem do Internetu. Na parterze zlokalizowano pokój pomocy medycznej i opieki pielęgnacyjnej. W budynku zaprojektowano także pomieszczenia na ogrzewalnię, niepołączone ze schroniskiem. Pokój ogrzewalni wraz z wyposażeniem sanitarnym przeznaczony będzie dla 15 osób.

Sprawienie pogrzebu lub pokrycie kosztów pogrzebu należy do obowiązkowych zadań własnych gminy w sytuacji, gdy osoba zmarła nie nabyła uprawnień do świadczenia pieniężnego z systemu ubezpieczeń społecznych, nie posiada rodziny lub której rodzina z ważnych powodów nie może pochować lub ponieść związanych z pochówkiem kosztów. Obowiązek ten realizuje się w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie, zgodnie z wyznaniem zmarłego. Zadanie sprawienia pogrzebu realizowane było na podstawie Umowy zawartej w dniu 7.12.2022 r. pomiędzy Gminą Stalowa Wola reprezentowaną przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej a Zakładem Pogrzebowym MEMENTO Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Stalowej Woli.

W 2023 roku sprawiono 7 pogrzebów osobom samotnym, które nie posiadały uprawnień do pochówku w ramach własnego zabezpieczenia społecznego oraz bliskich krewnych, którzy taki pochówek mogliby zorganizować, zlecając w całości wykonanie usługi firmie pogrzebowej. Łączna kwota wydatków na ten cel wynosiła **22 405 zł**.

Świadczenie usług opiekuńczych jest zadaniem własnym obowiązkowym gminy. To forma pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a takiej pomocy są pozbawione z uwagi na samotne zamieszkiwanie. Mogą być przyznane również wówczas, gdy najbliższa rodzina: wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni takiej pomocy zapewnić nie mogą, np. z uwagi na swoją aktywność zawodową.

W zależności od kondycji fizycznej osoby korzystającej z pomocy w formie usług obejmują one w szczególności:

- pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych takich jak: zakup artykułów spożywczych i innych niezbędnych w gospodarstwie domowym, przygotowanie posiłku, utrzymanie w czystości pomieszczeń używanych przez osobę,
- opiekę higieniczną i pomoc w czynnościach związanych z fizjologią i toaletą,

- zamawianie wizyt lekarskich lub zapewnienie kontaktu z lekarzem w sprawach dotyczących zdrowia i realizacji recept,
- zaleconą przez lekarza pielęgnację,
- w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem i podtrzymywanie indywidualnych zainteresowań,
- załatwianie spraw urzędowych.

W roku sprawozdawczym MOPS realizował rządowy Program „Opieka 75+” edycja 2023, skierowany do osób 75 lat i więcej, współfinansowany w 60% z budżetu państwa. W ramach Programu realizowane były usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, które z uwagi na kondycję fizyczną tych osób wymagały przygotowania specjalistycznego od osób je wykonujących.

Szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania określa Uchwała Nr V/44/2019 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 25 stycznia 2019 r. z późniejszymi zmianami. Zgodnie z Uchwałą koszt jednej godziny usług opiekuńczych w 2023 roku wynosił do 31.03.2023 – 30,90 zł a od 1.04.2023 – 36,70 zł, natomiast specjalistycznych usług opiekuńczych w 2023 roku wynosił do 31.03.2023 – 35,10 zł a od 1.04.2023 – 41,62 zł

Ogółem w roku 2023 r. usługami opiekuńczymi objęto **269 osób** (usługi opiekuńcze w tym usługi w ramach Programu „Opieka 75+” – 235 osób, sąsiedzkie usługi opiekuńcze - 31osób, specjalistyczne usługi opiekuńcze – 3 osoby). Łączny koszt usług wyniósł **3 684 399,77 zł** w tym kwota **416 105,64 zł** dofinansowana ze środków budżetu państwa w ramach Programu „Opieka 75+”.

Tytułem odpłatności za usługi pobrano kwotę **463 068,20 zł**.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są zadaniem zleconym o charakterze obligatoryjnym, finansowanym z budżetu państwa. Rodzaje i zakres usług oraz kwalifikacje osób wykonujących usługi jak również zasady ponoszenia odpłatności określa Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Odpłatność jest zróżnicowana dla osób samotnie gospodarujących i osób w rodzinie i uzależniona od wysokości posiadanego dochodu. Koszt jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2023 r. wynosił 43,27 zł.

Usługi te obejmują działania zmierzające do usprawnienia osób z problemem psychicznym tak, aby mogły w miarę samodzielnie funkcjonować w środowisku. W zakres tych usług wchodzi:

- rozwijanie i kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów samoobsługi i dbałości o higienę i wygląd, pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi,
- utrzymywania kontaktów z członkami rodziny i ze społecznością lokalną, organizowania i spędzania wolnego czasu, korzystania z usług różnych instytucji, kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z osobami bliskimi, kształtowanie odpowiednich postaw członków rodziny wobec osoby chorej,
- interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, głównie pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych (poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczne, rozmowy terapeutyczne),
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- rehabilitacja i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu,
- pomoc w kształtowaniu prawidłowych relacji z otoczeniem.

MOPS realizował także specjalistyczne usługi opiekuńcze, które skierowane były do dzieci autystycznych a prowadzone w domu u podopiecznego. W ramach w tych usług dzieci nabywały lub wzmacniały podstawowe umiejętności społeczne (np. zabawa, umiejętność naśladowania) rozwijanie umiejętności komunikacji, nawiązywanie kontaktu wzrokowego, motywowanie do podejmowania aktywności itp. W 2023 roku specjalistycznymi usługami opiekuńczymi ogółem było objętych **10** osób w tym **1** dziecko ze zdiagnozowanym autyzmem. Łącznie wykonano **2 053** godzin usług. Całoroczny koszt wykonania usług wyniósł **106 641 zł** i w całości sfinansowany był ze środków budżetu państwa. Tytułem odpłatności w 2023 roku uzyskano kwotę **12 076,85 zł**.

Charakterystykę osób korzystających w 2023 roku z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi z podziałem na grupy wiekowe, płeć i sytuację rodzinną przedstawia Tabela Nr 11 (str.25)

Dominującą grupę odbiorców wszystkich rodzajów usług stanowiły osoby samotne - 209 osób, z czego 81 % stanowiły kobiety, oraz osoby w wieku 80-89 lat - 98 osób, w tym 86 % to kobiety. Najstarsza osoba objęta usługami miała 101 lat.

Skierowanie i opłata za pobyt w domu pomocy społecznej

Skierowanie osób do domu pomocy społecznej następuje w sytuacji bezwzględnej konieczności, gdy nie ma możliwości zapewnienia całodobowej opieki ze strony rodziny lub innych form usług instytucjonalnych. Pobyt w DPS jest odpłatny a obowiązani do wnoszenia tej opłaty są:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, jeżeli ich dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy między rzeczywistym kosztem utrzymania, a opłatami wnoszonymi przez wymienione w dwóch pierwszych punktach osoby.

W roku 2023 w domach pomocy społecznej przebywały 153 osoby, z czego 27 osób skierowano w roku sprawozdawczym, w tym 9 na podstawie postanowienia Sądu o umieszczeniu w DPS bez zgody osoby zainteresowanej. W ciągu roku kalendarzowego 5 osób zdecydowało się na opuszczenie placówki, a 14 osób zmarło.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej w 2023 r. wynosił 5 159,72 zł. W roku sprawozdawczym łączny koszt utrzymania tych osób w DPS wyniósł **5 888 967,82 zł** (wydatki ze strony gminy i osób zobowiązanych). MOPS wydatkował kwotę 5 489 552,79 zł tytułem odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej za **153 osoby**. Natomiast kwota wniesiona przez osoby zobowiązane (małżonek, wstępni, zstępni, inne osoby) wyniosła 399 415,03 zł. W pozostałych przypadkach 1 osoba płaciła pełny koszt utrzymania (mieszkaniec) oraz 9 osób wraz z osobami zobowiązanymi do ponoszenia odpłatności poniosły w całości koszty utrzymania.

TABELA NR 11 CHARAKTERYSTYKA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG OPIEKUŃCZYCH ORAZ SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH, W TYM DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Do 29 lat		30 - 39 lat		40 – 49 lat		50 – 59 lat		60 – 69 lat		70 – 79 lat		80 – 89 lat		90 i powyżej		Ogółem		
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	Razem
Usługi opiekuńcze ogółem						1	2	2	16	11	44	9	84	14	40	12	186	49	235
w tym zamieszkali						1	2	2	15	10	38	9	76	9	38	9	169	40	209
1) samotnie																			
2) w rodzinie									1	1	6		8	5	2	3	17	9	26
Specjalistyczne usługi opiekuńcze ogółem															1		1		1
w tym zamieszkali:																			
1) samotnie																			
2) w rodzinie															1		1		1
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1		1				1		2	1	2		2				9	1	10
w tym zamieszkali:																			
1) samotnie							1		1	1	1		2				5	1	6
2) w rodzinie	1		1						1		1						4		4

3.2. Niefinansowe formy wsparcia.

3.2.1. Praca socjalna.

Praca socjalna jest usługą skierowaną do osób i rodzin z terenu gminy Stalowa Wola, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Celem pracy socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywołanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych. Świadczona jest osobom i rodzinom, bez względu na posiadany dochód, jest dostosowana do specyficznych, rozeznaczonych potrzeb osoby, rodziny, środowiska lokalnego.

Przy opracowywaniu diagnozy sytuacji osób i rodzin objętych wsparciem w formie pracy socjalnej pracownicy socjalni korzystali ze „Standardów metodycznego postępowania w pracy socjalnej”, które stanowią zestaw zasad i narzędzi właściwych do wykorzystania przy realizacji podstawowej usługi pomocy społecznej jaką jest praca socjalna. Standaryzacja obejmuje pracę socjalną realizowaną metodą indywidualnego przypadku.

Praca socjalna w 2023 r. prowadzona była zarówno z osobami i rodzinami korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej – 276 rodzin (791 osób w rodzinach), jak również z osobami i rodzinami, które nie korzystały z materialnych form wsparcia a zwracały się o takie wsparcie w formie poradnictwa socjalnego lub u których zaburzenia funkcjonowania w różnych obszarach życia społecznego zgłaszane były przez inne osoby lub instytucje. Wyłącznie pracą socjalną objętych było 187 rodzin (577 osób w rodzinach). Przedstawiane dane dotyczą pracy socjalnej prowadzonej zgodnie z wprowadzonymi w Ośrodku Zarządzeniem Dyrektora, Standardami metodycznego postępowania w pracy socjalnej przy wykorzystaniu zestawu zasad i narzędzi właściwych przy realizacji podstawowej usługi pomocy społecznej jaką jest praca socjalna. Narzędzia pracy socjalnej, wspomagają metodyczne działania pracownika socjalnego i umożliwiają świadczenie jak najwyższej jakości usługi oraz służą dokumentowaniu jej przebiegu w Karcie Pracy Socjalnej. Pozostałe pojedyncze działania pracownika socjalnego, które zgodnie z przyjętymi Standardami nie są pracą socjalną dokumentowane są w Karcie przyjęcia zgłoszenia i podjętych działań interwencyjnych.

Przy realizacji świadczenia pracy socjalnej wykorzystywane jest zarówno indywidualne podejście pracownika socjalnego jak również praca w Zespole specjalistów zatrudnionych w MOPS, oraz zapraszanych specjalistów z innych instytucji i podmiotów do pracy w ramach powoływanych Zespołów multiprofesjonalnych.

W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni świadczyli poradnictwo socjalne w zakresie prawidłowego wypełniania różnych ról społecznych, motywowali do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji osoby lub rodziny, udzielali pomocy zwłaszcza w dążeniu do poprawy sytuacji materialno-bytowej w tym w staraniach o alimenty, świadczenia emerytalno-rentowe, we wnoszeniu spraw sądowych o stosowanie przemocy lub w sytuacji zaniedbań wobec dzieci i innych osób zależnych, kierowaniu do odpowiednich grup wsparcia lub dobranej odpowiednio do stwierdzonego problem instytucji fachowego pomagania, itp. W sytuacji szczególnej złożoności problemów praca z osobą lub rodziną wymagała podejścia interdyscyplinarnego w celu skoordynowania działań wielu służb pomocowych dla zwiększenia skuteczności pomocy oraz profesjonalizacji działań. Wówczas, w zależności od złożoności problemów, do współpracy zapraszani byli specjaliści, przedstawiciele instytucji działających w obszarze problemów danej osoby czy rodziny. W tym zakresie współpracowali z Sądem Rejonowym – III Wydział Rodzinny i Nieletnich, kuratorami, Policją, pedagogami szkolnymi, domami dziecka, ośrodkami interwencji kryzysowej, Powiatowym Urzędem Pracy, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych,

personalem służby zdrowia, administratorami budynków mieszkalnych, zakładami gazownictwa i energetyki, oraz innymi instytucjami. Celem podejmowanej współpracy było budowanie sieci wsparcia, zaplanowanie wspólnych, kompleksowych działań w ramach własnych kompetencji, służących poprawie sytuacji rodzin dysfunkcyjnych, analizowanie i diagnozowanie potrzeb, poszukiwanie nowych rozwiązań, ustalanie planu pomocy wraz z delegowaniem zadań do realizacji poszczególnym partnerom, przy aktywnym udziale przedstawicieli rodziny wspieranej m.in. małżonków, partnerów, krewnych.

W MOPS Stalowa Wola realizowane są trzy metody pracy socjalnej:

- 1) metoda indywidualnego przypadku, prowadzona bezpośrednio z osobą lub rodziną,
- 2) metoda grupowej pracy socjalnej, skierowana do osób i rodzin o podobnych problemach powodujących zagrożenie marginalizacją lub wykluczeniem społecznym - prowadzona jest w Klubie Integracji Społecznej i w Klubie Trzeźwego Życia
- 3) metoda środowiskowej pracy socjalnej, polegająca na wzmacnianiu osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych i w celu pobudzenia ich aktywności skierowanej na rozwiązywanie wspólnych problemów – Zespół ds. Organizowania Społeczności Lokalnej

Szczegółowy opis podejmowanych działań przez pracowników socjalnych poszczególnych Zespołów problemowych w ramach profesjonalizacji pracy socjalnej został przedstawiony w dalszej części sprawozdania.

Kontrakt socjalny - stosowany jest w pracy socjalnej jako narzędzie do pracy z indywidualnym przypadkiem. Kontrakt socjalny to pisemna dwustronna umowa zawarta pomiędzy pracownikiem socjalnym reprezentującym ośrodek pomocy społecznej a klientem pomocy społecznej, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Przystępując do kontraktu socjalnego pracownik socjalny razem z osobą zainteresowaną najpierw ocenia sytuację osoby lub rodziny i jej niewykorzystany potencjał. Na tej podstawie formułowane są cele, które osoba lub rodzina ma osiągnąć, celem przewyciężenia swoich trudności. Cele precyzuje się zwykle w związku z przyczynami trudnej sytuacji życiowej, źródłami tych przyczyn, słabymi stronami osoby lub rodziny, a także barierami środowiskowymi, przeszkodami i ograniczeniami. Kontrakt socjalny określa też uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań obejmujących aktywizowanie i motywowanie klienta do wspólnego szukania i wypracowywania kreatywnych rozwiązań zmierzających do poprawy sytuacji osoby lub rodziny. W tym kontekście kontrakt socjalny może być zawarty tylko na określonym etapie pracy z indywidualnym przypadkiem, po pełnym rozpoznaniu jego możliwości, potencjałów i ograniczeń. Zawierając umowę przedstawiciel jednostki pomocy społecznej uwzględnić musi gotowość osób do współpracy w rozwiązywaniu swoich problemów. Naturalnym zjawiskiem jest powstawanie pewnych oporów w osobach przed podpisaniem dokumentu, co jest polem do odpowiedniego zmotywowania uczestnika przez pracownika socjalnego.

W 2023 roku praca socjalna w oparciu o kontrakt socjalny prowadzona była z 49 osobami w ramach zawartych kontraktów w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Projekt socjalny - na ogół odnosi się do jednostek, grup, społeczności lokalnej, które znajdują się czasowo lub trwale w trudnej sytuacji życiowej. Celem projektu socjalnego jest realizacja zintegrowanych działań na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w życiu określonych rodzin, środowisk, grup społecznych. Przed przystąpieniem do tworzenia projektu socjalnego pracownik

socjalny dokonuje rozeznania w kwestii istniejących problemów w danej społeczności lokalnej. Ustala skalę istniejącego problemu oraz określa możliwości jego rozwiązania. Następnym etapem jest ustalenie celu, jaki chce się uzyskać, ram czasowych projektu, planu działania a etapem końcowym jest ewaluacja (sprawdzenia i oceny skutków projektu). Działania mogą być podejmowane wobec różnych grup odbiorców.

W roku sprawozdawczym pracownicy socjalni MOPS w Stalowej Woli zrealizowali łącznie 2 projekty socjalne w ramach Działu Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej – pt. „Zimowa przerwa na zabawę” oraz „Świąteczna manufaktura pomysłów”, realizował je Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej.

1. **„Zimowa przerwa na zabawę”** – projekt socjalny zrealizowany w styczniu 2023 roku podczas ferii zimowych. Głównym celem projektu była aktywizacja oraz integracja społeczna i kulturowa rodzin z dziećmi mieszkających na terenie miasta Stalowa Wola, w tym uchodźców wojennych z Ukrainy, poprzez organizację czasu wolnego w okresie ferii zimowych. W projekcie udział wzięło łącznie 34 osoby (21 dzieci, 13 dorosłych, 15 rodzin).

W ramach projektu przeprowadzono:

- a. 3 spotkania rodzinne w ramach których odbyło się spotkanie z dzielnicowym, na temat bezpieczeństwa, warsztaty plastyczne, zabawa karnawałowa, dzień z piżamą i filmem;
- b. 3 spotkania edukacyjne w tym wyjście do Muzeum COP, ćwiczenia z zakresu pieszej pomocy z udziałem Ochotniczej Straży Pożarnej ze Stalowej Woli, warsztaty z zakresu zdrowego odżywiania i ekologii;
- c. spotkanie integracyjne w Fabryce Zabawy w Stalowej Woli i piżamowe party połączone z seansem filmowym.

Realizacja projektu przyczyniła się do integracji kulturowej i aktywizacji społecznej uczestników projektu. Proponowane działania projektowe zaangażowały do współpracy poszczególne grupy odbiorców projektu, a zawarte nowe znajomości stały się źródłem wsparcia i satysfakcji, co dla osób pozostających w dużej mierze w obszarze relacji rodzinnych jest bardzo ważne. Przejrzysta informacja o działaniach w ramach projektu otworzyła społeczność lokalną na problemy integracji kulturowej i społecznej, co wzbudza pozytywne zainteresowanie aktywną współpracą w ramach realizacji kolejnych projektów społecznych. Zajęcia podczas ferii zimowych nie zostały dofinansowane ze środków zewnętrznych – wykorzystano jedynie dostępne zasoby rzeczowe i osobowe (własne i partnerów).

2. **„Świąteczna manufaktura pomysłów”** – projekt zrealizowany w okresie listopad – grudzień 2023r. Głównym założeniem projektu była wspólna integracja oraz aktywizacja uczestników w tym uchodźczyń wojennych z Ukrainy poprzez bliższe poznanie polskiej kultury i tradycji.

W projekcie udział wzięło łącznie 22 kobiet wymagających wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej z uwagi na różne problemy m.in. bezrobocie, długotrwałe problemy finansowe, przewlekłe choroby. W projekcie wzięły również udział kobiety z Ukrainy, zamieszkujące w Stalowej Woli, w następstwie wybuchu wojny w Ukrainie.

W ramach projektu przeprowadzono:

- a. 3 warsztaty o tematyce bożonarodzeniowej - zdobienie bombek metodą decoupage, wyplatanie choinkowych ozdób z makramy oraz tworzenie bożonarodzeniowych stroików.

- b. spotkanie wigilijne dla uczestników projektu, które odbyło się w Miejscu Aktywności Lokalnej – Strefie Spotkań. Spotkanie miało podniosły i uroczysty charakter. Podsumowaniem spotkania było wspólne śpiewanie kolęd w języku polskim oraz ukraińskim. Spotkanie wigilijne przygotowane zostało w całości przez uczestniczki projektu (potrawy wigilijne, ozdoby bożonarodzeniowe, kawa, herbata, napoje).

Realizacja projektu socjalnego przyczyniła się do integracji kulturowej i aktywizacji społecznej uczestniczek projektu. Kobiety warsztaty i spotkania były odskocznią od codziennych problemów a zawarte znajomości stały się źródłem wsparcia i satysfakcji. Dzięki bezpłatnej formie przeprowadzonych zajęć każda kobieta miała szansę na konstruktywne spędzenie wolnego czasu niezależnie od sytuacji finansowej. Projekt okazał się skuteczny i użyteczny, a jego efekty mają charakter trwały umożliwiając kontynuację i rozwijanie dalszych działań w obszarze aktywizowania i organizowania społeczności lokalnej. Potwierdza to zarówno ocena przebiegu realizacji projektu oraz aktywności Realizatorów po jego zakończeniu. Ze względu na duże zainteresowanie projektem będzie on cyklicznie realizowany przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli. Pozyskany podczas realizacji projektu ogromny potencjał uczestników będzie kluczowy do podejmowania kolejnych inicjatyw na rzecz lokalnych społeczności.

3.2.2. Interwencja kryzysowa.

Interwencja kryzysowa to zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin w celu przywrócenia poczucia bezpieczeństwa, uruchomienia mechanizmów kontroli zachowań oraz pomoc w odzyskaniu stabilizacji, wiary we własne siły, a często wiary w sens życia. Brak skutecznej interwencji w sytuacji powstania kryzysu, może prowadzić do zagrożeń, reakcji niepożądanych i nieodwracalnych takich jak: stany depresyjne, alkoholizm, narkomania, bezdomność, samobójstwa. Dlatego też głównym jej celem jest nie tylko doprowadzenie do rozwiązania problemów utrudniających życie, ale i wygaszanie symptomów, stłumienie, wyeliminowanie przyczyn, czyli udzielenie takiej pomocy, która sprzyja samokontroli, adaptacji do nowej sytuacji, uodparniając jednocześnie przed podobnymi załamaniem psychicznymi w przyszłości.

Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód.

W 2023 roku interwencją kryzysową objęto **5 rodzin** z powodu:

- zagrożeń występujących w rodzinie w wyniku przemocy

W ramach interwencji kryzysowej udzielane było w szczególności poradnictwo specjalistyczne (prawne i psychologiczne), kompleksowe wsparcie socjalne m.in. zapewnienie schronienia w Stalowowolskim Ośrodku Wsparcia i Interwencji Kryzysowej, wystąpienie do Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację rodzinną. Podejmowano ścisłą współpracę z instytucjami działającymi na rzecz danej rodziny. Obok działań interwencyjnych rodziny objęte były również wsparciem w formie świadczeń materialnych z pomocy społecznej oraz specjalistyczną pracą socjalną.

3.2.3. Poradnictwo specjalistyczne.

Poradnictwo specjalistyczne świadczone osobom i rodzinom, bez względu na posiadany dochód, które zgłaszają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich życiowych problemów.

W 2023 roku z poradnictwa specjalistycznego udostępnionego przez MOPS w ramach zatrudnionych do tego celu specjalistów z zakresu prawa, psychologii i uzależnień łącznie skorzystało **204 rodziny** (399 osób w rodzinie), którym udzielono łącznie **537 porad i konsultacji** z czego:

- poradnictwo prawne – 21 rodzin (21 osób w rodzinie) – 21 porad z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, prawa cywilnego, ochrony praw lokatorów, windykacji długów;
- poradnictwo psychologiczne – 121 rodzin (316 osób w rodzinie) – 286 konsultacji i porad rodzinnych w kryzysie, szczególnie z problemem niewydolności wychowawczej, w opiece nad osobą zależną, przemocy, przewlekłych chorób, bezrobocia, marginalizacji wynikającej z choroby psychicznej i innych dysfunkcji,
- poradnictwo w sprawach uzależnień - 62 rodziny (62 osoby w rodzinie) - 230 konsultacji i porad udzielonych osobom i rodzinom, w których zdiagnozowano problem alkoholowy lub inny rodzaj uzależnień (narkotyki i środki psychotropowe).

3.2.4. Procedura Niebieskie Karty.

Od 28 września 2023 r. wszedł w życie nowy akt prawny regulujący procedurę „Niebieskie Karty”, wprowadzając kluczowe zmiany w zakresie walki z przemocą domową. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie została zaktualizowana, zastępując dotychczasowe pojęcie "przemocy w rodzinie" terminem "przemoc domowa". Wprowadzono również bardziej precyzyjną definicję przemocy, obejmującą wykorzystywanie przewagi fizycznej, psychicznej lub ekonomicznej. Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku. Procedura „Niebieskie Karty” jest narzędziem, którego głównym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej, ale także współpraca przedstawicieli różnych instytucji i podmiotów, które są zobowiązane do reagowania w przypadku uzyskania informacji o wystąpieniu przemocy domowej.

Rola pracowników socjalnych sprowadza się do diagnozy i monitoringu sytuacji rodziny dotkniętej problemem przemocy domowej w ramach powołanych przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego grup diagnostyczno - pomocowych.

W 2023 roku sporządzonych zostało 135 nowych formularzy „Niebieskich Kart” dotyczących przemocy domowej, w tym w 50 przypadkach przez pracowników socjalnych MOPS.

W 2023 roku procedurą „Niebieskie Karty” objętych było łącznie **172 rodzin**, w tym 181 osób-członków rodzin doświadczających aktów przemocy. W ramach powołanych przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego grup diagnostyczno - pomocowych:

- 135 powołanych zostało na podstawie formularzy „Niebieska Karta – A” wypełnionych w 2023 roku,
- 37 kontynuowało pracę z lat poprzednich.

Po nowelizacji ustawy w pierwszej grupie diagnostyczno - pomocowej uczestniczy funkcjonariusz Policji oraz pracownik socjalny. W sytuacji, gdy członkowie grupy diagnostyczno – pomocowej zdecydują o poszerzeniu jej składu, wówczas powoływani są przedstawiciele instytucji w zależności od złożoności sprawy i zapotrzebowania: pedagodzy, wychowawcy lub psycholodzy ze szkół lub poradni psychologiczno – pedagogicznej, wychowawcy ze świetlic, przedszkoli, terapeuci Stalowowolskiego Ośrodka Wsparcia i Interwencji Kryzysowej, terapeuci uzależnień, przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorzy sądowi (zawodowi lub społeczni), lekarze, pielęgniarki środowiskowe. Na tą grupę tzw. poszerzoną może zostać zaproszona osoba doznająca przemocy domowej, podczas której omówiony jest indywidualny plan pomocy. W roku sprawozdawczym rodzin objętych pomocą w ramach procedury „Niebieskie Karty” było 172. Przed wejściem w życie zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej obradowały grupy

robocze, natomiast po 22 czerwca 2023r. grupy diagnostyczno – pomocowe. łącznie powołanych było 172 grupy, natomiast posiedzeń było 463. Spotykają się one w zależności od złożoności sprawy. Do zadań pracowników socjalnych w ramach grup diagnostyczno – pomocowych należało w szczególności:

- diagnozowanie sytuacji, potrzeb i zasobów osoby doznającej przemocy domowej,
- udzielenie kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach otrzymania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,
 - b) formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej
- niezwłoczne organizowanie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,
- zapewnienie osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienia w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub innej placówce, w tym prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia,
- wzięcie udziału w opracowaniu przez grupę diagnostyczną – pomocową indywidualnego planu pomocy,
- podjęcie działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składanie systematycznych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczną – pomocową,
- możliwość prowadzenia rozmów w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informowanie osoby stosującej przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii , udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych lub programach psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową
- obsługa organizacyjno – techniczna grupy diagnostyczno - pomocowej w zakresie gromadzenia dokumentacji potwierdzającej wszelkie działania podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty”; współpracy z Przewodniczącym Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie prowadzonej procedury i korespondencji grupy diagnostyczno – pomocowej oraz przekazywania informacji członkom grupy, niezbędnych do jej prawidłowego funkcjonowania, w tym m.in. o terminach i miejscach posiedzeń grupy.

Pracownicy socjalni MOPS w trakcie wykonywanych obowiązków służbowych w 2023 r. nie odbierali dzieci z rodzin w związku ze zdiagnozowaną sytuacją bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową. Natomiast w przypadku 73 dzieci powiadomiono Sąd Rejonowy w Stalowej Woli o wgląd w sytuację dziecka, a w przypadku 107 dzieci umożliwiono kontakt z psychologiem.

W 2023 roku odbyło się łącznie 463 posiedzeń grup roboczych, w 85 przypadkach grupy diagnostyczno - pomocowe zakończyły swoje działania z uwagi na ustanie przemocy i zrealizowanie indywidualnego planu pomocy, natomiast w 47 przypadkach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań. W pozostałych przypadkach grupy diagnostyczno - pomocowe kontynuację działań przenieśli na 2024

rok do momentu, gdy jednoznacznie będzie można stwierdzić zaprzestanie stosowania przemocy w rodzinie.

W 2023 r. zaobserwowano wzrost uruchomionych Procedur „Niebieskie Karty”, w stosunku do dzieci bezpośrednio doznających przemocy, aczkolwiek zmiana ustawy traktuje dziecko, świadka przemocy jako osobę doznającą przemocy. Wraz z nakładem pracy i wzrostem liczby NK zwiększyła się liczba pracowników socjalnych z pięciu na siedmiu, którzy pracują w Procedurze „Niebieskie Karty”.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno - pomocowych zapewniał Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli na mocy zapisu prawnego art.9a pkt.9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w ramach wyłonionego w strukturze organizacyjnej MOPS stanowiska. W 2023 roku odbyło się 8 posiedzeń członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

Głównym celem posiedzeń Zespołu było integrowanie i koordynowanie działań służb i specjalistów oraz budowanie lokalnej sieci współpracy w zakresie tworzenia klimatu sprzyjającego realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Tematem posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego było również omawianie bieżących technicznych kwestii dotyczących pracy Zespołu i grup diagnostyczno - pomocowych, omawianie indywidualnych przypadków, w których występowała przemoc i poszukiwanie efektywnych rozwiązań dla zniwelowania tego problemu. Ponadto tematyka spotkań ZI dotyczyła organizacji szkoleń, działań zmierzających do pogłębiania wiedzy wśród przedstawicieli instytucji miasta, których z uwagi na wykonywany zawód, przemoc dotyczy.

IV. PRACA Z DZIECKIEM I RODZINĄ

Rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, prowadzeniu gospodarstwa domowego, które nie mają umiejętności społecznego funkcjonowania, potrzebują pomocy i wsparcia instytucjonalnego, mogą to wsparcie i pomoc otrzymać w MOPS w formie:

- 1) specjalistycznej pracy socjalnej;
- 2) asystenta rodziny;
- 3) placówki wsparcia dziennego;
- 4) systemu pieczy zastępczej.

4.1. Praca socjalna na rzecz rodziny i dziecka.

Specjalistyczna praca socjalna na rzecz rodzin przejawiających trudności w prawidłowym funkcjonowaniu prowadzona jest przez **Zespół ds. Pomocy Rodzinie**, często we współpracy z Zespołem ds. asysty rodziny. W pracy z rodzinami z dziećmi wykorzystywane jest w szczególności poradnictwo rodzinne i pedagogiczne, które obejmuje szeroko rozumiane trudności w funkcjonowaniu rodziny, w tym problemy wychowawcze. Poradnictwo świadczone jest przez specjalistów w siedzibie MOPS oraz w miejscu zamieszkania rodziny. Poradnictwo rodzinne uwzględnia interdyscyplinarne działania specjalistów, w zależności od problemów i potrzeb rodziny. Jest to proces pomocy z uwagi na złożoność występujących problemów. Pracownicy socjalni Zespołu w swojej pracy wykorzystują różne metody i techniki pracy socjalnej i pedagogicznej, które służą do pogłębiania diagnozy sytuacji rodziny, dostosowania wsparcia do ujawnionych problemów oraz zmotywowania członków rodziny do współpracy w celu poprawy jej funkcjonowania oraz usamodzielnienia.

Działaniami Zespołu w 2023 r. zostało objętych łącznie **282** rodziny. Praca z **95** rodzinami polegała zarówno na świadczeniu pomocy materialnej jak i wszechstronnej pracy socjalnej. Wyłącznie specjalistyczną pracą socjalną objętych było **187** rodzin m.in. z uwagi na zdiagnozowane dysfunkcje rodziny, w związku z prowadzoną procedurą „Niebieskie Karty”, na wniosek III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego, placówek oświatowych, PCPR-u, policji oraz z interwencji, zgłoszeń docierających ze środowiska lokalnego od mieszkańców.

Pogłębiona diagnoza sytuacji rodzin pozwoliła wyłonić dominujące problemy z jakimi się one zmagają oraz obszary do dalszej współpracy, jak między innymi :

- potrzeba nabywania i wzmacniania przez rodziców lub opiekunów umiejętności opiekuńczo – wychowawczych,
- brak współpracy rodzicielskiej w wychowaniu i opiece nad dziećmi,
- praca z rodziną biologiczną, w której dzieci przebywają w pieczy zastępczej,
- zaburzone relacje w rodzinie, nieprawidłowa komunikacja,
- trudności w racjonalnym gospodarowaniu środkami finansowymi i w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- problem przemocy w rodzinie,
- uzależnienie od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, współuzależnienie członków rodziny,
- bezrobocie rodziców,
- trudne warunki środowiskowe, brak wystarczającego metrażu w lokalu i właściwych warunków dla dzieci i innych domowników,
- konieczność wynajmowania lokali mieszkalnych z uwagi na brak mieszkań w zasobach gminy, długi czas oczekiwania na przydział, wysokie koszty wynajmów,
- problem zarobaczenia mieszkań, w których zamieszkują rodziny (pluskwy), bezskuteczne dezynsekcje,
- przewlekłe choroby i niepełnosprawność członków rodziny, w tym małoletnich, zaburzenia rozwojowe - spectrum autyzmu, autyzm atypowy, ADHD lub inne dysfunkcje,
- niezdiagnozowane problemy psychiczne u rodziców sprawujących opiekę nad dziećmi,
- postępująca demoralizacja nieletnich, trudności w realizowaniu obowiązku szkolnego,
- brak zaangażowania rodziców w edukację dzieci, brak wsparcia w nauce, co wynika również z ograniczeń intelektualnych rodziców.

W celu niwelowania zdiagnozowanych problemów, w przypadku 5 rodzin praca socjalna odbywała się w oparciu o kontrakty socjalne, pozwalające wykorzystać tkwiące w rodzinie zasoby i możliwości.

Pracownicy socjalni Zespołu uczestniczyli w zespołach re kwalifikacyjnych w Placówkach socjalizacyjnych, przy ocenach sytuacji dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w zespołach multiprofesjonalnych w Stalowowolskim Ośrodku Wsparcia i Interwencji Kryzysowej, w rozprawach Sądowych oraz zeznaniach w Komendzie Powiatowej Policji i w Prokuraturze w sprawach dotyczących niewydolności wychowawczej opiekunów dzieci oraz w sprawach dotyczących przemocy domowej. Współpracowali również z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, placówkami oświatowymi i opiekuńczymi, placówkami wsparcia dziennego, jednostkami ochrony zdrowia, Poradnią Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia od alkoholu, Miejską Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednostkami samorządu terytorialnego oraz stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi działającymi na rzecz rodziny i dziecka.

Zdiagnozowane braki w wyposażeniu mieszkań rodzin tj. miejsca do spania, meble, sprzęty AGD, pościel, odzież używana oraz zabawki dla dzieci, środki higieny i pielęgnacji dzieci, żywność itp. pozyskiwane były z ofert napływających ze środowiska lokalnego z tzw. drugiej ręki oraz od zgłaszających się do Ośrodka darczyńców (osób z biznesu, studentów) chcących wesprzeć pomocą rodziny z dziećmi.

W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy od marca 2022 r. pracownicy socjalni Zespołu ds. Pomocy Rodzinie objęli nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekunów tymczasowych ustanawianych przez Sąd. Było to łącznie 16 opiekunów tymczasowych i 18 dzieci z rodzin ukraińskich. Systematycznie podejmowana była również praca socjalna w dwóch rodzinach ukraińskich z uwagi na bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i demoralizację dzieci.

4.2. Wsparcie asystenta rodziny.

Wsparcie asystenta rodziny kierowane jest w szczególności do rodzin u których występują okresowe trudności w realizacji funkcji opiekuńczo- wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej lub których dzieci przebywają obecnie w pieczy zastępczej, natomiast istnieje szansa ich powrotu do rodziny biologicznej jak również z kobietami przygotowującymi się do roli matki i oczekującymi na narodziny dziecka.

Wspieranie rodziny w ramach działalności asystenta rodziny jest procesem długofalowym i złożonym, wymaga od członków rodziny gotowości do wdrażania zmian i pełnego zaangażowania. Podstawowym zadaniem asystentów rodziny było wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczej, udzielanie rodzicom indywidualnych konsultacji wychowawczych, w celu kształtowania prawidłowych wzorców rodzicielskich oraz rozwinięcia umiejętności psychospołecznych a w konsekwencji osiągnięcie przez rodzinę takiego poziomu stabilności życiowej i odpowiedzialności za własne życie, który pozwala jej, o ile to możliwe, na samodzielne funkcjonowanie i wychowywanie dzieci.

W 2023 roku 3 asystentów rodziny (okresowo 2 asystentów rodziny) świadczyło **wsparcie dla 39 rodzin** przeżywających trudności w wypełnianiu roli opiekuńczo – wychowawczej. W rodzinach tych było 80 dzieci. Z uwagi na niewydolność wychowawczą i zaniedbania wobec dzieci (w 9 rodzinach była prowadzona Procedura NK) 4 rodziny były zobowiązane przez Sąd do korzystania ze wsparcia asystenta rodziny. Pozostałe rodziny zgłaszały się po wsparcie asystenta rodziny zmotywowane przez kuratorów sądowych lub zachęcanych przez pracowników socjalnych Ośrodka. W 21 przypadkach asystentura została przyznana w roku sprawozdawczym. Średnia długość pracy asystenta z rodziną wynosiła 14 miesięcy.

Asystenci rodziny ściśle współpracowali z pracownikami socjalnymi Zespołu ds. pomocy rodzinie w realizacji ustalonego planu działania z rodziną objętą wsparciem i na jej rzecz, który zakładał usamodzielnienie się członków rodziny w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich i społecznych oraz stwarzanie dzieciom właściwych warunków w środowisku rodzinnym do ich rozwoju. Na bieżąco był prowadzony przez pracowników MOPS monitoring sytuacji dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Praca z rodziną i na jej rzecz, prowadzona była z wykorzystaniem różnych form: były to kontakty osobiste z rodziną w miejscu zamieszkania czy miejscach wskazanych przez rodzinę np. park, otoczenie MOPS czy inne miejsca na otwartej przestrzeni, kontakty zdalne z członkami rodziny czy też za pośrednictwem sieci internetowej.

Asystenci rozwiązując problemy danej rodziny podejmowali współpracę z przedstawicielami instytucji niezbędnych w realizacji działań na rzecz dziecka i rodziny. Uczestniczyli w grupach diagnostyczno - pomocowych w ramach procedury NK, w zespołach oceny sytuacji dziecka w PCPR, szkołach, zespołach rekwalifikacyjnych w domu dziecka i placówce interwencyjnej.

W roku sprawozdawczym praca asystentów z rodzinami została zakończona w 9 przypadkach, w tym: w wyniku zrealizowanych celów – 3 rodziny, z uwagi na rezygnację z asysty lub brak współdziałania w realizacji planu pomocy w trakcie prowadzonych działań u 6 rodzin. Rezygnacja rodziny ze współpracy z asystentem była podyktowana pracą przedstawicieli wielu służb jednocześnie w środowisku rodziny (kuratora z wydziału rodzinnego, kuratora karnego, dzielnicowego, pracownika socjalnego) co zdaniem członków rodziny dezorganizowało jej funkcjonowanie. Spowodowane też było oporem rodziny do wprowadzania koniecznych zmian w funkcjonowaniu rodziny pomimo wsparcia oraz dokonywaniem wyboru nadzoru kuratorskiego w rodzinie zamiast pracy asystenta czy pracownika socjalnego.

4.3. System pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej powiat, na podstawie orzeczenia sądu, organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej lub instytucjonalnej w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Natomiast gmina, z której dziecko jest umieszczone w pieczy zastępczej, ma obowiązek współuczestniczyć w kosztach jego utrzymania w następujących proporcjach:

- 1) w pierwszym roku pobytu 10% kosztu pobytu,
- 2) w drugim roku pobytu 30% kosztu,
- 3) w trzecim roku i każdym następnym 50% kosztów pobytu.

W 2023 roku łącznie w pieczy zastępczej przebywało **73 dzieci**. W ciągu roku sprawozdawczego 3 dzieci powróciło do rodzin biologicznych, 1 dziecko zostało adoptowane, 5 dzieci usamodzielniało się po osiągnięciu pełnoletności.

Na koniec miesiąca grudnia 2023 roku w pieczy zastępczej pozostawało 64 dzieci z 42 rodzin.

Łączne wydatki poniesione przez MOPS w ramach budżetu gminy za okres od stycznia do listopada 2023 roku (oraz za miesiąc grudzień 2022 r.) wyniosły 1 224 722,99 zł (kwota należna za m-c grudzień 2023 w wysokości 121 915,20 zł na podstawie faktury z m-ca stycznia 2024 r. została uregulowana w roku 2024) Poniesione wydatki na dzieci skierowane do poszczególnych placówek i rodzin zastępczych przedstawia tabela nr 12.

TABELA NR 12 **KOSZT POBYTU DZIECI SKIEROWANYCH DO PIECZY ZASTĘPCZEJ**

NAZWA PIECZY ZASTĘPCZEJ	MIESIĘCZNY KOSZT POBYTU W PIECZY ZASTĘPCZEJ W ZŁ	LICZBA DZIECI				ŁĄCZNY KOSZT POBYTU DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ W ZŁ
		ogółem w skali roku	wg udziału %			
			10%	30%	50%	
Dom Dziecka w Stalowej Woli ul. Podleśna	8 941,24	13	2	1	10	521 490,92
Dom Dziecka „Ochronka” im. Św. Brata Alberta	8 000,00	19	4	4	11	471 520,86

Placówka Interwencyjna dla Dzieci i Młodzieży przy ZKOO „Oratorium”	7 500,00	10	10	0	0	29 774,30
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze poza powiatem	(średni koszt pobytu) 6 955,55	4	1	0	3	97 047,11
Rodziny Zastępcze : liczba dzieci/liczba rodzin	wg ustawy	27/15	1	1	25	206 686,81
Łącznie liczba dzieci w pieczy zastępczej	X	73	18	6	49	1 326 520,00

4.4. Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Tęcza”.

W strukturach MOPS funkcjonuje Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica „Tęcza” usytuowana przy Al. Jana Pawła II 5 (45 miejsc statutowych) oraz jej Filia przy ul. ks. Jerzego Popiełuszki 4 (30 miejsc statutowych). Placówki te świadczą pomoc rodzinie w opiece i wychowywaniu dzieci w oparciu o Ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Świetlica „Tęcza” w trakcie roku szkolnego czynna jest przez 5 dni w tygodniu w godzinach od 7.00 do 17.00, natomiast jej Filia w godzinach od 9.00 – 18.00. W okresie wakacji, przerw świątecznych i ferii zimowych placówki pracują w godzinach od 8.00 – 16.00.

Działania Świetlicy skierowane są głównie do dzieci w wieku od 6 do 16 lat, wywodzących się z rodzin z problemami społecznymi (alkoholizm, przemoc domowa, bezrobocie, ubóstwo, przewlekłe choroby w rodzinie, niewydolność lub bezradność wychowawcza), w tym do dzieci z zaburzeniami w zachowaniu, zaburzeniami emocjonalnymi, parcjalnymi i opóźnieniami rozwojowymi, jak również z rodzin prawidłowo funkcjonujących w lokalnym środowisku. Pobyt dzieci w Świetlicy jest nieodpłatny i odbywa się za zgodą ich bezpośrednich opiekunów.

Z uwagi na specyfikę placówki prowadzone są podstawowe formy działalności tj.: opiekuńczo-socjalnej, edukacyjno-rozwojowej i profilaktyczno-wychowawczej oraz z uwagi na jej specjalistyczny charakter działania profilaktyczno-terapeutyczne, realizowane niejednokrotnie w ramach własnych autorskich programów opracowanych przez wychowawców i opiekunów wyposażonych w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. W większości rodzin objętych wsparciem Świetlicy „Tęcza” i jej Filii występuje kumulacja problemów, o których posiadanie wiedzy przez pracowników placówek jest istotna aby prawidłowo zdiagnozować sytuację, w jakiej znajduje się wychowanek. Do tego celu służą dokumentacja: karty indywidualne dzieci, karty informacyjne o dziecku, dokumentacja specjalistyczna oraz wywiady szkolne i rodzinne, wypełniane przez wychowawców i psychologa na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego z rodzicem, wychowawcą klasy, pracownikiem socjalnym, kuratorem. Na jej podstawie ustalany jest plan pracy z dzieckiem oraz zasady współpracy jego z rodzicem/opiekunem.

W roku sprawozdawczym z zajęć świetlicowych w obu placówkach Świetlicy „Tęcza” skorzystało **łącznie – 187 dzieci z 155 rodzin**, z czego w placówce przy Al. Jana Pawła II - 95 dzieci a w Filii świetlicy – 92 dzieci. Charakterystykę rodzin dzieci uczęszczających do obu placówek przedstawia tabela Nr 13 (str. 38)

W trakcie roku 2023 do obu placówek regularnie uczęszczali wolontariusze ze szkół średnich i stalowowolskich uczelni zrzeszeni w Klubie Wolontariusza. Pomagali oni dzieciom w nauce,

odrabianiu prac domowych i bawili się z nimi. Wolontariuszami w obu placówkach są także uczniowie szkół średnich. W przeważającej większości są to byli wychowankowie Świetlicy „Tęcza”.

4.5. Wypoczynek letni.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli, od wielu lat współpracuje z Kuratorium Oświatowym w Rzeszowie w kwestii organizowania wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin najuboższych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. W 2023 roku z wyjazdu na wypoczynek letni w Stegnie nad morzem skorzystało 13 dzieci.

Ofertę zapewnienia wypoczynku letniego oferowała również Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego „Tęcza” i jej Filia, organizując dwa turnusy półkolonijne, w ramach których dzieci uczestniczyły w zajęciach stacjonarnych w obu placówkach, korzystały z basenu miejskiego, seansów w kinie Helios, parku wodnego i linowego oraz jednodniowych wycieczek.

Dzieci z placówki macierzystej skorzystały z wycieczki do Bałtowa, Rzeszowa do Parku Trampolin i Centrum Naukowego „Łukasiewicz”, całodziennych pobytów w Parku Zoom Przygody w Janowie oraz Ośrodka Wypoczynkowym w Brzezówce. Zwiedzały Zamość oraz skorzystały z biletów wstępu do ZOO. Ponadto dzieci skorzystały z warsztatów i wystawy w COP, warsztatów kulinarnych w restauracji „A nóż widelec”. W czasie wakacji w placówce macierzystej odbywały się również dni tematyczne: dzień hiszpański, połączony z nauką tańca flamenco oraz kuchnią hiszpańską, dzień wyplatania wikliny, połączony z całodziennym pobylem w Rudniku i zwiedzaniem muzeum Wikliniarstwa oraz warsztatami z wyplatania koszyków, dzień eksperymentów. Zorganizowano także spotkanie z żołnierzem wojsk obrony terytorialnej w ramach cyklicznych „Spotkań z ciekawym człowiekiem” jak również liczne konkursy wiedzy, sportowe, gier planszowych i karcianych, ping-ponga, piłkarzyków.

Wakacyjne działania na rzecz dzieci prowadzone były również w ramach działalności pracowników socjalnych ds. organizowania społeczności lokalnej.¹

¹ Szczegółowy opis znajduje się w rozdział VIII Inne działania podejmowane przez MOPS - podrozdział 8.1.1 i 8.1.2

TABELA NR 13 CHARAKTERYSTYKA RODZIN DZIECI UCZĘSZCZAJĄCYCH DO ŚWIETLICY TĘCZA I JEJ FILII W 2023 R.

WIEK	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	PŁEĆ		TYP RODZINY				CZASOKRES PRZEBYWANIA W ŚWIETLICY				PROBLEM ALKOHOLOWY ZDIAGNOZOWANY U:			BEZROBOCIE W RODZINIE U:			NIEPELNO SPRAWNOŚĆ		PRZEMOC		SAMOTNE MACIERZYŃSTWO	
			Ch	Dz	Pełna	Niepełna	o liczbie dzieci do 3	o liczbie dzieci pow.3	do 1 roku	do 2 lat	do 3 lat	pow3 lat	ojca	matki	obydwójga rodziców	1 os.	2 os.	pow 2 os.	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin
6-8 lat	50	44	26	24	33	16	41	8	28	19	-	-	2	2	-	8	-	-	4	4	1	1	14	12
9-13 lat	118	93	54	64	65	41	82	4	22	32	40	26	2	4	-	18	-	-	17	13	5	4	43	39
14-17 lat	19	18	11	8	7	11	13	5	6	5	1	8	-	3	-	6	-	-	4	4	-	-	10	8
ogółem	187	155	85	96	105	68	156	17	56	56	41	34	4	9	-	32	-	-	25	21	6	5	67	59

V. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH

Aktywizacja zawodowa oraz wsparcie dla osób bezrobotnych regulowane są w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz realizowane przez wyspecjalizowane służby zatrudnienia natomiast pomoc społeczna pełni rolę uzupełniającą. Utrata pracy była i jest bardzo dotkliwa, gdyż ubożenie bezrobotnych dokonuje się gwałtownie. Brak pracy przyczynia się do wielu negatywnych zjawisk. Osoby bezrobotne tracące prawo do zasiłku i osoby, które po zarejestrowaniu jako osoby bezrobotne nie nabyły prawa do tego świadczenia, często stają się klientami systemu pomocy społecznej. Zauważalnym problemem jest ich długotrwałe oddalenie od rynku pracy spowodowane niekorzystnymi czynnikami takimi jak: długi czas pozostawania bez pracy, brak lub krótkotrwałe doświadczenie zawodowe, niski poziom kwalifikacji i umiejętności zawodowych jak również niska gotowość do podjęcia działań na rzecz zmiany swojej sytuacji życiowej i zawodowej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli oprócz przyznawania i wypłacania świadczeń w formie pieniężnej nieustannie podejmuje działania mające na celu wspieranie osób pozostających bez pracy. W Klubie Integracji Społecznej prowadzona była w 2023 r, podobnie jak w poprzednich latach, praca socjalna ukierunkowana na ich aktywizację zawodową.

5.1. Klub Integracji Społecznej.

Klub Integracji Społecznej (KIS) umocowany jest w strukturze organizacyjnej MOPS jako sekcja Działu Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej. Głównym celem Klubu jest reintegracja społeczna i zawodowa osób, które podlegają wykluczeniu społecznemu ze względu na swoją sytuację życiową uniemożliwiającą lub ograniczającą uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Uczestnicy KIS to głównie osoby bezrobotne lub niepracujące nie zarejestrowane w urzędzie pracy z różnymi problemami m.in. uzależnieniem, przemocą domową, bezdomnością oraz po opuszczeniu zakładu karnego.

Podstawowym warunkiem uczestnictwa w Klubie Integracji Społecznej jest realizacja kontraktu socjalnego.

W ramach działań Klubu prowadzone są różne bloki mające na celu reintegrację społeczną i zawodową:

- edukacja i psychoedukacja,
- poradnictwo specjalistyczne,
- samokształcenie i samopomoc,
- spędzanie czasu wolnego

realizowane między innymi we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Stalowej Woli i Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Rzeszowie – Filia w Tarnobrzegu.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników KIS w szczególności polegała na:

- diagnozowaniu sytuacji osobistej, rodzinnej, zdrowotnej oraz zawodowej osób i rodzin, w których dominuje problem bezrobocia z wykorzystaniem standardów metodycznego postępowania w pracy socjalnej tj. kwestionariusza informacyjnego dotyczącego osoby bezrobotnej, wywiadu z osobą pozostającą bez pracy, ankiety aktywności na rynku pracy, ankiety umiejętności poszukiwania pracy,
- realizacji kontraktów socjalnych z osobami bezrobotnymi oraz pozostającymi bez zatrudnienia,
- motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji, dalszej nauki lub przekwalifikowania zawodowego – pomocy w uzyskaniu dostępu do różnego rodzaju szkoleń (w tym celu pracownicy KIS

kierowali osoby bezrobotne do programów realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy (PUP) i podmioty zewnętrzne – rozpowszechniali informację na temat aktualnych projektów i programów specjalnych),

- pomocy w nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy, zasobów i ograniczeń własnych i rynku pracy oraz możliwości uczestnictwa w grupowych zajęciach aktywizujących w ramach programu oferowanego przez Klub Integracji Społecznej,
- przygotowaniu osób bezrobotnych do aktywnego uczestnictwa w życiu zawodowym i w życiu społeczności lokalnej poprzez kształtowanie w nich odpowiednich postaw,
- udostępnianiu aktualnych propozycji pracy, staży i praktyk zawodowych oferowanych przez PUP w Stalowej Woli, pomocy w docieraniu do potencjalnych pracodawców i odpowiedniego weryfikowania ofert,
- ustalaniu możliwości i szans zatrudnienia na istniejącym rynku pracy i wsparciu bezrobotnego oraz jego rodziny w sytuacji pozostawania bez pracy,
- współpracy z instytucjami działającymi na rzecz pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym zatrudnienia min. PUP, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej i innymi w zależności od współwystępujących problemów,
- inicjowaniu działań aktywizacyjnych na rzecz osób bezrobotnych (wspólnych klientów) w partnerstwie MOPS / PUP ,
- zapewnieniu dostępu do poradnictwa specjalistycznego, prawnego oraz psychologicznego,
- zapewnieniu odpowiednich form pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom i osobom wymagających tej pomocy.

Podejmowane działania w kierunku rozwiązywania współistniejących problemów w rodzinach osób bezrobotnych, które dotyczą między innymi:

- trudności w prawidłowym funkcjonowaniu w wyniku występujących u członków rodziny uzależnień, głównie od alkoholu,
- problemów opiekuńczo – wychowawczych,
- niepełnosprawności oraz długotrwałej choroby,
- przemocy,
- niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego i racjonalnego gospodarowania posiadanym budżetem, itp.

w oparciu o współpracę z III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego, Komendą Powiatową Policji, placówkami oświatowymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Poradnią Leczenia Uzależnień, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacjami pozarządowymi itp.

W 2023 roku w Klubie Integracji Społecznej uczestniczyło łącznie **41 osób** (w tym 23 kobiety i 18 mężczyzn), w ramach czterech edycji:

- pierwsza edycja Klubu odbyła się od stycznia do marca 2023 r. (14 osób),
- kolejna a pierwsza edycja – KIS w ramach Programu Aktywizacja i Integracja 2023 (PAI) odbyła się w okresie od 1 maja do 30 czerwca 2023 roku (9 osób),
- druga edycja – KIS w ramach Programu Aktywizacja i Integracja 2023 (PAI) odbyła się w okresie od 18 września do 17 listopada 2023 roku (9 osób),
- ostatnia edycja Klubu w miesiącach grudzień 2023 r. – marzec 2024 r. (10 osób).

Pracownik socjalny w 2023 roku zawarł w ramach KIS **42 kontrakty socjalne** gdyż jeden z uczestników brał udział zarówno w pierwszej edycji KIS oraz w drugiej edycji KIS w Programie Aktywizacja i Integracja.

Edycje Klubu Integracji Społecznej realizowane w 2023 roku skierowane były do mieszkańców Gminy Stalowa Wola pozostających bez pracy, w tym w szczególności korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Zajęcia w ramach Klubu odbywały się średnio dwa razy w tygodniu w sali konferencyjnej w budynku MOPS. Uczestnicy zrealizowali program z zakresu psychoedukacji, edukacji i spędzania czasu wolnego w wymiarze od 61 godzin. Natomiast w Programie Aktywizacja i Integracja liczba godzin szkoleniowych wynosiła 90 w każdej z edycji. Spotkania indywidualne (poradnictwo, doradztwo zawodowe) prowadzone były zgodnie z potrzebami uczestników.

Metody pracy w Klubie Integracji Społecznej to: praca w grupach, podgrupach, indywidualna, dyskusje, mini wykłady, projekcje filmów, zbieranie informacji za pomocą kwestionariuszy i ankiet, analizowanie, refleksje, „burza mózgów”, odgrywanie scenek i ćwiczenia.

Program Aktywizacja i Integracja obejmuje działania w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób bezrobotnych, realizowane przez powiatowe urzędy pracy (PUP) we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej na podstawie Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku, po zaopiniowaniu przez Powiatową Radę Rynku Pracy.

Celem Programu Aktywizacja i Integracja jest przełamanie barier utrudniających wejście lub powrót na rynek pracy oraz prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zawodowym i społecznym osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Dodatkowo kandydat do PAI powinien spełniać co najmniej jedno z następujących kryteriów - być długotrwale bezrobotny, bez kwalifikacji lub posiadać niskie kwalifikacje zawodowe, powyżej 50 roku życia.

Na potrzeby realizacji Programu zawarto w dniu 6 kwietnia 2023 roku pomiędzy MOPS a PUP w Stalowej Woli Porozumienie nr 1/2023 w sprawie realizacji działań w zakresie integracji społecznej.

Każda z edycji PAI w 2023 roku trwała 2 miesiące i obejmowała dwa bloki:

- a) aktywizacja zawodowa obejmująca 10 godzin prac społecznie użytecznych w ciągu tygodnia,
- b) integracja społeczna obejmująca poradnictwo grupowe i indywidualne (warsztaty, indywidualne konsultacje i praca socjalna) w wymiarze co najmniej 10 godzin w ciągu tygodnia.

W ramach reintegracji zawodowej w KIS w PAI w 2023 roku uczestnicy realizowali prace społecznie użyteczne w:

- Dziennym Domu Senior + przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli na stanowisku sprzątaczką (1 osoby – kobieta),
- Domu Pomocy Społecznej w Stalowej Woli na stanowisku sprzątaczką (2 osoby – kobiety) i pracownik gospodarczy (4 osoby – mężczyźni),
- Warsztacie Terapii Zajęciowej przy MOPS w Stalowej Woli na stanowisku sprzątaczką (1 osoba – kobieta),
- Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego Świetlicy TĘCZA przy MOPS w Stalowej Woli na stanowisku sprzątaczką (2 osoby – kobiety) i pracownik gospodarczy (2 osoby – mężczyźni),
- Noclegowni Całodobowej w Stalowej Woli na stanowisku pracownik gospodarczy (1 osoba – mężczyzna),
- Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli na stanowisku sprzątaczką (4 osoby – kobiety) i pracownik gospodarczy (1 osoba – mężczyzna).

W ramach Programu na jedną osobę przypadało w pierwszej edycji łącznie 84 godziny prac społecznie użytecznych a w drugiej 88 godzin. Za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych do 31 maja 2023 r. przysługiwało w rozliczeniu miesięcznym świadczenie w wys. 9,50 zł a od 1 czerwca 2023 roku w wysokości 10,90 zł, na podstawie wprowadzenia nowych stawek, kwot

i wskaźników przez Departament Funduszy MRPiPS w dniu 1 czerwca 2023 roku. Ponadto każdy uczestnik PAI miał wypłacony po zakończeniu realizacji prac społecznie użytecznych w Programie, czyli po zakończeniu 2 miesięcy udziału w PAI, ekwiwalent za pranie i zużycie własnej odzieży i obuwia zgodnie z Regulaminem przyjętym w MOPS.

Po dwumiesięcznym okresie realizacji Programu Aktywizacja i Integracja Powiatowy Urząd Pracy mógł:

- podjąć decyzję o ponownym skierowaniu osoby bezrobotnej do udziału w Programie, jednak nie dłużej niż łącznie na okres do 6 miesięcy;
- skierować osobę bezrobotną, w porozumieniu z ośrodkiem pomocy społecznej, do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy na zasadach określonych w przepisach o zatrudnieniu socjalnym lub podjęcia pracy w spółdzielni socjalnej, zakładanej przez osoby prawne, o której mowa w przepisach o spółdzielniach socjalnych.

Oprócz warsztatów i szkoleń w Klubie Integracji Społecznej w 2023 roku odbyły się także spotkania konsultacyjne z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli na temat bezpieczeństwa oraz konsekwencji związanych z nadużywaniem alkoholu czy przemocą domową. Poruszano również kwestie dotyczące mowy nienawiści i zachowań agresywnych oraz nadużyć wobec osób starszych i słabszych. Uczestnicy KIS mieli również możliwość udziału w spotkaniu edukacyjnym z Zastępcą Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczącym problemu przemocy w rodzinie.

Łącznie program KIS we wszystkich edycjach 2023 roku objął 41 osób, z których 10 osób kontynuuje udział do 31 marca 2024 roku.

Udział w szkoleniach i warsztatach mających na celu zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych uczestników Klubu Integracji Społecznej, motywowanie i wspieranie przez pracownika socjalnego i koordynatora KIS w poszukiwaniu i weryfikowaniu przez nich ofert pracy oraz podtrzymywaniu gotowości do podjęcia zatrudnienia przyniosły pozytywne rezultaty. Jeszcze w trakcie trwania zajęć jedna z uczestniczek podjęła pracę na podstawie umowy – zlecenia jako sprzedawca w sklepie. Bezpośrednio po zakończeniu edycji kolejna z uczestniczek została zatrudniona jako sprzątaczką w firmie usługowej. Dochody z tego tytułu pozwoliły im na samodzielne utrzymanie, bez konieczności ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej. Pozostałe osoby są objęte wsparciem tutejszego Ośrodka i kontynuują działania w kierunku aktywnego poszukiwania pracy.

Należy podkreślić, że głównym celem KIS nie jest podjęcie zatrudnienia przez jego uczestników. Jest to wartość dodana wynikająca z uczestnictwa w KIS oraz działań ukierunkowanych na przygotowanie osób pozostających poza rynkiem pracy do zmiany swojej postawy i aktywności w poszukiwaniu pracy z wykorzystaniem dostępnych narzędzi ze strony PUP i MOPS.

Poniższe tabele przedstawiają analizę występujących dysfunkcji w rodzinach uczestników KIS oraz aktywność zawodową uczestników w trakcie i po zakończeniu programu KIS.

TABELA NR 14 PRZESŁANKI KORZYSTANIA Z POMOCY WYSTĘPUJĄCE W RODZINACH UCZESTNIKÓW KLUBU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

PRZESŁANKI KORZYSTANIA Z POMOCY	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	RAZEM
Bezrobocie	12	15	27

Ubóstwo	16	19	35
Uzależnienie i współuzależnienie	10	6	16
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	0	1	1
Niepełnosprawność	6	8	14
Przewlekła choroba	3	10	13
Przemoc	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po puszczeniu zakładu karnego	1	1	2
Bezdomność	3	0	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	0
Rodzina niepełna	0	10	10

TABELA NR 15 AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA UCZESTNIKÓW KLUBU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

PODZIAŁ OSÓB, ZE WZGLĘDU NA RODZAJ AKTYWNOŚCI	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY
Liczba osób, które podjęły aktywność zawodową w czasie trwania programu Klubu Integracji Społecznej	0	1
Liczba osób, które, podjęły aktywność zawodową po zakończeniu działań Klubu Integracji Społecznej	0	1
Liczba osób, które po zakończeniu działań Klubu Integracji Społecznej zostały skierowane do prac społecznie użytecznych w 2023 roku	1	3
Liczba osób, które po zakończeniu działań Klubu Integracji Społecznej zostały skierowane do prac społecznie użytecznych w PAI w 2023 roku	1	0
Liczba osób, które nie podjęły aktywności zawodowej z uwagi na problemy zdrowotne, które nie pozwoliły na podjęcie jakiegokolwiek pracy	1	1

Liczba osób, które nie podjęły aktywności zawodowej z uwagi na wielodzietność i samotne rodzicielstwo	0	0
Liczba osób, które nie podjęły aktywności zawodowej z uwagi na fakt, że podejmują prace dorywcze (nie szukają legalnego źródła dochodu)	0	0
Liczba osób, które nie podjęły aktywności zawodowej z uwagi na niechęć do podjęcia jakiegokolwiek pracy	0	1
Liczba osób, które kontynuują działania w ramach KIS w 2024 roku	4	6

5.2 Prace społecznie-użyteczne.

Klub Integracji Społecznej po raz kolejny realizował prace społecznie użyteczne wykonywane przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, organizowane przez Gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Na wniosek Gminy Starosta może skierować bezrobotnego bez prawa do zasiłku, korzystającego ze świadczeń z pomocy społecznej, do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie gminy, w której zamieszkuje lub przebywa, w wymiarze do 10 godzin w ciągu tygodnia. Do wykonywania prac społecznie użytecznych mogą być kierowane również osoby uczestniczące w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, jeżeli podjęły uczestnictwo w tych formach w wyniku skierowania powiatowego urzędu pracy.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w okresie od 3 kwietnia do 30 listopada 2023 roku realizowane były po raz dziewiąty prace społecznie użyteczne dla **19 osób** zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stalowej Woli jako bezrobotne bez prawa do zasiłku, jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w tut. MOPS, w tym 9 kobiet.

Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywało się na podstawie Porozumienia nr 2/2023 z dnia 9 marca 2023 roku zawartego między Starostą Stalowowolskim a Gminą Stalowa Wola na rzecz, której prace społecznie użyteczne są wykonywane.

Na zasadach określonych w art. 73 ust. 3 ustawy z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotnemu przysługiwało świadczenie w wysokości 9,50 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych w okresie od 1 kwietnia do 31 maja 2023 roku oraz 10,90 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych od 1 czerwca do 30 listopada 2023 roku na podstawie wprowadzenia nowych stawek, kwot i wskaźników przez Departament Funduszy MRPiPS w dniu 1 czerwca 2023 roku. Zgodnie z art. 72 ust. 6 w/w Ustawy świadczenie z tytułu prac corocznie ulega waloryzacji. Świadczenie natomiast nie przysługiwało za okres niewykonywania pracy, w tym za okres udokumentowanej niezdolności do pracy. Starosta refundował Gminie ze środków Funduszu Pracy 60% kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu, natomiast 40% pokrywała Gmina.

Organizacja prac społecznie użytecznych w MOPS w Stalowej Woli odbywała się zgodnie z Zarządzeniem Nr 51/2018 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli z dnia

28 sierpnia 2018 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu realizacji prac społecznie użytecznych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

Do prac społecznie użytecznych od 3 kwietnia 2023 roku na wniosek Gminy Stalowa Wola zostało skierowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli 15 osób. Skierowania otrzymało 8 kobiet i 7 mężczyzn z terenu Stalowej Woli zarejestrowanych w PUP i jednocześnie objętych pomocą ze strony MOPS.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli prace społecznie użyteczne były realizowane w okresie od 3 kwietnia do 30 listopada 2023 roku w: Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego Świetlicy „TĘCZA” przy MOPS, Filii Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy „TĘCZA”, Dziale Administracyjno – Gospodarczym MOPS, Kuchni przy MOPS, Warsztacie Terapii Zajęciowej przy MOPS, Rozwadowskim Klubie Seniora w Stalowej Woli, Dziennym Domu Senior + w Stalowej Woli jak również w Domu Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

Prace społecznie użyteczne realizowane były w dni robocze tygodnia tj. od poniedziałku do piątku w godzinach pracy MOPS. W ciągu tygodnia pracy osoba skierowana do prac społecznie użytecznych realizowała 10 godzin prac.

Łącznie w okresie od 3 kwietnia do 30 listopada 2023 roku na 1 osobę przypadło 336 godzin prac społecznie użytecznych.

W trakcie wykonywania prac społecznie użytecznych nastąpiły zmiany wśród ich uczestników z uwagi na różne okoliczności w pracach użytecznych w 2023 roku faktycznie wzięło udział ogółem 19 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Po zakończeniu uczestnictwa w pracach społecznie użytecznych dwie osoby znalazły zatrudnienie na podstawie umowy o pracę - jeden z uczestników jako pracownik gospodarczy SPWD Świetlicy „Tęcza” a inna z uczestniczek jako sprzątaczką w Międzywojewódzkiej Usługowej Spółdzielni Inwalidów „MUSI”.

Dodatkową wartością udziału w pracach społecznie użytecznych było zaangażowanie większości osób w wykonywane prace. Uczestnicy okazali się pracownikami odpowiedzialnymi, sumiennymi, potrafiącymi dostosować się do zasad i regulaminów organizacyjnych. Ponadto osoby bezrobotne wykonując prace społecznie użyteczne wykazały się również dyspozycyjnością i odpowiedzialnością za powierzone obowiązki na stanowiskach, które wykonywały.

Ponadto 14 z tych osób zgłosiło chęć ponownego uczestnictwa w pracach społecznie użytecznych w 2024 roku dostrzegając w nich szansę na zdobycie doświadczenia zawodowego, które będzie im przydatne przy poszukiwaniu zatrudnienia.

Analiza powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej przez uczestników prac społecznie użytecznych przedstawia tabela nr 16.

TABELA NR 16 POWODY KORZYSTANIA ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ PRZEZ UCZESTNIKÓW PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH

PRZESŁANKI KORZYSTANIA Z POMOCY MOPS	LICZBA OSÓB		
	KOBIETY	MĘŻCZYZNI	ŁĄCZNIE
Bezrobocie	9	10	19

Bezdomność	0	1	1
Ubóstwo	8	9	17
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	1	0	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	2	2
Przemoc	1	0	1
Długotrwała lub ciężka choroba	5	6	11
Niepełnosprawność	1	2	3
Alkoholizm i narkomania	1	4	5

Prace społecznie użyteczne dofinansowywane są do **60%** ze środków Powiatowego Urzędu Pracy w Stalowej Woli na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Gminą Stalowa Wola a Starostą Stalowowskim. Koszt 1 godziny pracy wynosi obecnie 10,90 zł. Refundacja przyznanego dofinansowania odbywa się bezpośrednio na rachunek bankowy Gminy.

Koszt realizacji prac społecznie użytecznych wyniósł w 2023 roku – **84 491 ,48 zł.**

5.3. „Pomoc w domu” w ramach prac społecznie użytecznych.

W 2023 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, piąty rok z rzędu realizowane były również prace społecznie użyteczne „Pomoc w domu” na rzecz rodziców i opiekunów osób z niepełnosprawnościami jako nieodpłatne wsparcie realizacji codziennych obowiązków domowych. Z tej formy pomocy **skorzystały 3 rodziny**, w których rodzice i opiekunowie dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji lub osoby niepełnosprawnej ze znacznym stopniem niepełnosprawności, mogli skorzystać, w ramach prac społecznie użytecznych, z pomocy osoby bezrobotnej zarejestrowanej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stalowej Woli. Pomoc świadczona była na podstawie porozumienia z rodziną i bez względu na jej dochód.

Prace społecznie użyteczne „Pomoc w domu”, świadczone są przez osobę bezrobotną bezpośrednio w miejscu zamieszkania rodziny korzystającej z tej formy pomocy, związane m.in. z prowadzeniem domu, pomocą w dotarciu do przychodni specjalistycznej, pomocą w załatwieniu niezbędnych spraw urzędowych, realizacją recept itp. Jedynym warunkiem skorzystania z tej formy pomocy jest złożenie w MOPS wniosku przez rodzica/ opiekuna w sprawie skierowania osoby bezrobotnej bez prawa do zasiłku jednocześnie korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej do realizacji prac społecznie użytecznych "Pomoc w domu".

Wykonywanie prac społecznie użytecznych „Pomoc w domu” w 2023 roku odbywało się na podstawie Porozumienia nr 1/2023 z dnia 4 stycznia 2023 roku, zawartego między Starostą Stalowowskim a Gminą Stalowa Wola i Aneksami nr 1 z dnia 26 października 2023 r. do tego Porozumienia.

Każde porozumienie zawierało informacje na temat zasad organizacji prac społecznie użytecznych, miejsca ich wykonywania, zakresu codziennych obowiązków domowych wykonywanych przez osobę skierowaną do ich realizacji, okres realizacji, liczbę godzin, wysokość świadczenia za godzinę realizacji

prac. Starosta refundował Gminie ze środków Funduszu Pracy 100% kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu, natomiast Gmina Stalowa Wola nie pokrywała żadnych kosztów związanych z wypłatą tego świadczenia.

Prace społecznie użyteczne „Pomoc w domu” realizowane były w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku. Do prac społecznie użytecznych skierowano 3 osoby (kobiety). Na 1 osobę przypadło łącznie 492 godzin prac społecznie użytecznych.

VI. PRACA Z OSOBAMI ZAGROŻONYMI WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Głównym celem w pomocy społecznej jest ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego oraz przygotowanie osób zagrożonych tym zjawiskiem do uczestnictwa w życiu społecznym poprzez prowadzenie wszechstronnych działań na rzecz reintegracji społecznej.

6.1. Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi problemem uzależnienia.

Jednym z zadań realizowanych przez pomoc społeczną jest udzielanie wsparcia i pomocy dla osób i rodzin, u których rozeznano problem alkoholowy. Pracownicy socjalni MOPS w 2023 roku świadczyli wsparcie w formie świadczeń pomocy społecznej w stosunku do **194 rodzin** (242 osób w rodzinach) ze zdiagnozowanym wcześniej problemem alkoholowym oraz **2 osób** z problemem uzależnienia od narkotyków.

Oferta MOPS jest uzupełnieniem istniejących w gminie placówek powołanych do niesienia pomocy osobom z problemem uzależnienia i nakierowana jest na motywowanie do sięgania po fachową pomoc tych, którzy wymagają leczenia i wspieraniu tych, którzy to leczenie już odbyli po to by wydłużyć czas ich trwania w abstynencji.

Pracownicy socjalni swoje działania przede wszystkim koncentrowali na motywowaniu do leczenia, utrzymywaniu abstynencji. Zadania, podejmowane w toku pracy socjalnej to wstępna orientacja o rozmiarach problemu oraz o zaburzeniach i szkodach towarzyszących, rozmowy motywacyjne, wspieranie, wzmacnianie pozytywnych zmian, kierowanie do terapii profesjonalnej, interwencja w sytuacjach kryzysowych.

Praca socjalna skoncentrowana była również na działaniach adresowanych do alkoholowych sprawców przemocy w rodzinie przez Zespół ds./ pomocy rodzinie. W stosunku do osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej pracownicy socjalni:

- informowali o konsekwencjach karnych stosowania przemocy domowej,
- motywowali do zmiany zachowania wobec członków rodziny, do udziału w zajęciach korekcyjno- edukacyjnych, do podjęcia terapii w związku z uzależnieniem oraz do skorzystania z pomocy psychologicznej,
- przestrzegali przed stosowaniem zachowań agresywnych wobec członków rodzin, współpracowali z przedstawicielami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stalowej Woli, Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli, Poradnią Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Stalowej Woli, Kuratorskiej Służby Sądowej oraz pedagogami szkół.

W ramach pracy socjalnej prowadzona była ścisła współpraca pracowników ze starszym instruktorem terapii uzależnień zatrudnionym w Klubie Trzeźwego Życia.

6.2. Klub Trzeźwego Życia.

Klub Trzeźwego Życia jest miejscem, gdzie spotykają się osoby z szeroko rozumianymi problemami min. problemem uzależnienia od alkoholu, zażywania środków psychoaktywnych ale również osoby z zaburzeniami popędów i nawyków np. hazard czy sieciorholizm. Klub pełni placówkę rehabilitacyjno-wspierającą-uczestnicy uczą się w alternatywnych i trzeźwych sposobów spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z problemami wynikającymi z uzależnienia, pozbywają się destrukcyjnych schematów funkcjonowania społecznego.

Klub funkcjonuje w budynku MOPS w przystosowanych do tego celu czterech pomieszczeniach piwnicznych: w dwóch prowadzone są zajęcia, w trzecim znajduje się punkt konsultacyjny dla osób z problemami alkoholowymi, w czwartym znajduje się sala do rekreacji.

Osoby chętnie korzystały z kontaktu telefonicznego w formie teleporad jak i kontaktu przez portale społecznościowe tj. Facebook i Messenger.

Uczestnikami Klubu nadal mogą być osoby zarówno korzystające z różnych świadczeń pomocy społecznej, jak i osoby, które nie są klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Uczestnictwo w Klubie jest bezpłatne. W ramach pracy socjalnej istnieje ścisła współpraca pracowników socjalnych MOPS z terapeutą -Starszy Instruktor Terapii Uzależnień – zatrudniony w Klubie wymiarze 1 etatu.

Celem działalności KTŻ w 2023 r. była przede wszystkim:

- pomoc w utrzymywaniu abstynencji przez osoby uzależnione od alkoholu i innych środków psychoaktywnych wraz ze współistniejącymi uzależnieniami od nikotyny lub uzależnieniami behawioralnymi,
- pomoc osobom deklarującym abstynencję, będących w grupie ryzyka uzależnieniem,
- pomoc i wsparcie dla uczestników z ugruntowaną abstynencją w rozwoju osobistym oraz nabieraniu przez te osoby kompetencji psychospołecznych, pomoc w odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych,
- pomoc i wsparcie samopomocowe (nieinstytucjonalne)- Mitingi grupy AA „PROMYK”,
- wsparcie w sytuacjach kryzysowych, w nawrotach zagrażających utrzymaniem abstynencji przez prowadzenie przez terapeutkę rozmów wspierających, motywacyjnych itd.,
- prowadzenie w Punkcie Konsultacyjnym rozmów informacyjnych dla osób szukających pomocy w kwestii uzależnień dla siebie oraz swoich bliskich. Rozmów z wizytą w Punkcie Konsultacyjnym ale również telefonicznych porad jak i kontaktów przez sieć internet,
- prowadzenie zajęć profilaktycznych dotyczących uzależnień różnych grup społecznych tj. osób starszych, bezrobotnych, niepełnosprawnych.

W 2023r. kontynuowane były zajęcia tematyczne dla osób korzystających z oferty KTŻ tj.

- ✓ zajęcia grupy wsparcia z elementami relaksacji,
- ✓ zajęcia grupy wsparcia dla kobiet z problemem uzależnienia
- ✓ zajęcia psychoedukacyjne
- ✓ zajęcia klubowe w trakcie których odbywały się warsztaty kulinarne, zajęcia ogrodnicze w przyklubowym ogródku, warsztaty dotyczące problemu przemocy, warsztaty z majsterkowania, nauka form spędzania czasu wolne w kontakcie z naturą tj. spacer, wycieczki

Uczestnicy chętnie angażowali się w przygotowania do spotkań świątecznych, zorganizowali spotkanie Andrzejkowe, wspólne grillowanie, spotkanie rocznicowe oraz wzięli udział w dwudniowej wycieczce w Bieszczady. Wszystko odbywało się w trzeźwej przyjaznej, bezpiecznej atmosferze. Większa część środków na w/w działalność była pokryta z budżetu z MKRPA, mniejszą część pokrywali uczestnicy.

Łącznie z oferty Klubu w 2023 r. roku **skorzystało 121 osób**. Instruktor terapii uzależnień udzielił 230 porad, w tym również telefonicznie. Z oferty KTŻ skorzystały również 3 osoby bezdomne, przebywające w Schronisku im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli.

Na skutek działań jakie są prowadzone w KTŻ (nabywanie kompetencji psychospołecznych) oraz poprzez współpracę z pracownikami socjalnymi 3 osoby skorzystały z zajęć prowadzonych w KIS natomiast 2 inne osoby skorzystały z pracy w ramach prac społecznie - użytecznych organizowanych przez Klub Integracji Społecznej.

TABELA Nr 17 LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z OFERTY KLUBU TRZEŻWEGO ŻYCIA w 2023 r.

OFERTA KLUBU	OGÓŁEM	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY
Zajęcia klubowe	100	72	28
Zajęcia grupowe	81	67	14
Mitingi	35	33	2
Kontakt indywidualny	62	52	10

6.3. Bezdomność.

W 2023 roku działaniami MOPS objętych było **81 osób będących w kryzysie bezdomności**. Działania skierowane do osób bezdomnych obejmowały w swym zakresie: pracę socjalną, zapewnienie noclegu, ciepłego posiłku i niezbędnej odzieży stosownej do pory roku, udzielenie pomocy materialnej oraz obsługę stacjonarnego punktu higienicznego.

Praca socjalna z osobami w kryzysie bezdomności polegała w szczególności na pomocy w odtworzeniu dokumentów, w otrzymaniu ubezpieczenia zdrowotnego, dostępu do pomocy medycznej, psychologicznej i prawnej, pomocy w formie korzystania z mitingów w Klubie Trzeźwego Życia przy MOPS, podejmowaniu mediacji z rodzinami osób bezdomnych. Zespół ds. bezdomności prowadził pracę socjalną w oparciu o kontrakt socjalny z 3 osobami bezdomnymi. Działania podejmowane w ramach kontraktu socjalnego miały na celu pomoc w nawiązaniu kontaktu z rodziną, prowadzeniu zdrowego trybu życia i zachowania abstynencji, podnoszeniu kompetencji społecznych i zawodowych osób bezdomnych.

Ze wsparcia finansowego w roku sprawozdawczym skorzystało 67 osób będących w kryzysie bezdomności, 48 osób przebywających poza schroniskiem/noclegownią objętych było pomocą w formie gorącego posiłku w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”. Łącznie potrzebę zabezpieczenia schronienia osobie bezdomnej na podstawie skierowania do schroniska/noclegowni zrealizowano w 37 przypadkach².

W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i schronienia osobom bezdomnym, pracownicy socjalni współpracowali z Komendą Powiatowej Policji w Stalowej Woli i Noclegownią dla Bezdomnych Mężczyzn im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli. Dzięki tym działaniom ujawnionych zostało 12 miejsc przebywania osób bezdomnych poza schroniskiem. W okresie jesienno-zimowym, prowadzone były działania interwencyjne wspólnie z Policją na terenie dworców PKP, PKS, w węzłach ciepłowniczych, ogródkach działkowych, strychach, piwnicach, lasach. Zespół ds. bezdomności współpracował również ze Schroniskiem z Usługami Opiekuńczymi w Gwizdaju, Schroniskiem dla Bezdomnych Mężczyzn im.

² Zabezpieczenie potrzeby zapewnienia schronienia przedstawiono w Rozdziale III. 3.1.2. Niefinansowe formy wsparcia.

Św. Brata Alberta w Dębicy i Schroniskiem dla Bezdomnych Kobiet w Rudniku nad Sanem. Wszystkie te działania miały na celu poprawę funkcjonowania społecznego osób w kryzysie bezdomności.

Od maja 2023 roku, pracownicy socjalni z Zespołu ds. bezdomności obsługiwali stacjonarny punkt higieniczny, mieszczący się na terenie Noclegowni przy ul. Jaśminowej 2 w Stalowej Woli. Stacjonarny punkt higieniczny był obiektem służącym zabiegom higieny osobistej i mogły z niego skorzystać wyłącznie osoby w kryzysie bezdomności zarówno kobiety jak i mężczyźni. Punkt był dostępny w każdą środę w godzinach od 9.00 do 11.00. Z punktu korzystało systematycznie 14 osób bezdomnych, w tym 1 kobieta i 13 mężczyzn. Dodatkowym działaniem pracowników socjalnych z Zespołu ds. bezdomności było pozyskanie odzieży w formie kurtek, spodni, koszulek i obuwia w liczbie 23 par, które zostały rozdysponowane wśród klientów.

W 2023 roku wśród osób w kryzysie bezdomności usamodzielniało się 13 osób poprzez podjęcie zatrudnienia, wynajęcie mieszkania, nawiązanie kontaktu z rodziną i odbycie terapii odwykowej. 2 osoby otrzymały mieszkania socjalne.

W dniu 14 listopada 2023 roku w siedzibie MOPS zorganizowane zostało spotkanie, w którym wzięli udział przedstawiciele lokalnych instytucji takich jak: Wydział Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta w Stalowej Woli, Komenda Powiatowa Policji w Stalowej Woli, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Stalowej Woli, Stalowowski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej, Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy SPZOZ, Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli, Dom Pomocy Społecznej w Stalowej Woli oraz organizacji pozarządowej: Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Stalowej Woli. Celem spotkania było podzielenie się doświadczeniami w pracy z osobami bezdomnymi, zaproponowanie nowych rozwiązań służących zminimalizowaniu negatywnych skutków bezdomności, skoordynowanie działań służb porządkowych i pomocowych podejmowanych w stosunku do osób bezdomnych. W trakcie spotkania wypracowane zostały procedury postępowania z osobami bezdomnymi w okresie zimowym 2023/2024.

6.4. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Zadaniem pomocy społecznej jest także udzielanie wsparcia w zakresie ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego osób opuszczających zakłady karne.

W 2023 roku MOPS udzielał pomocy 33 osobom, które opuściły zakłady karne, w zależności od sytuacji dochodowej oraz zgłaszanych potrzeb. Pomoc świadczona była zarówno w formie pieniężnej poprzez przyznawanie zasiłków tj. zasiłki okresowe, zasiłki celowe, zasiłki stałe, zasiłki na zakup żywności w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”, jak również pomoc w formie gorącego posiłku, pomoc rzeczową (odzież), a także szeroko rozumiane poradnictwo w ramach pracy socjalnej. Głównym celem pracy socjalnej z osobami po odbyciu kary pozbawienia wolności było motywowanie do aktywności zmierzającej do reintegracji społecznej oraz prowadzenie działań zmierzających do aktywności zawodowej, między innymi poprzez rejestrację w Powiatowym Urzędzie Pracy w Stalowej Woli i pomoc w wyszukiwaniu ofert pracy, w uzyskaniu poradnictwa prawnego, psychologicznego. W wyniku podejmowanych działań 3 osoby podjęły stałą pracę, 1 uczestniczyła w pracach społecznie - użytecznych organizowanych przez tutejszy MOPS, a 1 odbyła terapię odwykową z pozytywnym skutkiem.

VII . DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Organizacją profesjonalnej pomocy świadczonej przez MOPS skierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych zajmują się:

- Dział Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej
 - ✓ Zespół ds. pomocy osobom starszym
 - ✓ Zespół ds. domów pomocy społecznej
- Dział Usług
- Dzienny Dom Senior+
- Warsztat Terapii Zajęciowej.

7.1. Zespół ds. pomocy osobom starszym/ Zespół ds. domów pomocy społecznej.

Identyfikacją problemów i potrzeb osób starszych w ramach Działu Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej zajmował się głównie Zespół ds. pomocy osobom starszym i Zespół ds. domów pomocy społecznej. Podejmowane przez pracowników socjalnych działania mają zmierzać do poprawy funkcjonowania osób starszych w ich środowisku społecznym, rozwinięcia i podtrzymania w miarę możliwości więzi rodzinnych a także ich aktywności i samodzielności życiowej oraz jak najdłuższe utrzymanie osób wymagających wsparcia w ich środowisku zamieszkania. Szczególnie ważne jest tu bieżące monitorowanie deficytów i potrzeb ludzi starszych.

W okresie sprawozdawczym MOPS objął wsparciem **łącznie 427 osób w wieku poprodukcyjnym (wiek 60+)**.

W ramach podejmowanych działań pomocowych, obok świadczeń pieniężnych czy niepieniężnych w formie usług opiekuńczych, szczególne miejsce zajmuje praca socjalna, jako szeroko rozumiane rzecznictwo interesów tej grupy społecznej. Praca Zespołów ds. pomocy osobom starszym i ds. domów pomocy społecznej sprowadzała się do wypracowywania właściwych i skutecznych form pomocy, kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych, głównie dotyczących wsparcia, pomocy w zwalczaniu skutków osamotnienia, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, oraz podejmowaniu działań, zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowaniu opieki nad starszymi członkami rodziny, wymagającymi takiej pomocy. W zakresie poprawy funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, pracownicy socjalni świadczyli szeroko rozumiane rzecznictwo ich interesów, pomoc w uzyskaniu poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe, organizacje pozarządowe.

W ramach rozeznanych potrzeb:

- 95 osób uzyskało skierowanie do PCK na żywność unijną z Programu POPŻ (Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020, Podprogram 2021 Plus),
- 67 osób skorzystało z pomocy żywnościowej z PCK w formie paczek „bożonarodzeniowych”,
- 1 osoba w sytuacji kryzysowej skorzystała z pomocy w formie odzieży i żywności z PCK,
- 5 osób uzyskało porady prawne w ramach poradnictwa specjalistycznego (prawy majątkowe, zadłużenia komornicze z tytułu opłat mieszkaniowych, bankowych i w parabankach, przymusowe leczenie odwykowe, sprawy dotyczące ubezwłasnowolnienia, alimentacyjne i z zakresu prawa karnego),
- 16 osób uzyskało porady psychologiczne w ramach poradnictwa specjalistycznego - wsparcie w sytuacji kryzysowej (śmierć, choroba, niepełnosprawność, bezdomność, pożar, poniesione

straty materialne), - konflikty rodzinne, brak wsparcia ze strony rodziny, poczucie osamotnienia,

- w 1 przypadku z uwagi na zawiłość problemów wymagających rozwiązań interdyscyplinarnych odbyło się spotkanie multiprofesjonalne ze specjalistami MOPS oraz instytucji zewnętrznych – celem podejmowanej współpracy było zaplanowanie wspólnych, kompleksowych działań w ramach kompetencji poszczególnych podmiotów, służących poprawie funkcjonowania osoby w środowisku,
- 25 osób zostało skierowanych na pobyt w DPS.

Podejmowane były także działania interwencyjne w sytuacji osób samotnych, samotnie zamieszkałych, zaniedbanych i opuszczonych. Działania interwencyjne podejmowane były w 99 przypadkach a ich następstwem w większości spraw było objęcie tych osób wsparciem z zakresu pomocy prawnej, psychologicznej, pomocy finansowej, w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, sąsiedzkich usług opiekuńczych, opieki wytchnieniowej, asystenta osoby niepełnosprawnej, skierowanie do placówek wsparcia dziennego („Środowiskowy Dom Samopomocy”, Dzienny Dom „Senior +”, Rozwadowski Klub Seniora), skierowanie do szpitala na leczenie odwykowe, psychiatryczne lub SOR, skierowanie do Zakładów Opieki Leczniczej, Zakładów Pielęgnacyjno-Opiekuńczych, Domów Pomocy Społecznej. Działania były również skupione na zaangażowaniu w pomoc rodziny osób wymagających pomocy oraz bardzo często dotyczące dezynsekcji, czy uprzątnięcia mieszkań. Zaznaczyć należy, że szczególnym problemem, który dotyczy szerokiego grona osób starszych i niepełnosprawnych jest problem zaplaskwienia mieszkań, a często całych bloków, czego konsekwencją są nieustanne dezynsekcje pomieszczeń mieszkalnych.

Z uwagi na brak odpowiedniej polityki lokalnej mającej na celu przeciwdziałanie rozszerzaniu się tego problemu, działania te są podejmowane jedynie doraźnie, przynoszą krótkotrwałą poprawę a problem nie jest eliminowany skutecznie, co w konsekwencji może wywoływać dalej idące skutki nie tylko wynikające ze strat materialnych klientów ale także poważne skutki dla zdrowia i życia.

W 2023 r. pracownicy Zespołu ds. pomocy osób starszych skierowali 25 osób do udziału w uroczystym spotkaniu „Wigilia” i „Śniadanie Wielkanocne” oraz 87 osób wskazanych przez pracowników zostało obdarowanych pomocą rzeczową w ramach lokalnej akcji charytatywnej „Stalowowska Paczka Pomocy”.

7.2. System wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Wsparcie społeczne jest potrzebne ludziom w każdym wieku. Jednak osoby starsze i niepełnosprawne potrzebują go szczególnie, a potrzeba ta nasila się w miarę pojawiania się niesamodzielności, będącej skutkiem przewlekłej choroby lub niepełnosprawności. Skorelowana z wiekiem stopniowa utrata samodzielności, częstsze występowanie niepełnosprawności oraz chorób przewlekłych powoduje, że osoba musi korzystać ze wsparcia rodziny, znajomych lub pomocy publicznej. Poszczególne osoby potrzebują wsparcia w różnych formach i w różnym zakresie, a te formy i zakres zmieniają się wraz ze zmianą sytuacji człowieka zależnego.

Organizacją, koordynacją i monitoringiem różnorodnych form wsparcia skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych zajmuje się Dział Usług.

7.2.1. Usługi opiekuńcze³.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania są szansą utrzymania jak najdłużej osoby starszej, niepełnosprawnej w jej środowisku zamieszkania i zapewnienia jej odpowiedniej opieki.

Realizacja usług opiekuńczych odbywa się w miejscu zamieszkania osoby i w jej najbliższym otoczeniu. Usługi opiekuńcze przyznaje się po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania, na podstawie decyzji administracyjnej określającej ich zakres, wymiar godzin pracy opiekunki i wysokość odpłatności. Wymiar i zakres usług Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ustala indywidualnie, dla każdej osoby wymagającej pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych (zapewnienie posiłku, zakupy, utrzymanie w czystości pomieszczeń, załatwienie spraw urzędowych), utrzymaniu higieny i pielęgnacji (toaleta, pomoc przy załatwianiu potrzeb fizjologicznych, podawanie leków, układanie w łóżku) oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Odpłatność za usługi opiekuńcze ustala ośrodek pomocy społecznej, w zależności od posiadanego dochodu. Minimalny poziom dochodu, od którego była obliczana wysokość odpłatności w 2023 r. odpowiada aktualnie obowiązującemu kryterium dochodowego: osoby samotnie gospodarujące, tj. 776,00 zł lub w przypadku osoby w rodzinie tj. 600,00 zł.

W 2023 r. usługi opiekuńcze realizowane były w stosunku do 235 osób u których wypracowano 69 554 godzin.

7.2.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze⁴.

Są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem. Rodzaje specjalistycznych usług i kwalifikacje osób świadczących specjalistyczne usługi określa Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób zaburzonych psychicznie.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli mogą być realizowane następujące **rodzaje usług specjalistycznych**: asystent osoby niepełnosprawnej, rehabilitant, psycholog, specjalistyczne usługi opiekuńcze w ramach Programu „Opieka 75+”, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

▪ Asystent osoby niepełnosprawnej

Praca **asystenta** ma na celu kompensację ograniczeń spowodowanych niepełnosprawnością beneficjenta, stymulowanie do podejmowania aktywności życiowej oraz uspołecznianie osoby niepełnosprawnej. Usługi asystenckie są realizowane na zasadzie współdziałania osoby z niepełnosprawnością i asystenta.

Usługa asystencka obejmuje wspieranie osób z niepełnosprawnościami w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do aktywnego funkcjonowania społecznego: wsparcie w przemieszczaniu się, spędzaniu czasu wolnego, opiece higienicznej, zakupach.

W 2023 r. ta forma usługi nie była realizowana w Ośrodku z powodu braku zainteresowania ze strony klientów.

³ Usługi opiekuńcze szczegółowo opisano w podrozdziale 3.1.2. Świadczenia niepieniężne

⁴ Specjalistyczne Usługi opiekuńcze szczegółowo opisano w podrozdziale 3.1.2. Świadczenia niepieniężne

- **Rehabilitant**

Rehabilitacja fizyczna i usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami z dnia 27 sierpnia 2024 o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Usługa polegała na wykonywaniu ćwiczeń w warunkach domowych, które osoby wykonywały samodzielnie, a rehabilitant koordynował ćwiczenia, motywował, wspomagał w ich wykonywaniu. W 2023 r. z usługi skorzystało 2 osoby, wypracowano łącznie 24 godziny.

- **Psycholog**

Psycholog – pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu trudności, świadczona w miejscu zamieszkania. W 2023 r. ta forma usługi nie była realizowana w Ośrodku z powodu braku zainteresowania ze strony klientów.

- **Specjalistyczne usługi opiekuńcze w ramach Programu „Opieka 75+”**

W ramach Programu „Opieka75+” specjalistyczne usługi opiekuńcze były realizowane dla 1 osoby. Zrealizowanych zostało 150 godzin usług. Całkowity koszt realizacji usług w ramach Programu wyniósł 5 982,20 zł, a gmina otrzymała dotację na ten cel w kwocie 3 496,08 zł.

- **Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**

Specjalistyczne usługi opiekuńcze przeznaczone są dla osób dorosłych wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego:

1. Chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiczne).
2. Upośledzonych umysłowo.
3. Osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

W wyjątkowych przypadkach dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi pozbawionych dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych jeśli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć świadczonych przez inne zobowiązane podmioty. Zakres usług opiekuńczych obejmuje:

- uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- kształtowanie umiejętności niezbędnych do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i społecznego funkcjonowania,
- motywowanie do leczenia i aktywności.

W 2023 r. z pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało 10 osób z tego 1 dziecko z autyzmem. łącznie wypracowano 2 053 godzin.

7.2.3. Sąsiedzkie usługi opiekuńcze

Usługi sąsiedzkie obejmują wspieranie i pomoc w podstawowych, codziennych czynnościach domowych i życiowych, w szczególności:

- dokonywanie zakupów,
- pomoc przy przygotowywaniu i podawaniu posiłków,
- pomoc w wykonywaniu prac porządkowych w tym pranie odzieży,
- podstawową opiekę higieniczną – pielęgnacyjną,
- realizację działań pomocowych poza domem tych osób w tym wizytę u lekarza,
- załatwianie spraw urzędowych,

- odwiedziny w szpitalu,
- zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Usługi sąsiedzkie świadczone są w zależności od potrzeb osoby starszej, niesamodzielnej i/lub niepełnosprawnej. Miesięczny limit godzin usług wynosi 30 godzin.

Dostępność usług przez 7 dni w tygodniu. W nagłych przypadkach usługi mogą być świadczone w nocy (np. nagłe zachorowanie lub złe samopoczucie).

Z tej formy wsparcia w 2023 r. skorzystało 31 osób, łącznie wypracowano 4 784 godzin.

7.2.4. Program osłonowy „Teleopieka”.

Program osłonowy Gminy Stalowa Wola pn. „Teleopieka”, wprowadzony Uchwałą Nr LIX/765/2022 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 19 grudnia 2022 r. jest programem mającym na celu zapewnienie usługi wsparcia oraz możliwości funkcjonowania w miejscu zamieszkania osobom starszym, samotnym, niepełnosprawnym zamieszkującym na terenie gminy Stalowa Wola.

Program odpowiada na problemy zdefiniowane w Stalowowolskim Programie Wspierania Seniorów na lata 2021-2023 przyjętym Uchwałą Nr XXXVII/408/2021 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 15 lutego 2021 r. i wpisuje się w rozwijanie usług sprzyjających poprawie sytuacji życiowej i społecznej osób wymagających wsparcia w miejscu zamieszkania.

Ten rodzaj wsparcia był realizowany i testowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w ramach projektu „Anioł Stróż” od 1 sierpnia 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. na podstawie uchwały Nr XIV/158/2019 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 19 sierpnia 2019 r.

Program osłonowy Teleopieka to system świadczący pomoc w przypadkach pogorszenia się stanu zdrowia, zagrożenia zdrowia i życia. Umożliwia szybkie wezwanie pomocy w nagłych i niepokojących sytuacjach lub zasięgnięcia porady. Z systemu korzystają osoby starsze, samotne i niepełnosprawne. Teleopieka zapewnia podopiecznym poczucie bezpieczeństwa i komfortu, zwiększa poziom niezależności i poprawia samopoczucie. Całodobowa opieka zmniejsza także poziom stresu i uwalnia podopiecznych od poczucia, że są dla kogoś ciężarem. Dzięki alarmowej opasce umieszczonej na nadgarstku, wezwanie pomocy możliwe jest w każdej sytuacji, o każdej porze dnia i nocy.

Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Stalowej Woli w 2023 r. oferował taką formę pomocy w postaci 425 opasek z których skorzystało 283 osoby w okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku.

7.2.5. Program „Opieka 75+” – edycja 2023.

W okresie od stycznia do grudnia 2023 r., MOPS realizował rządowy Program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka 75+”- edycja 2023. Program zakładał wsparcie finansowe gmin w zakresie świadczenia usług opiekuńczych w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, spełniających warunki do udzielenia pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej. Głównym celem Programu jest poprawa jakości życia osób w wieku 75+ i więcej, poprzez poprawę dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi lub samotnie gospodarującymi, a także tych, które pozostają w rodzinie, adekwatnie do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia.

Program realizowany był w oparciu o kadrę opiekunek zatrudnionych w Dziale Usług. Łącznie z usług opiekuńczych w ramach programu „Opieka 75+” skorzystało 83 osób, w tym 25 osoby, które nie korzystały wcześniej z usług opiekuńczych i 5 osób, którym została zwiększona liczba godzin świadczonych usług. Łącznie wykonanych zostało 19 494 godzin usług. U jednej osoby usługi te, świadczone były nieodpłatnie, co wynikało z założenia programu (Program rekomenduje nie

pobieranie odpłatności za usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone dla osób w wieku 75 lat i więcej, których dochód nie przekracza 250% obowiązującego kryterium dochodowego łączny koszt realizacji Programu wyniósł 693 664,80 zł a gmina Stalowa Wola otrzymała dotację w wys. 60 % kosztów realizacji usług dla tej grupy odbiorców, tj. kwotę 422 418,24 zł.

7.2.6. Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował program rządowy „Opieka wytchnieniowa”- edycja 2023, finansowany w całości z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.

Opieka nad osobami niepełnosprawnymi obciąża bezpośrednich opiekunów zarówno fizycznie, jak i psychicznie, dlatego często prowadzi u tych osób do syndromu wypalenia. Opiekując się swoimi niepełnosprawnymi bliskimi nie mają czasu na odpoczynek, przestają dbać o swoje zdrowie stając się „pacjentami drugiego rzutu”. W efekcie przewlekłego stresu opiekunowie często doświadczają depresji, zaburzeń lękowych, zaburzeń snu, a także różnego rodzaju objawów somatycznych, takich jak bóle napięciowe (głowy, serca, kręgosłupa), czy problemy gastryczne. Z uwagi na brak możliwości zapewnienia fachowej opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny niemożliwe staje się korzystanie z zabiegów medycznych, turnusów rehabilitacyjnych, czy kilkudniowy wypoczynek.

Program „Opieka wytchnieniowa” realizowany był w okresie od czerwca do grudnia 2023., w dwóch formach:

- usługa pobyt dzienny dla osoby zależnej, w miejscu wskazanym przez bezpośredniego opiekuna dla 1 dziecka i 25 osób dorosłych, łącznie wypracowano 4550 godzin i 45 minut.

W przypadku 26 osób usługa była realizowana przez podmiot zewnętrzny wyłoniony w ramach przeprowadzonego postępowania z Ustawy prawo zamówień publicznych.

łącznie z usługi pobytu dziennego skorzystało 26 opiekunów osób niepełnosprawnych.

- usługa pobytu całodobowego dla osoby zależnej realizowana była przez 1 placówkę dla 7 osób, wskazaną przez uczestników (na podstawie zawartej umowy w ramach postępowania z Ustawy prawo zamówień publicznych), która otrzymała pozytywną opinię realizatora Programu.

łącznie 7 osób skorzystało z 95 dni pobytu w placówce całodobowej.

Kwota środków Funduszu Solidarnościowego wykorzystana przez MOPS na realizację Programu „Opieka wytchnieniowa” edycja 2023 wyniosła 219 643,76 zł w tym na zadanie- pobyt dzienny 180 997,76 zł i zadanie - pobyt całodobowy 38 646 zł.

7.2.7. Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2023.

Osoby z niepełnosprawnościami z uwagi na posiadane dysfunkcje mają trudności w codziennym funkcjonowaniu, niejednokrotnie czują się dyskryminowane i wykluczone z życia społecznego. Ograniczenia wywołane niepełnosprawnością powodują brak możliwości podejmowania aktywności i realizowania prawa do aktywnego życia, korzystania w pełni z wydarzeń społecznych, kulturalnych, sportowych itp.

MOPS w 2023 roku realizował po raz czwarty usługę asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej w ramach Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”-edycja 2023 finansowanego w całości ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.

Z usługi asystenta mogły skorzystać dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, albo

orzeczenie równoważne do wyżej wymienionych, które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Usługi asystenta w szczególności miały polegać na towarzyszeniu uczestnikowi Programu w wyjściu w wybrane przez uczestnika miejsca, między innymi: w celu załatwiania spraw urzędowych, korzystania z dóbr kultury (np. muzeum, kino, teatr, galeria sztuki, wystawy), skorzystania z placówek służby zdrowia i rehabilitacyjnych, gabinetów lekarskich, zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji, nawiązaniu kontaktu/ współpracy z różnego rodzaju organizacjami, itp. Usługi realizowane były na zasadzie współdziałania osoby niepełnosprawnej i asystenta, przy uwzględnieniu decydującego wpływu uczestnika Programu lub jego opiekuna prawnego na podejmowane działania.

Program realizowany był w okresie od kwietnia do grudnia 2023 r.

Z usługi asystenta skorzystało:

- 3 dzieci,
- 24 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
- 3 osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Usługa była realizowana przez 26 asystentów wskazanych przez osoby niepełnosprawne lub opiekunów dzieci, zatrudnione w ramach przeprowadzonego postępowania z Ustawy prawo zamówień publicznych na podstawie umowy cywilno-prawnej.

Łączna kwota środków Funduszu Solidarnościowego wykorzystana przez MOPS na realizację Programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” - edycja 2023 wyniosła 561 618,82 zł

7.2.8. Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w roku sprawozdawczym kontynuował realizację Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej – "Korpus Wsparcia Seniorów" – edycja 2023 (Moduł II) finansowanego ze środków pochodzących z dotacji celowej budżetu państwa w zakresie realizacji przez gminy zadania własnego, określonego w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej. Program jest odpowiedzią na wyzwania, jakie stawiają przed Polską zachodzące procesy demograficzne. Jest także elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnymi ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Dzięki uzyskanej dotacji w ramach Programu możliwe było objęcie seniorów zamieszkujących na terenie Miasta Stalowa Wola tzw. "opieką na odległość", czyli teleopieką. Seniorzy zostali wyposażeni w opaski monitorujące pozwalające na wezwanie pomocy w sytuacji zagrożenia. Dzięki opasce senior w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia mógł połączyć się z Centrum Teleopieki za pomocą przycisku SOS. Dodatkowo opaski posiadają funkcję monitorowania podstawowych funkcji życiowych, dlatego w sytuacji nagłej zmiany standardowych parametrów Centrum Teleopieki skontaktuje się z seniorem celem ustalenia, czy jego stan zdrowia wymaga interwencji. Przydatną funkcją jest również detektor upadku – jeśli użytkownik upadnie, np. wskutek utraty przytomności – opaska wyśle sygnał SOS automatycznie – bez konieczności wywołania sygnału przez użytkownika, a Centrum Teleopieki natychmiast podejmie działania.

Wsparcie adresowane było do osób, które ukończyły 65 lat, mających problemy związane z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia lub niepełnosprawność. Usługi teleopiekuńcze mają na celu przede wszystkim podwyższenie poczucia bezpieczeństwa tych osób. Udział mieszkańców w Programie był bezpłatny. MOPS w tym celu zakupił usługę monitoringu 380 opasek, z których skorzystało 259 seniorów. Centrum obsługi przyjęło 12 niepokojących zgłoszeń z czego: 10 zakończyło się udzieleniem wsparcia, 2 interwencją służb ratunkowych. Łączny koszt realizacji Programu wyniósł 63 778 ,85 zł.

7. 3. Dzienny Dom SENIOR+.

Dzienny Dom Senior+ jest ośrodkiem wsparcia dziennego świadczącym pół-stacjonarne usługi opiekuńcze dla osób starszych, samotnych. Celem działania placówki jest pomoc w zachowaniu sprawności fizycznej i intelektualnej osobom, które zakończyły aktywność zawodową i które z różnych powodów utraciły lub w znacznym stopniu ograniczyły więź rodzinną, a otaczająca ich samotność nie pozwala na prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. Przesłanką uprawniającą do korzystania z usług w ośrodku wsparcia jest potrzeba częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność.

Dzienny Dom Senior + jest placówką wsparcia dziennego funkcjonującą w strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli. Siedziba DD Senior+ mieści się w budynku MOPS przy ul. Dmowskiego 1 w Stalowej Woli. Placówka pracuje w dni robocze tygodnia od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:00 do 15:00 z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy. Obecnie DD Senior+ dysponuje 42 miejscami dla osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60+. Uczestnikami są zarówno kobiety jak i mężczyźni, mieszkańcy Gminy Stalowa Wola.

W roku sprawozdawczym z usług placówki skorzystało 51 osób, w tym 10 mężczyzn i 41 kobiet. W ciągu roku kalendarzowego 9 osób opuściło placówkę. Osiem osób w związku z pogorszeniem stanu zdrowia i koniecznością rezygnacji z tej formy pomocy oraz jedna osoba zmarła. W ciągu roku do ośrodka przyjęto 6 nowych uczestników, w tym 3 kobiety i 3 mężczyzn. Na dzień 31 grudnia 2023 roku z usług DDS+ korzysta 42 osoby, w tym 9 mężczyzn. Najmłodsza uczestniczka ma 65 lat, najstarsza uczestniczka - 94 lata.

W ramach podnoszenia aktywności intelektualnej i budowania pozytywnych relacji interpersonalnych dla uczestników DD „Senior+” organizowane były liczne tematyczne zajęcia grupowe m. in. organizowano spotkania z ciekawymi ludźmi, pogadanki, prelekcje, organizowane były liczne tematyczne zajęcia grupowe m. in. z zakresu terapii zajęciowej, w tym arteterapii „Powitanie Wiosny”, „Marzanna - wiosenna panna”, „Wiosenne kolarze”, „Powitanie Lata”, „Letnie kolaże”, „Kolorowa choinka”, stroiki, ozdoby, jajka i kartki wielkanocne, stroiki, ozdoby i kartki bożonarodzeniowe, kartki okolicznościowe, obrazy wykonane metodą quillingu, haftu, rysunku, ozdoby okolicznościowe, poduszki, zakładki do książek, świece zapachowe, świeczniki, breloczki itp. Prowadzono zajęcia z zakresu ekologii, higieny i profilaktyki (szczepienia ochronne, badania profilaktyczne, „Nawadnianie seniorów w czasie upałów”, „Warzywa i owoce przyjazne seniorom jesienią”), szkolenie z udzielania pierwszej pomocy poprowadzone przez instruktora WOŚP z Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 im. Wacława Górskiego w Stalowej Woli, dbania o wygląd zewnętrzny, kącik kulinarny, kącik ogrodniczy, kącik czytelniczy, w tym biblioteczka DDS+, kącik gier i zabaw planszowych, cykliczne spotkania z Biblią, aerobik seniorów, muzykoterapia, w tym wspólne kolędowanie, liczne prelekcje i pogadanki związane ze świętami okolicznościowymi np. Dzień Babci i Dziadka, Walentynki, Tłusty Czwartek, Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Ojca, Dzień Chłopaka, Dzień Nauczyciela, Dzień Seniora, Dzień Pracownika Socjalnego, Andrzejki, Mikołajki. Organizowano spotkania i warsztaty międzypokoleniowe integracyjne m.in. Dzień Otwarty DDS+ i warsztaty z zdobienia pisanek z uczniami klasy 4 PSP nr. im. Wacława Górskiego w Stalowej Woli oraz warsztaty międzypokoleniowe w Filii Nr 2 MBP w Stalowej Woli z uczniami klasy 4 PSP nr 4 im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Stalowej Woli poprowadzone przez seniorów z DDS+ pt. "Świąteczne skrzaty z szyszek". Organizowano spotkania poprowadzone przez gości zewnętrznych np. powiatowym rzecznikiem konsumentów, farmaceutą "Przegląd lekowy dla seniorów", psychologiem pt. „Potrzeby seniorów.”, „Jak być asertywnym w codziennym życiu? - cykl spotkań”, „Konflikty jak skutecznie sobie nimi radzić”, z przedstawicielami dzielnicowych KPP w Stalowej Woli z zakresu bezpieczeństwa, oszustw wobec osób starszych, "Koperta

SOS", z kadrami i słuchaczami kursu technik usług kosmetycznych i fryzjer z CKZiU w Stalowej Woli z zakresu wizażu, cykliczne spotkania z zakresu biblioterapii z pracownikami Miejskiej Biblioteki Publicznej i Filii nr 2 MBP, z księdzem Proboszczem Parafii Trójcy Przenajświętszej w Stalowej Woli.

Dzienny Dom Senior+ w 2023 roku współpracował w ramach aktywizacji społeczno – międzypokoleniowej z Placówką Opiekuńczo - Wychowawczą "Podleśna Przystań" w Stalowej Woli, Domem Pomocy Społecznej im. Józefa Gawła w Stalowej Woli, Parafią pw. Trójcy Przenajświętszej w Stalowej Woli, Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Stalowej Woli, Miejską Biblioteką Publiczną w Stalowej Woli, Filią nr 2 MBP, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, szkołami m. in. Publiczną Szkołą Podstawową nr 1 im. Wacława Górskiego w Stalowej Woli, Publiczną Szkołą Podstawową nr 4 im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Stalowej Woli, Publiczną Szkołą Podstawową nr 9 im. Jana Kochanowskiego w Stalowej Woli, zespołem Szkół w Turbii, Filią Świątlicy „TĘCZA”, Klubem „Wesoła gromadka”, przedszkolami – Niepublicznym Przedszkolem Chatka Misia w Stalowej Woli, Prywatnym Przedszkolem "Ene-Due- Rabe" w Stalowej Woli, Przedszkolem Publicznym w Obojnej, Przedszkolem nr 7 im. Marii Konopnickiej w Stalowej Woli, Komendą Powiatową Policji, Centrum Aktywności Seniora w Stalowej Woli, Nadleśnictwem Rozwadów w Stalowej Woli, Firmą Deloitte z Rzeszowa, Restauracją McDonald's w Stalowej Woli i innymi lokalnymi instytucjami oraz firmami. W ramach działań aktywizujących seniorów w DDS+ organizowano występy dzieci i młodzieży oraz seniorów z UTW, rozwijano zainteresowania uczestników Dziennego Domu Senior+, umożliwiono występy wokalne uczestników w CAS w ramach IX Amatorskiego Przeglądu Twórczości Seniorów, gdzie zespół reprezentujący DD Senior+ wykonał skecz pt. "Dr. Śmietanka" oraz utwory „W moim ogródeczku", "Piosenka emeryta". Za występ na Przeglądzie Zespół otrzymał Brązowy Dyplom. DDS+ włączył się w obchody Dnia Pracownika Socjalnego 2023 i przygotował akademię dla pracowników DDS+ oraz pracowników MOPS w Stalowej Woli. Zorganizowano 3 wystawy prac uczestników z okazji Świąt Wielkanocnych, Świąt Bożego Narodzenia i Okolicznościowa. Wystawa okolicznościowa odbyła się w dniach 10 lipca - 4 sierpnia 2023 r. w Stalowej Galerii przy Parafii Trójcy Przenajświętszy w Stalowej Woli. Natomiast dwie pozostałe były zorganizowane w holu Miejskiej Biblioteki Publicznej im. M. Wańkowicza w Stalowej Woli przy ul. Popiełuszki 10 (Biblioteka Główna). Wystawa Wielkanocna odbyła się w dniach 20 - 24 marca 2023 r. Z okazji Świąt Bożego Narodzenia wystawa odbyła się w dniach 2 - 10 grudnia 2023 roku. Wystawy odbywały się poza budynkiem DDS+, aby mieszkańcy Stalowej Woli mogli oglądać prace uczestników DDS+ oraz w ramach promocji działalności placówki. Ponadto zorganizowana została wycieczka autokarowa, jednodniowa, integracyjna dla uczestników DDS+ do Gospodarstwa Agroturystycznego „Madejówka” w miejscowości Obojna w dniu 12 września 2023 roku. Ponadto w dniu 30 sierpnia 2023 roku zorganizowany został Grill Integracyjny dla uczestników DDS+ i uczestników Rozwadowskiego Klubu Seniora. Natomiast w dniu 20 września 2023 roku zorganizowano w Ogrodzie MOPS „Wielkie Grzybobranie" dla uczestników DDS+ i dzieci z Przedszkola nr 7. Natomiast z okazji Mikołajek zorganizowano Akcję „Kanapka Drwała dla Seniora”.

Pracownicy DDS+ w świadczyli na rzecz uczestników placówki także pomoc w zakresie drobnych zakupów, realizacji recept, rejestracji do lekarzy specjalistów, regulowania opłat mieszkaniowych, donoszenia posiłków, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, odwiedzin, kontaktu telefonicznego i wsparcia psychicznego. W DDS+ wspierano działania Samorządu Uczestników Domu, uczestniczono w: Akcji "Opłatek Maltański 2023", Akcji "Stalowowska Paczka Pomocy", „Mikołajkowa Paczka Pomocy dla Podleśnej Przystani zorganizowano zbiórkę pieniędzy na chorą na raka pielęgniarkę stalowowolskiego szpitala, włączono się w zbiórkę baterii i elektrogratów za cebuli kwiatowe organizowaną przez Miejski Zakład Komunalny w Stalowej Woli oraz zgłoszono DDS+ do MZK na konkurs związany ze zbiórką makulatury i plastikowych nakrętek. Istotnymi działaniami była również

promocja działalności DDS+ poprzez udział uczestników i kadry placówki w wywiadach radiowych, telewizyjnych, reportażu telewizyjnym z dnia życia DDS+ w Stalowej Woli w TVP Rzeszów w dniu 14 marca 2023 r., artykułach w lokalnej prasie, na stronie internetowej MOPS i Facebook MOPS oraz DDS+ oraz instytucji współpracujących z placówką.

W 2023 roku DD Senior+ skorzystał z dofinansowania budżetu państwa w ramach Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2021 – 2025, Moduł II – „Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu / Klubu „Senior +” zgodnie z Umową o dofinansowanie Nr 22/S2/2023 z dnia 2 czerwca 2023 roku na realizację zadania publicznego pod nazwą: Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior+” w Stalowej Woli, ul. Dmowskiego 1. Głównym celem projektu było zapewnienie wsparcia seniorom – osobom powyżej 60 roku życia, nieaktywnym zawodowo poprzez świadczenie wsparcia w postaci działań zwiększających aktywność społeczną, działań mających na celu polepszenie psychofizycznego funkcjonowania, profilaktykę zapewniającą utrzymanie aktualnego stanu zdrowia i niedopuszczanie do pogłębiania się dysfunkcji, integrację z lokalnym środowiskiem oraz promocję pozytywnego wizerunku seniorów. DD Senior+ na bieżącą działalność pozyskał dofinansowanie w wysokości w 159 800,00 zł. łączna kwota realizowanego zadania to 319 600,00 zł, z czego 50% stanowiło dofinansowanie. W ramach realizacji zadania pokryto koszty wynagrodzenia dla pracowników DDS+ w ilości 5 etatów.

Pobyt w DD Senior+ jest odpłatny. W 2023 roku dzienny koszt pobytu 1 uczestnika zgodnie z Zarządzeniem Dyrektora MOPS w Stalowej Woli Nr 4/2023 z dnia 2 stycznia 2023 roku wynosił 65,71 zł, w tym koszt wyżywienia 19,25 zł (śniadanie i dwudaniowy obiad). Zasady odpłatności za pobyt w DDS+ w 2023 roku regulowała Uchwała Nr LVIII/747/2022 Rady Miejskiej z dnia 2 grudnia 2022 r. Wszystkie osoby z uwagi na dochody przewyższające kryterium dochodowe Ustawy o pomocy społecznej korzystały w 2023 roku z usług placówki za odpłatnością, ustaloną procentowo w zależności od posiadanego dochodu przy uwzględnieniu udokumentowanych opłat mieszkaniowych, wydatków na leczenie oraz innych okoliczności. Przedział procentowy odpłatności za pobyt kształtował się w 2023 roku od 1% do 100%.

Tytułem odpłatności za usługi świadczone w DD Senior+ w 2023 roku pobrano od uczestników kwotę 82 790,37 zł.

7.4. Rozwadowski Klub Seniora.

Rozwadowski Klub Seniora (RKS) rozpoczął swoje funkcjonowanie od 20 stycznia 2021r. w budynku „Sokoła”, przy ul. Rozwadowskiej 21 w ramach projekt współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi priorytetowej VIII Integracja społeczna Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Celem projektu było zwiększenie dostępności do usług społecznych poprzez utworzenie Klubu Seniora zapewniającego dzienną opiekę dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Działania realizowane w ramach projektu zostały zaplanowane z myślą o przeciwdziałaniu osamotnieniu i marginalizacji starszych mieszkańców Rozwadowa. 31 grudnia 2022 r. projekt przeszedł do etapu trwałości.

Rozwadowski Klub Seniora jest miejscem, gdzie seniorzy wspólnie się spotykają, nawiązują nowe znajomości, rozwijają swoje pasje i zainteresowania, wzmacniają swoje kompetencje społeczne, mają także możliwość poprawić swój stan zdrowia poprzez udział w zajęciach sportowych oraz korzystają z pomocy prawnej i psychologicznej.

Placówką koordynuje Opiekun-Koordynator zatrudniony w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu, codzienne zajęcia animacyjne / opiekuńcze prowadzi Opiekun – Instruktor Terapii Zajęciowej zatrudniony w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu. RKS działa w godzinach od 8.00 do 14.00.

Uczestnicy Rozwadowskiego Klubu Seniora mają zagwarantowane usługi o charakterze:

- socjalnym – zapewnienie ciepłego posiłku dziennie oraz pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i bytowych,
- zajęć klubowych – oglądanie filmów i programów telewizyjnych, gry towarzyskie, spotkania integracyjne i międzypokoleniowe, spotkania z psychologiem,
- terapii zajęciowej – zajęcia kulinarne, zajęcia krawiecko–dziewiarskie, zajęcia plastyczne, rękodzieło, ogrodnictwo,
- terapii ruchowej – spacer, gry miejskie, gimnastyka, pogadanki i prelekcje na temat zdrowego stylu życia,
- kulturalno–edukacyjnym – uczestnictwo w imprezach organizowanych przez instytucje kulturalne miasta i gminy Stalowa Wola, lekcje śpiewu, lekcje języka migowego, zajęcia edukacyjne z języka angielskiego, ekoprace, działalność charytatywna, uczestnictwo w spektaklach teatralnych i seansach kinowych, uczestnictwo w wycieczkach do muzeów, pogadanki na tematy historyczne, geograficzne i artystyczne, a także spotkania z policjantem i strażakiem,
- aktywizacji międzypokoleniowej – rozwijanie zainteresowań uczestników Rozwadowskiego Klubu Seniora, występy dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, wolontariat, współpraca z Parafią Matki Bożej Szkaplerznej.

Rozwadowski Klub Seniora jest placówką wsparcia dziennego finansowaną ze środków budżetu gminy Stalowa Wola. Pobyt w RKS jest odpłatny. W 2023 roku dzienny koszt pobytu 1 uczestnika zgodnie z Zarządzeniem Dyrektora MOPS w Stalowej Woli Nr 6/2023 z dnia 3 stycznia 2023 roku wynosił 45,90 zł. Zasady odpłatności za pobyt w RKS w 2023 roku regulowała Uchwała Nr LVIII/747/2022 Rady Miejskiej z dnia 2 grudnia 2022 r. Większość osób z uwagi na dochody przewyższające kryterium dochodowe ustawy o pomocy społecznej korzystały w 2023 roku z usług placówki za odpłatnością, ustaloną procentowo w zależności od posiadanego dochodu przy uwzględnieniu udokumentowanych opłat mieszkaniowych, wydatków na leczenie oraz innych okoliczności. 2 osoby z uwagi na dochód poniżej kryterium dochodowego miały przyznaną pomoc w formie pobytu i wyżywienia w RKS nieodpłatnie. Przedział procentowy odpłatności za pobyt kształtował się w 2023 roku od 2% do 41%.

Tytułem odpłatności za usługi świadczone w RKS w 2023 roku pobrano od uczestników kwotę 12 821,29 zł. Na dzień 31 grudnia 2023 r. ze wsparcia Placówki korzystało 15 osób.

7.5. Warsztat Terapii Zajęciowej.

Warsztat Terapii Zajęciowej to placówka przeznaczona dla osób niepełnosprawnych, głównie z niepełnosprawnością intelektualną. Podstawowym celem prowadzonej działalności jest rehabilitacja zawodowa i społeczna niepełnosprawnych uczestników Warsztatu.

Rehabilitacja zawodowa prowadzona jest w oparciu o indywidualne, roczne programy rehabilitacji opracowywane przez Radę programową Warsztatu. Celem rehabilitacji zawodowej jest rozwijanie psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, aby przygotować podopiecznych do pracy zawodowej.

W roku sprawozdawczym rehabilitacja zawodowa prowadzona była w pracowniach: terapii zajęciowej: rozwoju psychicznego i umiejętności społecznych, rozwoju kompetencji zawodowych, stolarskiej, plastycznej, witrażowniczej, krawieckiej, rękodzielniczej, przyrodniczo- dekoratorskiej, czynności dnia codziennego i komputerowo- poligraficznej.

W planie pracy wszystkich pracowni zawarte są elementy zawodoznawstwa, wiedzy na temat pracy zawodowej, praw i obowiązków pracownika, przepisów prawa pracy i bhp, czym kierować się przy wyborze oferty pracy, planowanie poszukiwania pracy, jak szukać pracy, mobbing w pracy, dokumenty potrzebne do przyjęcia do pracy, co to jest kodeks pracy, przyczyny bezrobocia, obowiązki pracownika, autoprezentacja, szukanie ofert pracy w internecie, urządzie pracy, przez znajomych itp. Zajęcia z zakresu poradnictwa i doradztwa zawodowego realizowane są w siedzibie Warsztatu, przy współpracy z instytucjami rynku pracy, w PUP oraz w warunkach konkretnych zakładów pracy.

Wykorzystywanie praktyk do poszerzenia wiedzy o Uczestniku szczególnie w zakresie jego kompetencji do podjęcia ról zawodowych, ale także do poprawy tych kompetencji w zakresie: zwiększenia świadomości celu i sensu pracy, nauki nowych umiejętności, sprawdzania się w warunkach prawdziwego zakładu pracy itp. Instruktorzy oceniają indywidualnie zaangażowanie i jakość realizacji programu praktyk przez każdego wytypowanego do praktyk Uczestnika.

Zdecydowany nacisk położony był na realizację zajęć praktycznych w zakładach pracy chronionej i na otwartym rynku pracy.

Rada Programowa Warsztatu zakwalifikowała 33 uczestników do odbycia praktyk zawodowych w 2023 roku. Wszystkie osoby zakwalifikowane odbyły ustaloną liczbę praktyk (5 praktyk każda).

W roku 2023 zorganizowanych zostało 19 dni praktyk zawodowych.

łącznie zrealizowane zostały 34 praktyki.

Praktyki odbyły się w następujących miejscach:

- Karczma Zacisze w Chłopskiej Woli – 7 praktyk,
- Dom Ludowy w Pilchowie – 8 praktyk,
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Madejówka” – 6 praktyk,
- Muzeum COP-u – 12 praktyk,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Stalowej Woli – 1 praktyka.

W 2023 roku w ramach zajęć we wszystkich pracowniach terapii zajęciowej planowany był program wizyt w zakładach pracy. Każda z pracowni zrealizowała 12 wizyt z zakładach pracy oraz 4 wizyty w Powiatowym Urzędzie Pracy co daje łącznie 120 wizyt w zakładach pracy oraz 40 wizyt w PUP.

Uzupełnieniem programu rehabilitacji zawodowej jest rehabilitacja społeczna poprzez stosowane formy terapii społecznej, medycznej czy psychologicznej mające na celu poprawę sprawności psychofizycznej i wzrost kompetencji społecznych uczestników oraz zwiększenia ich szansy na prawidłowe pełnienie dorosłych ról społecznych, w tym zawodowych. Nieodłącznym elementem pracy w każdej pracowni był realizowany z uczestnikami trening ekonomiczny w ramach środków finansowych przyznawanych indywidualnie na ten cel.

WTZ stawia w pracy terapeutycznej na przygotowanie uczestników do pełnienia dorosłych ról społecznych, proponuje i promuje aktywne i świadome uczestnictwo w życiu społecznym oraz naukę radzenia sobie w życiu codziennym. Aktywne włączanie uczestników w życie społeczne to także okazja do nauki zachowania się w różnych sytuacjach społecznych, wskazywanie na znaczenie adekwatnego i poprawnego zachowania w relacjach społecznych (zwracanie uwagi na zachowania naganne, uczenie form grzecznościowych i kultury osobistej).

W roku 2023 uczestnicy Warsztatu brali udział w następujących konkursach, przeglądach:

- 30 Ogólnopolski Konkurs Literacki dla osób niepełnosprawnych – Fundacja Sztuki Osób Niepełnosprawnych w Krakowie:
 - kategoria proza: wyróżnienie honorowe
 - kategoria poezja: III miejsce

- XXI Ogólnopolski Konkurs Plastyczny PFRON – Sztuka Osób Niepełnosprawnych – etap wojewódzki:
 - Tkanina i aplikacja: Miejsce III

Ten aspekt rehabilitacji społecznej jest niezwykle ważny i istotny dla budowania przez Uczestników obrazu samego siebie, dla określenia swego miejsca w społeczności, dla podniesienia samooceny, samoakceptacji, samoświadomości, samodzielności, niezależności, odwagi, mobilizacji do własnej aktywności. Do konkursów prace przygotowywali Uczestnicy w kilku pracowniach Warsztatu jednak tylko dwie osoby i ich prace zostały wyróżnione.

Zaangażowanie w konkursach i przeglądach twórczości i wystawach daje Uczestnikom ogromną satysfakcję, zadowolenie i radość z tworzenia i osiągania sukcesów. To okazja do nauki wielu nowych umiejętności oraz zdobywania ciekawych, życiowych doświadczeń. Wszyscy uczestnicy konkursów otrzymali pamiątkowe dyplomy.

Łącznie w roku 2023 w zajęciach WTZ uczestniczyły 54 osoby, natomiast wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 uczestnikami było 50 osób.

Poniżej przedstawione są dane charakteryzujące grupę Uczestników biorąc pod uwagę: wiek, płeć, stopień i rodzaj niepełnosprawności – stan na dzień 31 grudnia 2023 r.

TABELA NR 18 CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW WTZ ZE WZGLĘDU NA WIEK

PRZEDZIAŁ WIEKOWY	ILOŚĆ OSÓB
Poniżej 19	0
19 – 40	18
41 – 60	32
Powyżej 60 lat	0

TABELA NR 19 RODZAJ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI UCZESTNIKÓW WTZ WG SCHORZENIA WIODĄCEGO

RODZAJ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	LICZBA OSÓB
Niepełnosprawność umysłowa	13
Niepełnosprawność psychiczna	11
Niepełnosprawność fizyczna/narząd ruchu	2
Niepełnosprawność psychiczna i umysłowa	10
Niepełnosprawność psychiczna i fizyczna	6
Niepełnosprawność umysłowa i fizyczna	6
Niepełnosprawność umysłowa, psychiczna i fizyczna	2

TABELA NR 20 STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI UCZESTNIKÓW WTZ

STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	LICZBA OSÓB
Znaczny	26
Umiarkowany	24
Lekki	-

Działalność WTZ finansowana była w 90 % przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i w wysokości 10 % przez samorządy terytorialne/ powiat stalowowolski, nizański

i tarnobrzesci/. Wysokość dotacji z poszczególnych powiatów uzależniona była od ilości uczestników z danego powiatu i okresu trwania rehabilitacji.

VIII. INNE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ MOPS

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dostosowując się do zmieniających uwarunkowań środowiskowych stale poszukuje skutecznych form pomocy, profesjonalnego działania, polegającego na inicjowaniu i wspieraniu oddolnych ruchów samopomocowych i obywatelskich. Realizacja tych przedsięwzięć powierzona została Organizatorom Społeczności Lokalnej oraz Klubowi Wolontariusza.

8.1. Organizowanie społeczności lokalnej.

Organizowanie społeczności lokalnej (OSL) to metoda pracy socjalnej ukierunkowana na rozwój społeczności. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli jako jeden z pierwszych w województwie podkarpackim oraz wśród nielicznych Ośrodków w Polsce realizuje metodę OSL na terenie miasta Stalowa Wola od 2014 roku. W oparciu o model OSL, dla MOPS w Stalowej Woli w 2016 r. przyznany został Certyfikat Jakości Centrum Aktywności Lokalnej, który w 2021 r. został przedłużony o kolejne 5 lat (do 2026 r.). Certyfikat wskazuje na świadomie prowadzoną pracę, która łączy działania Ośrodka w długofalowy proces rozwoju społeczności lokalnej, umożliwiającym mieszkańcom osiągnięcie coraz wyższej jakości życia oraz zwiększającym szanse ich rozwoju osobistego, grupowego i społecznego. Organizatorzy społeczności lokalnej są również członkami Ogólnopolskiego Forum Organizatorów Społeczności Lokalnej.

Celem programu OSL jest wspieranie oraz wzmacnianie osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych, poprzez pobudzanie ich potencjału i aktywności oraz ukierunkowywanie jej na rozwiązywanie problemów oraz rozwój. Podstawą OSL jest budowanie sieci współpracy pomiędzy mieszkańcami i lokalnymi podmiotami w celu włączenia lokalnych zasobów we wspólny proces wywołania pozytywnej zmiany w społeczności. W OSL wiodącą rolę pełnią pracownicy socjalni – organizatorzy społeczności lokalnej, którzy pracują bezpośrednio w społeczności. To właśnie organizatorzy społeczności lokalnej działają w oparciu o faktyczne potrzeby ludzi mieszkających na danym obszarze i ich bezpośrednie doświadczenia, inspirują i mobilizują mieszkańców do podejmowania samodzielnych działań w celu rozwiązywania własnych problemów. Takie działania utwierdzają społeczność w jej rolach, przez co jest silniejsza i czuje realny wpływ na swoje otoczenie. We wszystkie działania zaangażowani są mieszkańcy, pracownicy MOPS oraz partnerzy.

Dla realizacji założeń pracy metodą OSL w Dziale Pomocy Środowiskowej i integracji Społecznej został powołany w 2014 r. Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej.

Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej wykorzystuje narzędzia osiowe jakimi są praca ze społecznością terytorialną na dwóch stalowowolskich osiedlach Fabrycznym i Energetyków. Wymienione osiedla zostały wyznaczone Uchwałą Nr LXV/845/2023 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 12 maja 2023 r. jako obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji Miasta Stalowej Woli (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2023 r. poz. 2865). Praca organizatorów społeczności lokalnej na Osiedlu Fabrycznym opierała się przede wszystkim na podejmowaniu działań i metod pracy takich jak spotkania obywatelskie, spotkania partnerskie, spotkania planistyczne i robocze, grupy edukacyjne i obywatelskie, Centrum Aktywności Lokalnej – Klub „Wesoła gromadka”, lokalne wydarzenia, kampanie i akcje charytatywne, wolontariat.

Wyodrębniona część Osiedla Fabrycznego charakteryzuje się raczej negatywnym postrzeganiem przez mieszkańców pozostałych części miasta. Duży wpływ na taką opinię ma

usytuowanie na tym terenie kilku bloków socjalnych (w szczególności przy ul. Podleśnej 2, ul. 1 Sierpnia 22 i ul. Kilińskiego 2), których mieszkańcy borykają się z wieloma problemami społecznymi. Poziom ubóstwa i niesamodzielności ekonomicznej przejawiający się korzystaniem ze świadczeń pomocy społecznej jest na wymienionym podobszarze wyraźnie wyższy niż w skali całej gminy. Wśród problemów społecznych obserwowanych na tym obszarze można również wskazać niski stopień integracji społecznej mieszkańców, a także niezadowalający udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym. Według dokumentu „Mapa zasobów i potrzeb” wśród dotkliwych problemów społecznych obserwowanych na obszarze Osiedla Fabrycznego można wskazać niski stopień integracji społecznej mieszkańców, a także niezadowalający udział mieszkańców w życiu publicznym i społecznym. W dalszym ciągu nie rozwiązany problem stanowią insekty w postaci prusaków i pluskiew domowych. Pomimo wieloletnich starań problem ten jest wciąż najbardziej dokuczliwy i aktualny. Kolejny wspólny problem stanowią osoby pod wpływem alkoholu, które szczególnie w okresie wiosenno-letnim zanieczyszczają klatki schodowe, otoczenie bloku i zachowują się wulgarnie i agresywnie. Problem ten wskazują mieszkańcy trzech bloków przy ul. Podleśnej 2, Kilińskiego 2 oraz 1 Sierpnia 22. Niejednokrotnie podejmowane były próby mające na celu rozwiązanie tego problemu jednak bezskuteczne. Zdecydowana większość mieszkańców nie godzi się z taką sytuacją, jednak strach przed uszkodzeniem mieszkania lub nawet zastraszenie powoduje, że sprawa zakłócania porządku publicznego nie zostaje zgłoszona na policję.

W okresie kilku ostatnich lat nastąpiła zauważalna zmiana wyglądu tych bloków oraz ich najbliższego otoczenia. Zmiana nastąpiła również wśród części mieszkańców – aktywnych liderów i zespołów mieszkańców, którzy systematycznie realizują inicjatywy na rzecz najbliższego otoczenia. Jak wynika z przeprowadzonych badań w 2014 r. aż 76% mieszkańców oceniało swoje miejsce zamieszkania jako gorsze na tle innych części miasta, natomiast w 2021 r. wskaźnik ten znacząco uległ poprawie i tak odpowiednio wynosił: ul. Podleśna 2 -12%, ul. Kilińskiego 2 i ul. 1 Sierpnia - 35 %.

Pomimo podejmowanych działań nadal u części społeczeństwa funkcjonuje przekonanie, że niewiele zależy od nich samych. Zobojętnienie na sprawy drugiego człowieka to problem dotyczący nie tylko osoby objęte wsparciem tutejszego Ośrodka, ale także pozostałych mieszkańców wspomnianego osiedla.

Wzrost aktywności społecznej, integracji, chęć zmian, wzrost wiary we własne możliwości, współuczestnictwo, partnerstwo to tylko część rezultatów działań podejmowanych w ramach organizowania społeczności lokalnej na przestrzeni ostatnich lat na ww. osiedlu.

W 2022 roku środowiskową metodą pracy socjalnej został objęty kolejny rejon miasta – Osiedle Energetyków. Obszar ten z uwagi na swoje usytuowanie na obrzeżach miasta wymaga podjęcia działań z zakresu aktywizacji społecznej, w tym współpracy różnych sektorów.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy w 2023 r. została sporządzona „Mapa zasobów i potrzeb osiedla Energetyków”. Dokument został podzielony na cztery części zawierające opis zasobów społeczności lokalnej, opis struktury społeczno-demograficznej, charakterystykę mieszkańców wraz z ich potrzebami i problemami na podstawie analizy przeprowadzonych badań ankietowych i wywiadów swobodnych oraz opis potencjału społeczności lokalnej wraz z wnioskami. Z badań przeprowadzonych przez Zespołu ds. organizowania społeczności lokalnej wynika, że 46% mieszkańców tego obszaru postrzega swoje miejsce zamieszkania jako gorsze na tle innych części miasta. Niewystarczająca integracja i angażowanie się mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej, niedostatek miejsc i obiektów do rozwoju aktywności lokalnej, akcyjność inicjatyw to tylko nieliczne problemy wskazane przez mieszkańców w ramach przeprowadzonej diagnozy.

W dniu 7 lutego 2023 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli odbyło się pierwsze spotkanie partnerskie dotyczące Osiedla Energetyków w Stalowej Woli. Wzięło w nim udział 15 osób – przedstawiciele Rady Miejskiej w Stalowej Woli, Urzędu Miasta w Stalowej Woli, Publicznej Szkoły Podstawowej nr 5, Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli. Podczas spotkania omówiono wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców osiedla, problemy oraz zasoby. Wszyscy uczestnicy deklarowali wsparcie i zaangażowanie na rzecz zbudowania sieci współpracy pomiędzy mieszkańcami i lokalnymi podmiotami w celu włączenia lokalnych zasobów we wspólny proces wywołania pozytywnej zmiany w społeczności *osiedla Energetyków*. Podczas spotkania uczestnicy zgodnie stwierdzili, że na osiedlu brak jest miejsca, które służyłoby działaniom społeczności lokalnej.

W dniu 23 maja 2023 r. na placu zabaw w okolicy bloku przy ul. Energetyków 33 odbyło się pierwsze spotkanie obywatelskie dla mieszkańców osiedla. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Rady Miejskiej w Stalowej Woli, Urzędu Miasta w Stalowej Woli, Zakładu Administracji Budynków, Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli, Miejskiego Zakładu Administracji Budynków, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli oraz mieszkańcy osiedla. W spotkaniu uczestniczyło ok. 40 osób. Podczas spotkania mieszkańcy aktywnie brali udział w dyskusji, mieli możliwość wyrażenia swoich oczekiwań, wskazania problemów i sposobów ich rozwiązania. Mieszkańcy wyrazili nadzieję, że będzie to początek zmian na osiedlu deklarując swoje zaangażowanie i współpracę.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmował działania mające na celu stworzenie miejsca i przestrzeni służącej wszystkim mieszkańcom wyznaczonego obszaru jednak bezskutecznie z uwagi na brak wolnych i odpowiednich lokali.

Podstawą OSŁ jest budowanie sieci współpracy pomiędzy mieszkańcami i lokalnymi podmiotami w celu włączenia lokalnych zasobów we wspólny proces wywołania pozytywnej zmiany w społeczności. We wszystkie działania angażowani są mieszkańcy, pracownicy MOPS oraz partnerzy. W zależności od prowadzonych działań do współpracy zapraszani są partnerzy reprezentujący różne sfery życia społecznego oraz różne środowiska co umożliwia spojrzenie na problemy z szerszej perspektywy i daje większe możliwości działania. Na szczególną uwagę zasługuje stale poszerzająca się sieć takich kontaktów zarówno partnerów formalnych jak i nieformalnych. Dzięki współpracy wielu instytucji, firm prywatnych oraz organizacji pozarządowych udaje się osiągać pozytywne zmiany w społeczności lokalnej.

W 2023 roku odbyło się:

- 11 spotkań partnerskich (z partnerami nieformalnymi),
- 5 spotkań obywatelskich
- zawarto 3 Umowy o współpracy partnerskiej,
- nawiązano kontakty i podjęto współpracę z 46 lokalnymi firmami, instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

Wydarzenia społecznościowe pełnią istotną funkcję w pracy ze społecznością lokalną.

Dzięki zaangażowaniu przedstawicieli wszystkich sektorów pikniki są okazją do nawiązywania relacji sąsiedzkich, umacniania więzi rodzinnych, współpracy partnerskiej na każdym poziomie. W ramach działań środowiskowych podejmowanych przez Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej środowiskowej na terenie Stalowej Woli odbyły się następujące spotkania i wydarzenia integracyjne:

1. Piknik „Akcja INTEGRACJA, czyli Rodzinny Piknik na Fabrycznym” (8 czerwca 2023 r.)

Organizatorami pikniku byli Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECRUM w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Stalowej Woli - Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej, Specjalistyczną Placówką Wsparcia Dziennego Świetlica TĘCZA" oraz Filią Świetlicy. W organizację rodzinnej imprezy włączyły się również Klub Wolontariusza, społeczność Klubu „Wesoła gromadka” oraz rodziny ukraińskie, które w wyniku wojny zamieszkały w Stalowej Woli. Piknik został dofinansowany ze środków Gminy Stalowa Wola. Patronat nad piknikiem rodzinnym objął Prezydent Miasta Stalowej Woli - Pan Lucjusz Nadbereżny oraz Przewodniczący Rady Miejskiej w Stalowej Woli Pan Stanisław Sobieraj.

2. „Osiedlowy Dzień Dziecka” (2 czerwca 2023 r.).

Organizatorami imprezy był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli MOPS przy wsparciu partnerów: Klubu Wolontariusza (uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej nr 5), Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli, Biura Rady Miejskiej w Stalowej Woli, Powszechnej Spółdzielni Spożywców PSS Społem, Centrum Medycznego CorMedica, Centrum Przemysłowe Sklep Unimet. Podczas wydarzenia dzieci miały możliwość wzięcia udziału w przygotowanych dla nich atrakcjach.

3. „Barwy jesieni na Osiedlu OZET” (24.10.2023 r.)

Organizatorami byli Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli we współpracy z mieszkańcami osiedla Energetyków, wolontariuszami z Klubu Wolontariusza przy MOPS w Stalowej Woli oraz kobietami z grupy „Sąsiedzkie pasje”.

4. „Osiedlowe spotkanie z Mikołajem”.

Akcja „Osiedlowe spotkanie z Mikołajem” skierowana była do rodzin z dziećmi zamieszkałych na Osiedlu Energetyków. Partnerem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli był Salon Fryzjerski „U Asi”, gdzie rodzice dzieci (górną granicą została wyznaczona do 8 klasy szkoły podstawowej) zostawiali w mikołajkowej skrzynce formularz uczestnictwa. W rezultacie w akcji wzięło udział 33 dzieci. Dzięki wsparciu lokalnych firm udało się przygotować dla wszystkich dzieci prezenty wśród których znalazły się świąteczne koce, poduszki, kubki, maskotki oraz słodycze.

5. „Podwórkowa wigilia na Osiedlu Energetyków” (15 grudnia 2023 r.)

Spotkanie zostało zorganizowane w ramach środków pozyskanych przez grupę inicjatywną „Kreatywnie aktywne” w konkursie na inicjatywę wolontariacką w projekcie „Pomocny wolontariat w Stowarzyszeniu INTEGRACJA” w ramach „Korpusu Solidarności – Rządowego Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Systematycznego na lata 2018-2030” zorganizowanym przez Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej INTEGRACJA. W organizację spotkania zaangażowali się wolontariusze ze Szkolnego Klubu wolontariusza PSP nr 5 w Stalowej Woli, mieszkańcy osiedla, lokalne firmy i ksiądz proboszcz Parafii pw. Matki Bożej Różańcowej.

W spotkaniu uczestniczyło ok. 80 mieszkańców w tym ok. 40 dzieci. Podczas spotkania mieszkańcy dzielili się opłatkiem, spożywali wigilijne potrawy wydawane przez wolontariuszy, a dzieci otrzymały upominki od Mikołaja.

8.1.1. Klub Wesoła Gromadka – miejsce aktywności lokalnej.

Miejscem, które ze względu na dostępność i otwarty charakter sprzyja oddolnym inicjatywom jest **Klub „Wesoła Gromadka”** funkcjonujący w wynajmowanym lokalu w budynku firmy SKAREM Sp. z o.o. przy ul. 1 Sierpnia 24, pokój nr 3 w Stalowej Woli. Klub jest miejscem rodzinnych i sąsiedzkich spotkań, otwartym na potrzeby lokalnej społeczności.

W Klubie odbywają się spotkania grup sąsiedzkich, edukacyjnych, roboczych, zespołów sąsiedzkich, spotkania partnerskie oraz szkolenia i warsztaty. Jest to miejsce, które służy realizacji projektów i oddolnych inicjatyw mających na celu wzrost poziomu aktywności i integracji mieszkańców Stalowej

Woli w szczególności z Osiedla Fabrycznego. Dzięki włączeniu rodzin z dziećmi z Ukrainy w działania organizowania w ramach organizowania społeczności lokalnej dało się zaobserwować jak wielkie zmiany zaszły w uczestnikach - nawiązały się nowe przyjaźnie, a kobiety mówią wprost, że odnalazły bezpieczną i przyjazną przestrzeń dla siebie i swoich dzieci.

W 2023 r. w ramach organizowania społeczności lokalnej funkcjonowały następujące grupy obywatelskie:

- Grupa dzieci w wieku od 2 do 13 lat oraz ich rodzice/opiekunowie (Klub „Wesoła Gromadka”).

W roku 2023 działaniach Klubu uczestniczyło łącznie **28 rodzin** w tym **42 dzieci** w wieku od 2 do 13 lat wraz z rodzicami i opiekunami. Jest to miejsce wyjątkowe na mapie Stalowej Woli z uwagi na charakter prowadzonych działań oraz zaangażowanie w jego funkcjonowanie rodziców oraz całego otoczenia w tym instytucji, organizacji pozarządowych oraz lokalnego biznesu.

W Klubie „Wesoła gromadka” prowadzone są działania: edukacyjne połączone grami i zabawami ruchowymi, zabawy integrujące, warsztaty kreatywne – rozwijanie uzdolnień i zainteresowań intelektualnych, artystycznych i technicznych dzieci, warsztaty kulinarne, wycieczki, wyjścia do kina itp.. Uczestnikami Klubu od 2022 roku są również ukraińskie dzieci i ich rodzice. Spędzają tam swój czas wolny w sposób kreatywny, przez co mają możliwość choć na chwilę zapomnieć o skutkach wojny. Wspieramy dzieci w integracji z polskimi rówieśnikami, a ich matki w nawiązywaniu kontaktów oraz dbaniu o swoje potrzeby.

W zależności od podejmowanych działań tematyka zajęć edukacyjnych skierowanych do rodzin z dziećmi zwracała uwagę na m.in. zasady dobrego wychowania, promowała ideę czytania, kładła nacisk na zwiększenie świadomości ekologicznej, wrażliwość na potrzeby innych. Szczególnie ważnym obszarem działań były akcje i inicjatywy najmłodszych uczestników Klubu „Wesoła gromadka” oraz ich rodziców i opiekunów mające na celu przybliżenie idei wolontariatu oraz wrażliwości na potrzeby innych.

Zespół ds. OSL oraz społeczność Klubu „Wesoła gromadka” aktywnie włączyli się w realizację następujących inicjatyw:

- Słodkie upominki z okazji Dnia Babci i Dziadka, przekazane dla seniorów z Dziennego Domu Senior + przy MOPS w Stalowej Woli.
- Zbiórka „Puszki zbierają się do pomocy”, której celem było wsparcie żołnierzy i ludności cywilnej przebywającej w schronach w Ukrainie poprzez sukcesywne przekazywanie im materiałów do produkcji świec okopowych. Zebrano i przekazano **ok. 1150 puszek i ponad 117 kg wosku**.
- Udział w konkursie zbiórki makulatury i plastikowych nakrętek, zorganizowanym przez Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o. Dzięki zaangażowaniu dzieci i ich rodziców udało się zebrać 2 062 kg makulatury i otrzymać nagrody rzeczowe do Klubu Wesoła Gromadka.
- Rodzinne warsztaty wielkanocne podczas których przygotowywano palmy wielkanocne, dekorowano pisanki, wykonywano koszycki z włóczki, drobne stroiki itp.. Podsumowaniem były warsztaty kulinarne, podczas których dzieci z rodzicami oraz pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli przygotowywali wielkanocne potrawy. Następnie wszyscy zgromadzeni zasiedli do wspólnego stołu – podzielili się jajkiem i częstowali przygotowanymi przekąskami.
- Uroczyste obchody Dnia Matki – nagrany krótki filmik z życzeniami dla mam.
- Dzień dziecka – rodzice dzieci wraz z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli przygotowali spektakl teatralny pt. „Królowna Śnieżka i siedmiu krasnoludków”.
- Dzień chłopaka zorganizowano ognisko na Ciemnym Kącie połączone z zabawami integracyjnymi, zawodami sportowymi i poczęstunkiem.

- Cykl jesiennych spotkań rodzinnych w ramach których spotkań wspólnie przygotowywano szarlotkę, gofry oraz pizzę, a także wykonywano jesiennie dekoracje z makramowymi liśćmi, zrealizowano warsztaty „Mały majsterkowicz”, zdabiano deski metodą StingArt. Podsumowaniem była rodzinna wycieczka do Fly Parku w Rzeszowie.
- Montaż domków dla jeży - przekazanie do ogrodu MOPS oraz zamieszczone w ogródku w okolicy Klubu „Wesoła gromadka”.
- Dzień Ziemi – dzieci wraz rodzicami wykonywali wiosenne prace w ogródku w okolicy Klubu „Wesoła gromadka” tj. sprząтали teren po zimie, wyrwali chwasty, zasadzili nowe kwiaty i krzewy, posiali trawę. Dzieci dbały o ogródek przez okres lata i jesieni.
- Rodzinne warsztaty bożonarodzeniowe - dzieci wraz z rodzicami piekły i dekorowały pierniczki, ozdabiały styropianowe choinki i bombki metodą decoupage, plotły włóczkowe czapki mikołajkowe. Dzieci ubrały także nową choinkę wieszając na niej samodzielnie wykonane gwiazdki, łańcuchy, plecionki z papieru, słomek, włóczki, papilotek i makaronu.
- Mikołaj w Klubie „Wesoła gromadka” – w dniu 6 grudnia 2023 r. dzieci z Klubu „Wesoła Gromadka” zorganizowano spotkanie z Mikołajem, w którego rolę wcielili się pracownicy MOPS w Stalowej Woli. Mikołaj przekazał prezenty w imieniu kilku firm z terenu Stalowej Woli. Wśród podarunków znalazły się m.in. lalki, samochody, puzzle i gry planszowe.
- Akcja „Mikołajki z bajki”, która polega na spełnieniu dziecięcych marzeń zapisanych w listach do Mikołaja. Wielką radość sprawiła dzieciom wizyta Mikołaja, który dzięki pomocnikom z lokalnych firm przybył z workiem pełnym prezentów. Prezenty otrzymało 22 dzieci w wieku 1-13 lat.
- Spotkanie wigilijne - w dniu 19 grudnia 2023 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli odbyło się świąteczne spotkanie w którym uczestniczyli dzieci wraz z rodzinami, przedstawiciele Rady Miejskiej w Stalowej Woli, lokalnych firm, ksiądz proboszcz na którym zebrali się zaproszeni goście, dzieci i ich rodzice. Odbył się krótki występ artystyczny dzieci, składano sobie życzenia, spożywano tradycyjne polskie i ukraińskie potrawy

Poprzez działania zrealizowane w 2023 roku nastąpił wzrost aktywności rodzin z dziećmi, kompetencje rodzicielskie uległy wzmocnieniu i pogłębiła się integracja zarówno w rodzinach, jak i lokalnej społeczności. Zorganizowanie ciekawej oferty zajęć dla dzieci przełożyło się na rozwój ich zainteresowań, predyspozycji i ich zdolności oraz spędzenie czasu z dala od używek i uzależnień, np. od Internetu. Dzieci i rodzice wspólnie i kreatywnie spędzali razem swój czas wolny. Zaangażowanie w realizację działań przedstawicieli różnych sektorów (NGO, instytucji i biznesu) wpłynęło na wzrost zaufania do wspólnych działań na rzecz lokalnego środowiska, a także budowania dalszej współpracy. Wyższy poziom poczucia sprawstwa wśród rodziców/opiekunów dzieci uczestniczących w zajęciach wpłynął też pozytywnie na ich poziom samooceny. Pozytywne doświadczenia związane z efektami jakie udało się osiągnąć, mogą skutkować tym, że mieszkańcy będą chętniej angażować się w działania społeczne zarówno te pomocowe jak i sąsiedzkie.

- Grupa dorosłych mieszkank Stalowej Woli, w szczególności z Osiedla Fabrycznego - cykl spotkań „Sąsiedzkie pasje”.

Głównym celem spotkań była integracja i wzrost aktywności wśród mieszkańców Osiedla Fabrycznego w Stalowej Woli - terenu objętego działaniami Zespołu ds. organizowania społeczności lokalnej. W okresie od stycznia do grudnia 2023 r. odbyło się łącznie 33 spotkania warsztatowe

w których uczestniczyło łącznie 37 kobiet (kobiety pracujące, emerytki, osoby bezrobotne, samotne matki, kobiety z Ukrainy). Spotkania warsztatowe odgrywają szczególnie istotną rolę w pracy ze społecznością lokalną. Podczas spotkań nawiązywane są partnerskie relacje pomiędzy organizatorami społeczności lokalnej, a mieszkańcami Osiedla. Jest to okazja do omówienia problemów i bieżących spraw dotyczących lokalnej społeczności. Podczas warsztatów kreatywnych (m.in. ozdabianie przedmiotów metodą decoupage, makrama, zajęcia florystyczne, krawieckie, kulinarne) nawiązywały się nowe przyjaźnie, znajomości. Kobiety uczestniczące w warsztatach stają się otwarte na siebie i nowe inicjatywy, chętnie rozmawiają o swoich prywatnych problemach, doradzają sobie wzajemnie, dzielą się też swoimi umiejętnościami i angażują się w organizację, często przynoszą własne materiały, poczęstunek i potrzebne sprzęty.

Spotkania z cyklu „Sąsiedzkie pasje” pobudzają kreatywne myślenie uczestniczek i poczucie własnej wartości. Sympatyczna atmosfera, dzielenie się wiedzą, pomysłami, wrażeniami, cenne uwagi oraz przede wszystkim możliwość twórczego odreagowania codziennych trudów to z całą pewnością zalety, które sprawiły, iż uczestniczki z wielką przyjemnością spotykają się w swoim gronie. Jak podkreślają same kobiety nie wyobrażają sobie tygodnia bez kolejnych „kobiecych spotkań”. Większość uczestniczek to kobiety, które zmagają się na co dzień z wieloma różnymi problemami dlatego też bardzo często podkreślają, że „Sąsiedzkie pasje” są dla nich swego rodzaju prywatną rehabilitacją i odskocznią od monotonii życia codziennego, jest to dość często jedyny moment w tygodniu kiedy mogą zapomnieć o swoich problemach i mile spędzić czas w gronie osób, z którymi mogą po prostu porozmawiać.

Wyrazy zadowolenia i satysfakcji ze strony uczestniczek „dziękuję wszystkim prowadzącym, że przyjęli mnie do tej grupy”, „ta mała czwartkowa społeczność jest niesamowita”, „dziękuję za to, że mogę uczestniczyć w tych zajęciach” - są dla organizatorów społeczności lokalnej cenną wskazówką i motywują do dalszego działania na rzecz społeczności lokalnej.

8.1.2. Projekty i inicjatywy zrealizowane przez Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej we współpracy z mieszkańcami Stalowej Woli i partnerami.

1. **„Wakacje bez granic”** - projekt współfinansowany ze środków Fundacji „Polki mogą wszystko”. We wszystkich działaniach w ramach projektu udział wzięło **40 osób (25 dzieci, 15 dorosłych, 17 rodzin)**. Celem projektu był wzrost integracji i aktywności oraz poczucia bezpieczeństwa wśród rodzin z dziećmi, w szczególności obywateli Ukrainy, zamieszkałych w Stalowej Woli, w następstwie wybuchu wojny na Ukrainie.
W ramach projektu przeprowadzono:
 - a) 6 spotkań integracyjno-edukacyjnych „Nuda jest nudna” w ramach spotkań zorganizowano warsztaty zdobienia koszulek, warsztaty z robotyki i Lego, wyjście do bawialni „Fabryka Zabawy”, warsztaty balonowe, wyjście do kina, warsztaty kreatywne z wykorzystaniem koralików Pysla;
 - b) 4 warsztaty kulinarne „Zdrowie na widelcu” w ramach spotkań zorganizowano 2 warsztaty „Zabawa w gotowanie” - uczestnicy upiekli zdrową pizzę, stworzyli cake popsy oraz owocowo-warzywny koktajl, piknik na stalowowolskich błoniach połączony z przygotowywaniem zdrowych kanapek i owocowych szaszłyków oraz warsztat wykonywania i pieczenia gofrów z owocami;
 - c) 4 warsztaty kulturowe „Poznajemy nasze kultury” w ramach warsztatów uczestnicy zapoznali się z kulturą polską, ukraińską, lasowiacką oraz góralską. Warsztaty zostały zorganizowane w sposób interesujący dla dzieci poprzez pokazy strojów ludowych/regionalnych, wyświetlanie

filmów i bajek ludowych, quizy i prace plastyczne. Warsztaty zostały połączone z wyjściem do restauracji „Słoneczna” i degustacją pierogów podczas dnia z kulturą polską, a także wizytą w góralskiej karczynie „Biesiada” połączoną z degustacją oscypków;

- d) Wyjazd integracyjny do „Osady Marianów” w Zarzeczcu w ramach którego zorganizowano m.in. leśne zabawy edukacyjne, zajęcia kreatywne, zwiedzanie indiańskiego tipi, zjazdy na tyrolce, strzelanie z łuku, malowanie na stretchu, bitwę na balonowe miecze. Uczestnicy mogli poczęstować się domowym ciastem.

2. „Z rodziną nie tylko na zdjęciu” dofinansowany ze środków Gminy Stalowa Wola.

W działaniach w ramach zadania udział wzięło łącznie **54 osoby (29 dzieci, 25 dorosłych, 17 rodzin)**. Głównym celem było zwiększenie integracji i aktywności rodzin z dziećmi zamieszkałych na terenie Gminy Stalowa Wola, poprzez stworzenie warunków do rozwoju zainteresowań, konstruktywnego spędzania czasu wolnego i nabycie umiejętności budowania pozytywnych relacji rodzinnych i społecznych. Uczestnikami zajęć było 15 dzieci (3 do 13 lat) z rodzin zamieszkałych w Stalowej Woli oraz uchodźców z Ukrainy, którzy mieszkają na terenie Stalowej Woli z powodu wojny na Ukrainie. W ramach zajęć dzieci miały możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego jednocześnie podnosząc swoje kompetencje społeczne i rozwijając różne umiejętności.

W ramach zadania przeprowadzono:

- a) Zajęcia edukacyjno-integracyjne - zrealizowano 5 spotkań: wyjście do Fabryki Zabawy, warsztaty ekologiczno-kreatywne, warsztaty taneczno-ruchowe (2 spotkania), spotkanie ze zwierzętami z farmy Gawroszówka.
- b) Wycieczkę do całodniową wycieczkę integracyjną do Ogrodu Zoologicznego w Zamościu). W programie znalazło się zwiedzanie ogrodu zoologicznego, podczas którego dzieci mogły zobaczyć niespotykane na co dzień gatunki zwierząt. Później był też czas na wspólny posiłek w restauracji McDonald’s i spacer po Rynku w Zamościu. Wycieczka miała na celu integrację uczestników, wzmocnienie więzi rodzinnych, aktywne spędzenie czasu wolnego.
- c) Rodzinną sesję zdjęciową - uczestnikami sesji było 12 rodzin. Sesja odbyła się w plenerze, w Parku Zimnej Wody. Przygotowano odpowiednią scenografię i rekwizyty. Zdjęcia okazały się wspaniałą pamiątką dla uczestników zadania, a sesja była także okazją do spędzenia czasu we wspólnym gronie i zacieśnienia relacji pomiędzy członkami rodziny.

3. Projekt „Stalowe kobiety z akcji” (1 czerwca 2023 r. – 31 października 2023 r.)

Grupa nieformalna **#Mykobiety** pod patronatem Stowarzyszenia Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Stalowej Woli zrealizowała inicjatywę „Stalowe kobiety w akcji” dofinansowana w ramach Podkarpackich Inicjatyw Lokalnych 2021-2023. Przedsięwzięcie odpowiadało na faktyczne zgłaszane potrzeby wsparcia w zakresie integracji, adaptacji społecznej oraz zwiększania aktywności społecznej kobiet w tym uchodźczyń wojennych z Ukrainy zamieszkałych w Stalowej Woli. Grupą docelową było 20 kobiet\.

W ramach projektu zrealizowano następujące działania:

- a) 3 zajęcia kreatywne „Sznurkowy zawrót głowy” w ramach których uczestniczki poznały techniki artystyczne – makramę, szydełkowanie i haft.
- b) 3 zajęcia kulinarne „Poznajmy się od kuchni” w ramach których uczestniczki miały możliwość przyrządzić potrawy z tradycyjnej kuchni polskiej i ukraińskiej.
- c) Wyjazd integracyjny do teatru „Ave” w Rzeszowie.

Realizacja inicjatywy stworzyła możliwość oderwania się od bieżących problemów oraz nabycia nowych umiejętności. Był to czas spędzony przede wszystkim na rozmowach, wymianie doświadczeń, wzajemnej pomocy, ale także sprzyjający podejmowaniu kolejnych inicjatyw na rzecz lokalnego środowiska. Wartością dodaną spotkań była możliwość poznania różnic kulturowych, dyskusji na tematy związane z elementami kultury i obyczajowości polskiej przejawiające się w sytuacjach życia codziennego.

Ponadto uczestniczki projektu „Stalowe kobiety w akcji” wzięły udział w konkursie „**Nakręć się**” który polegał na udokumentowaniu zrealizowanych działań w formie nagrania krótkiego filmiku. Celem konkursu jest zaprezentowanie wpływu uczestnictwa w projekcie na życie organizacji, jaką przemianę przeszła, co się zmieniło, jakie są efekty realizowanej inicjatywy, co projekt wniósł w życie organizacji i ich uczestników. Nadesłany film konkursowy został nagrodzony kwotą 1000,00 zł, która została przeznaczona na wyjście do kina (seans w ramach kina kobiet w kinie „Helios”) oraz zakup sznurka makramowego na warsztaty.

Zespół ds. organizowania społeczności lokalnej zrealizował także dwa projekty socjalne⁵:

- 1) Projekt socjalny „Zimowa przerwa na zabawę”
- 2) Projekt socjalny „Świąteczna manufaktura pomysłów”.

8.2. Klub wolontariusza.

Klub Wolontariusza umiejscowiony przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej tworzy bazę wolontariuszy oraz ofert pracy wolontarystycznej. Osobą odpowiedzialną za organizację pracy w Klubie, w tym pozyskiwanie nowych członków, przeprowadzanie rozmów wstępnych, szkoleniowych i motywacyjnych, a także monitoring ich pracy w środowisku klientów jest Koordynator Klubu Wolontariusza.

W ramach wzmacniania aktywności obywatelskiej i działalności na rzecz społeczności lokalnej Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli funkcjonuje **Klub Wolontariusza**.

W okresie od stycznia do grudnia 2023 roku w Klubie Wolontariusza zarejestrowało się **83 wolontariuszy** (64 osoby niepełnoletnie i 19 osób pełnoletnich). W bazie aktywnych wolontariuszy na koniec 2023 roku było **116 osób**. Są to wszystkie osoby zarejestrowane w 2022 i 2023 roku. Z wolontariuszami przeprowadzane były rozmowy wstępne, szkoleniowe i motywacyjne, a także monitorowano ich pracę w środowisku klientów.

Do Klubu Wolontariusza wpłynęło **23 oferty pracy wolontarystycznej** z zakresu pomocy w nauce, pomocy dla seniorów, pomocy przy realizacji inicjatyw, pikników, zajęć dla dzieci itp. W roku 2023 zawarto z Wolontariuszami **36 porozumień o współpracy**.

W 2023 roku zorganizowano i przeprowadzono:

- 3 spotkania z uczestnikami Klubu Integracji Społecznej,
- 1 spotkanie promujące wolontariat dla uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej nr 5 w Stalowej Woli.

We wrześniu 2023 roku z inicjatywy Stowarzyszenia Ruch Pomocy Psychologicznej INTEGRACJA zawiązano lokalną koalicję na rzecz rozwoju wolontariatu. Jej ideą jest zintegrowanie działalności stalowowolskich organizacji i instytucji, w których obecni są wolontariusze. Odbyły się 3 spotkania, podczas których stworzono mapę miejsc przyjaznych wolontariuszom, a także zaplanowano wydarzenie z okazji Dnia Wolontariusza tj. debata pn. „poMOCNY WOLONTARIAT - z pasji, chęci zmiany i rozwoju”, podczas której poruszano tematy związane z wolontariatem.

⁵ Projekty przedstawiono w rozdziale III Formy udzielanej pomocy podrozdział 3.2.1. Praca socjalna

8.2.1. Akcje organizowane przy współudziale wolontariuszy.

Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w okresie 3.04.2023 r. - 20.12.2023 r. realizowało zadanie publiczne „Promocja i organizacja wolontariatu - Wolontariat jest cool” dofinansowane ze środków Gminy Stalowa Wola.

W ramach zadania zrealizowano następujące działania:

- 1. Organizacja i przeprowadzenie szkolenia warsztatowego „Dlaczego warto zostać wolontariuszem?”** – szkolenie przybliżyło uczestnikom zagadnienia związane z wolontariatem, obowiązkami i prawami wolontariusza. Pomogło także zorientować się komu można pomagać oraz w jakich instytucjach i organizacjach można zostać wolontariuszem.
- 2. Organizacja i przeprowadzenie spotkań warsztatowych „Porozmawiajmy o wolontariacie”** – w ramach działania odbyły się 4 spotkania warsztatowe w których uczestniczyło łącznie 72 uczniów ze stalowowolskich szkół podstawowych.
Spotkania warsztatowe miały na celu zapoznanie wolontariuszy z zasadami skutecznej komunikacji budującymi współpracę i pozytywną atmosferę w zespole. W trakcie spotkań uczestnicy mieli okazję trenować efektywne porozumiewanie się na poziomie zadaniowym i relacyjnym, a także nauczyli się rozpoznawać style komunikowania się. Nabór został przeprowadzony za pośrednictwem opiekunów uczniów stalowowolskich szkół. łącznie w spotkaniach udział wzięło 72 wolontariuszy.
- 3. Organizacja i przeprowadzenie inicjatyw społecznych przez wolontariuszy:**
 - organizacja Dnia Dziecka w Klubie „Wesoła Gromadka” (6 wolontariuszy),
 - wolontariusze włączyli się w przygotowanie pikniku rodzinnego poprzez m.in. przygotowanie gier, zabaw i konkursów z nagrodami. (6 wolontariuszy),
 - inicjatywa „Ekipa Mikołaja” polegała na wykonaniu własnoręcznie mikołajków z włóczki, które razem z odpowiednią ulotką zostały zapakowane i zostawione na każdym stalowowolskim osiedlu w miejscach publicznych. Kolejno 5 grudnia opublikowano post w mediach społecznościowych informujący mieszkańców o akcji oraz poproszono, aby mieszkańcy publikowali w relacjach albo komentarzach zdjęcia odnalezionych mikołajków. Inicjatywą zainteresowały się lokalne media co dodatkowo promowało inicjatywę oraz wolontariat (8 wolontariuszy).
łącznie we wszystkie inicjatywy zaangażowało się 20 wolontariuszy.
- 4. Organizacja spotkań integracyjnych dla wolontariuszy** – w ramach zadania zorganizowano 3 spotkania integracyjne dla wolontariuszy, których celem była wymiana doświadczeń oraz podniesienie motywacji do dalszej pracy wolontarystycznej. łącznie w spotkaniach udział wzięło 24 wolontariuszy.
- 5. Udział wolontariuszy w akcjach społecznych na terenie Stalowej Woli** – wolontariusze wzięli udział w 3 akcjach społecznych na terenie Stalowej Woli. łącznie w akcje społeczne zaangażowanych było 15 wolontariuszy.
- 6. Promocja wolontariatu na terenie Stalowej Woli** – w ramach promocji i upowszechniania wolontariatu zostały opracowane i zakupione i gadżety promujące wolontariat tj. 100 szt. długopisów, 100 szt. smyczy, 30 szt. kubków, 50 szt. toreb bawełnianych, 100 szt. magnesów z notesem, 100 szt. breloków, które zostały przekazane bezpłatnie podczas szkolenia, spotkań i inicjatyw wolontariuszy oraz wydawane w ramach konkursów plastycznych. W ramach promocji wolontariatu prowadzona była stała współpraca z lokalnymi mediami. Informacje

o działaniach w ramach realizacji zadania były zamieszczone na stronie internetowej MOPS w Stalowej Woli, portalu społecznościowym Facebook MOPS oraz w lokalnych mediach.

7. Organizacja i przeprowadzenie konkursu plastycznego o tematyce pomagania dla dzieci ze stalowowolskich przedszkoli i oddziałów przedszkolnych oraz dla dzieci i młodzieży ze stalowowolskich szkół – Celem konkursu było przybliżenie dzieciom i młodzieży idei wolontariatu, kształtowanie wrażliwości na potrzeby innych, a także ukazanie, że każdy z nas ma wiele do zaoferowania swojemu otoczeniu. Konkurs plastyczny został objęty Patronatem Honorowym przez Prezydenta Miasta Stalowej Woli – Pana Lucjusza Nadbereźnego oraz Przewodniczącą Rady Miejskiej – Pana Stanisława Sobieraja. Konkurs skierowany był do dzieci 5 i 6 letnich z przedszkoli i oddziałów przedszkolnych oraz uczniów klas I-IV i V- VIII szkół podstawowych. Jak co roku odzew dzieci i młodzieży był bardzo duży. W terminie od 18 września do 23 października 2023 roku do siedziby Stowarzyszenia wpłynęło 336 prac plastycznych wykonanych dowolną techniką plastyczną. Komisja konkursowa w skład której weszły przedstawicielki Rady Miejskiej w Stalowej Woli, Urzędu Miasta w Stalowej Woli, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Restauracji McDonald's oraz Stowarzyszenia „SPECTRUM” przyznała nagrody dla miejsca I, II, i III oraz po 4 wyróżnienia w każdej kategorii wiekowej. W dniu 5 grudnia 2023 r. w Urzędzie Miasta w Stalowej Woli odbyło się uroczyste podsumowanie konkursu plastycznego, podczas którego wręczono nagrody laureatom i wyróżnionym. Końcowym etapem była wystawa prac laureatów konkursu w Restauracji McDonald's w Stalowej Woli.

Akcje organizowane na terenie Stalowej Woli, w które zaangażowali się wolontariusze:

- udzielanie korepetycji w ramach Punktu Pomocy w Nauce,
- wsparcie seniorów w czynnościach codziennych,
- zbiórka „Puszki i świece palą się do pomocy”,
- pomoc w organizacji zabaw podwórkowych dla dzieci na Osiedlu OZET,
- pomoc w organizacji pikniku z okazji Dnia Dziecka na Osiedlu OZET,
- pomoc w organizacji pikniku pt. „Akcja INTEGRACJA, czyli Rodzinny Piknik na Fabrycznym”,
- organizacja stoiska promującego wolontariat podczas pikniku „Razem można więcej”,
- pomoc przy organizacji międzynarodowego Hackathonu NASA w Stalowej Woli,
- pomoc w organizacji pikniku pt. „Barwy jesieni” na osiedlu OZET,
- pomoc w organizacji podwórkowego spotkania wigilijnego połączonego z wizytą Mikołaja na osiedlu OZET.

IX. KOORDYNACJA I REALIZACJA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW SPOŁECZNYCH

Jednym z kluczowych zadań polityki społecznej jest diagnozowanie potrzeb środowiska lokalnego, które następnie stanowi bazę do inicjowania, opracowywania, wdrażania i rozwijania regionalnych i lokalnych programów z obszaru pomocy społecznej, ukierunkowanych na podnoszeniu jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W strukturze MOPS zadanie to zostało powierzone pracownikom Zespołu ds. realizacji projektów i programów.

9.1. Koordynacja gminnych programów społecznych

Na Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej spoczywa obowiązek opracowywania, wdrażania, monitorowania oraz aktualizowania lokalnych programów społecznych, wynikających z rozeznaczonych potrzeb.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizując zadania gminy w roku 2023 opracował projekty dwóch gminnych programów tj.:

- Stalowowolskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, który został przyjęty Uchwałą Nr LXXIV/1000/2023 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 18 grudnia 2023 r. Celem głównym programu jest wsparcie rodzin i dzieci przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do realizowania tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienia pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.
- Stalowowolskiego Program Senioralnego na lata 2024-2026, który został przyjęty Uchwałą Nr LXXIV/1001/2023 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 18 grudnia 2023 r. Celem głównym programu jest zaspokojenie najistotniejszych potrzeb seniorów i zapewnienie im godnego oraz wysokiej jakości życia.

W/w programy powstały we współpracy i w oparciu o konsultacje z lokalnymi podmiotami sektora samorządowego i organizacji pozarządowych, poddane zostały konsultacji społecznej, co w konsekwencji dało możliwość kompleksowego ujęcia obszarów i kierunków wsparcia, umożliwiając poprawę jakości i poziomu życia rodzin oraz osób starszych w mieście Stalowa Wola.

Powyższe dokumenty stanowią kontynuację i rozwinięcie działań zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Stalowej Woli na lata 2023-2028, która została przyjęta Uchwałą Nr LIX/726/2022 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 19 grudnia 2022 r.

Do działań podejmowanych w 2023 roku przez MOPS należały m.in.: monitoring, ewaluacja oraz opracowanie i przedłożenie w I kwartale 2024 roku sprawozdań Radzie Miejskiej w Stalowej Woli z realizacji w 2023 roku przez jednostki gminne i inne podmioty następujących programów:

1. Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Stalowa Wola na lata 2021-2023 przyjętego Uchwałą Nr XXXVII/407/2021 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 15 lutego 2021 r.
2. Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2024 przyjętego Uchwałą Nr XLIX/588/2022 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 31 stycznia 2022 r.
3. Stalowowolskiego Programu Wspierania Seniorów na lata 2021-2023 przyjętego Uchwałą Nr XXXVII/408/2022 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 15 lutego 2021 r.
4. Gminnego Programu Wspierającego Rozwiązywanie Problemu Bezdomności w Stalowej Woli na lata 2023-2025 przyjętego Uchwałą Nr LIX/763/2022 Rady Miejskiej w Stalowej Woli z dnia 19 grudnia 2022 r.

W sprawozdaniach dokonano zestawienia danych oraz analizy wskaźników osiągniętych w trakcie realizacji Programów. Sprawozdania obejmowały podsumowanie działań podejmowanych w roku 2023.

9.2. Realizacja projektów współfinansowanych ze środków UE i programów rządowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wychodząc naprzeciw diagnozowanym potrzebom lokalnego środowiska sięga po różne możliwości uzupełniania oferty realizowanych usług wykorzystując środki zewnętrzne.

9.2.1. Projekty współfinansowane z funduszy UE.

- „Pershing od – nowa” realizowany w ramach projektu pt. „Modelowe Rozwiązania Na Trudne Wyzwania” – Planu Rozwoju Lokalnego i Instytucjonalnego Stalowej Woli współfinansowany ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021

W 2023 roku kontynuowano i przygotowywano się do zakończenia działań projektowych.

Podjęciem realizacji przedsięwzięcia zespół realizujący obawiał się głównie niechęci do podjęcia współpracy, co jest związane z brakiem zaufania wywołanego wieloletnim składaniem obietnic ze strony władz dotyczących zmiany ich sytuacji mieszkaniowej, brakiem perspektyw, zrezygnowaniem, z brakiem wiary w poprawę sytuacji społecznej, mieszkaniowej, co w poczuciu mieszkańców spowodowało pogodzenie się ze swoją sytuacją życiową.

Główne działania projektowe:

- Rekrutacja do działań projektowych. Konieczność rekrutacji w miejscu zamieszkania w relacji bezpośredniej z każdym z mieszkańców – „metoda drzwi w drzwi”. Narzędziem rekrutacyjnym jest kwestionariusz ankiety przedwstępnej, wyrażenie zgody na jej przeprowadzenie, oznacza podjęcie współpracy z MOPS. Cel ankiety: rozpoznanie sytuacji mieszkaniowej i życiowej. Wartością dodaną jest fakt pozyskania pełnej diagnozy dotyczącej sytuacji mieszkaniowej w bloku: liczby mieszkań faktycznie zamieszkiwanych, liczby mieszkań stanowiących pustostany, mieszkań zadłużonych, liczby osób zagrożonych eksmisją,
- Diagnoza środowiska. Niezbędna w kontekście specyfiki grupy docelowej. Wykonanie diagnozy jest inspirujące, ponieważ dostarcza pomysłów do działania. Diagnoza jest niezbędna, po to by dopasować wsparcie do potrzeb każdego mieszkańca. Diagnoza dokonana na podstawie arkusza diagnozującego - profilującego. Celem badania jest poznanie potencjału, potrzeb i zasobów mieszkańców,
- Mapa zasobów. Jest efektem wykonania diagnozy, w którym najdrobniejszym szczególe opisane są potrzeby, oczekiwania oraz potencjał mieszkańców i ich otoczenia,
- Opracowanie zindywidualizowanych pakietów wsparcia w oparciu o zdiagnozowane problemy, analizę wyników pochodzących z arkuszy diagnozującego – profilujących. Zasada 1 mieszkańiec – 1 pakiet wsparcia. Celem jest zaplanowanie odpowiednio „skrojonych” do potrzeb mieszkańców działań wspierających. Pakiety zawierają m.in.:
 - wsparcie terapeuty ds. uzależnień w wymiarze 200 godzin, stacjonarnie świadczone w siedzibie MOPS zwłaszcza dla mieszkańców mobilnych oraz świadczone w miejscu zamieszkania dla mieszkańców z problemem poruszania się. Indywidualne wsparcie terapeutyczne poprzedzone sesjami grupowymi z zakresu psychoedukacji,
 - poradnictwo psychologiczne w wymiarze 200 godzin, świadczone w miejscu zamieszkania oraz w siedzibie MOPS,
 - wsparcie tutora, do zadań którego należy: bezpośrednia praca z mieszkańcami bloku przy ul. 1-go Sierpnia 11 w Stalowej Woli, głównie w miejscu ich zamieszkania, w środowisku lokalnym. Ponadto systematyczne diagnozowanie problemów klientów i obszarów wymagających wsparcia i rozwoju; tworzenie i realizacja planu pracy z klientami; wspomaganie rozwoju osobistego lub zawodowego klientów poprzez realizację wyznaczonych celów; inspirowanie klientów do podejmowania działań, wyzwań; wspieranie klienta w wypracowaniu rozwiązań, w odkrywaniu i analizowaniu błędów, które pozwolą zlikwidować przyczyny niepowodzeń; motywowanie klientów do działania w kierunku wprowadzenia zmiany; ścisła współpraca z pracownikami socjalnymi MOPS Stalowa Wola i kadrą zarządzającą projektem; reagowanie na trudne sytuacje kryzysowe w życiu klienta, w kontaktach z nim. Wsparcie realizowane w wymiarze 155 godzin w miesiącu,
 - realizacja treningów umiejętności społecznych, m.in.: czystości i higieny, schludnego wyglądu, dbania o dobry wizerunek,

- Nieodzownym elementem modelu jest praca pracownika socjalnego pracującego metodą środowiskowej pracy socjalnej, który spinał merytorycznie wszystkie działania podejmowane na rzecz mieszkańców,
- Pracownik socjalny świadczący pomoc materialną, rzeczową i finansową.

Wzajemna współpraca pracowników socjalnych z mieszkańcami Pershinga polegała w początkowej fazie wdrażania modelu na pomocy doraźnej, co w rezultacie okazało się wielkim osiągnięciem dla mieszkańca poprzez wyuczenie niekiedy podstawowych nawyków czy umiejętności np.:

Wymiana żarówek, uruchomienie instalacji elektrycznej w mieszkaniu, pomoc w rozwiązywaniu bieżących spraw związanych z miejscem zamieszkania – zameldowanie, umowy najmu lokalu, umowy na wywóz śmieci, kontrola rachunków za energię elektryczną, pomoc w naprawach sanitarnych oraz dezynfekcji mieszkania poprzez zakup bomb dezynfekcyjnych i zakup usługi profesjonalnej do zwalczania insektów, pomoc w dostępie do lekarzy specjalistów, wspomaganie abstynencji poprzez częsty monitoring w miejscu zamieszkania. Zastosowanie w praktyce modelu postępowania z zachowaniem przyjętych zasad, z czasem zaczęły przynosić nieoczekiwane efekty, oto niektóre z nich:

- wzrosła chęć do komunikowania się z pracownikami pomimo, że mieszkaniowiec nie widział korzyści np. finansowej,
- zwiększyła się otwartość na współpracę ze specjalistami psychologiem oraz terapeutą ds. uzależnień – mieszkańcy sami proszą o pomoc w momencie pojawiania się kryzysów,
- zdecydowanie poprawiła się komunikacja pomiędzy pracownikami socjalnymi a mieszkańcami,
- zwiększenie motywacji i podejmowanie realnych działań przez mieszkańców, którzy dopuścili się do zadłużenia mieszkania do odrabiania zaległości czynszowych poprzez sprzątnięcie klatek schodowych, dbałości o czystość otoczenia przy zachowaniu elastyczności czasu pracy dostosowanego do potrzeb danej osoby.

Dzięki wsparciu zespołu, współpracy w zakresie odzyskiwania pełnej samodzielności, mieszkańcy odnaleźli sens w dokonywaniu zmian w swoim życiu. Przykład tych osób pokazuje, w jak dużym stopniu miejsce zamieszkiwania, niechlubna historia bloku, w którym zamieszkują, powoduje utrudniony dostęp do usług, pełnej ich aktywności w szczególności zawodowej, podtrzymywania abstynencji czy życia w warunkach wolnych od barier architektonicznych, umożliwiających funkcjonowanie osobie z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

Realizacja projektu pokazała, iż działania zmierzające do poprawy sytuacji mieszkańców bloku socjalnego muszą być rozłożone w czasie, wówczas zaczynają przynosić wymierne korzyści, pomimo braku konkretnej obietnicy czy deklaracji dotyczącej zmiany miejsca zamieszkania.

Liczba mieszkańców / rodzin zamieszkujących w bloku w chwili rozpoczęcia realizacji projektu: 48 osób, w tym 1 dziecko niepełnoletnie/9 rodzin;

Liczba mieszkańców / rodzin, które podjęły współpracę w ramach realizowanego przez MOPS projektu – 35 osób/9 rodzin

Liczba mieszkańców / rodzin, które nie podjęły współpracy w ramach realizowanego przez MOPS projektu – 14 osób

Liczba mieszkańców / rodzin, które na chwilę obecną przeszły pozytywne zmiany i rokują na zamieszkiwanie w innym miejscu – 9 osób w tym 1 rodzina (ojciec z synem)

Wartość projektu **305 781,00 zł.**

9.2.2. Projekty współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Projekt pt. „Budujemy mosty – dialog międzypokoleniowy” realizowany w ramach Programu Ostonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Projekt dofinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej

Projekt realizowany był w okresie od sierpnia 2023r do grudnia 2023 r. w ramach priorytetu: rozwój działań profilaktycznych mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Pomysł projektu zrodził się na przekonaniu, iż dotarcie z informacjami do jak największej liczby osób może spowodować, że osoby doznające przemocy mogą nabrać gotowości do zmian i zwiększyć poczucie sprawczości we własnym życiu.

Działania w zakresie realizowanego projektu:

Działanie 1: Promowanie projektu – w ramach promocji projektu opracowano i wydrukowano 30 plakatów oraz 2000 ulotek (1000 ulotek informacyjnych na temat działań projektowych oraz 1000 ulotek w formie broszur informacyjnych nt. zjawiska przemocy i przeciwdziałania przemocy). Przygotowane ulotki oraz plakaty zostały rozpowszechnione na terenie miasta Stalowa Wola, a także placówek, w których pojawiały się osoby z grup docelowych (m.in.: szkoły podstawowe, średnie, uczelnie wyższe, Centrum Aktywności Seniora, szkoła rodzenia, placówki medyczne, poradnie psychologiczne).

Działanie 2: Organizacja warsztatów „Droga przez most do lepszego rozumienia siebie” – warsztaty dla seniorów. Cel: podniesienie świadomości wśród Seniorów na temat zagrożeń płynących ze zjawiska przemocy, świadomości dotyczących własnych granic, rozumienia siebie. Przeprowadzono warsztaty dla dwóch grup, każda po 15 osób. Łącznie 30 osób. Każdą grupę prowadziło dwóch specjalistów przez 2 dni.

Działanie 3: Organizacja warsztatów „Most do dorosłości” – warsztaty dla młodych dorosłych. Cel: poszerzenie samoświadomości, komunikacji, asertywności, rozwijania swoich umiejętności w konstruktywnym nawiązywaniu relacji, wchodzenia w bezpieczne relacje międzyludzkie. Przeprowadzono warsztaty dla dwóch grup, Jedna grupa liczyła 15 osób, druga – 11 osób. Łącznie 26 osób. Każdą grupę prowadziło dwóch specjalistów przez 2 dni.

Działanie 4: Organizacja warsztatów „Most do bezpiecznego dzieciństwa – Chronimy dzieci” – skierowane do pracowników zatrudnionych w szkołach, przedszkolach, świetlicach oraz innych placówkach posiadających w swojej ofercie pracę z dziećmi i młodzieżą, chcący zdobyć lub poszerzyć wiedzę w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Zdobycie konkretnych informacji i poznanie procedur postępowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka. Przeprowadzono warsztaty dla jednej grupy - 15 osób. Warsztaty prowadziło dwóch specjalistów przez 3 dni.

Działanie 5: Organizacja warsztatów „Międzypokoleniowy most bezpiecznych relacji – warsztaty dla dziadków i wnuków” – Cel: podkreślenie ważności bezpiecznego wyrażania swoich potrzeb oraz emocji jako konstruktywnego radzenia sobie w sytuacjach napięcia emocjonalnego, poznanie mechanizmów psychologicznych działających w relacjach rodzinnych we wzajemnym dialogu międzypokoleniowym. Przeprowadzono warsztaty dla jednej grupy - 15 osób. Warsztaty prowadziło dwóch specjalistów przez 2 dni.

Działanie 6: Organizacja warsztatów „Most do rodzicielstwa – warsztaty dla osób planujących dzieci” – Celem warsztatów było nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, sięgania po adekwatne sposoby rozwiązywania problemów, konstruktywne sposoby radzenia sobie z emocjami, ze stresem a tym samym przeciwdziałania i zapobieganie sytuacjom przemocowym. Podniesienie samoświadomości z zagrożeń płynących ze zjawiska przemocy. Przeprowadzono warsztaty dla jednej grupy - 15 osób. Warsztaty prowadziło dwóch specjalistów przez 3 dni.

Działanie 7: Organizacja warsztatów „Ale jazda – bezpieczna podróż przez most” dla młodzieży z klas 7 i 8 szkół podstawowych. Cel: poruszenie tematyki emocji oraz ich wpływu na zachowanie człowieka, „hejt” jako ukryta agresja w sieci i jego wpływ na zdrowie psychiczne młodego człowieka. Przeprowadzono warsztaty dla dwóch grup – każda grupa liczyła po 17 osób. Łącznie 34 osoby. Każdą grupę prowadziło dwóch specjalistów przez 2 dni.

Działanie 8: Piknik oraz konkurs dla szkół. Piknik odbył się w dniu 03.09.2023r. na Placu Centralnym w Stalowej Woli podczas, którego obecni byli pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Swoje stanowiska mieli Klub Integracji Społecznej, Klub Trzeźwego Życia, Organizowanie Społeczności Lokalnej, Klub Wolontariusza, Zespół Interdyscyplinarny, Psycholog. W trakcie pikniku zorganizowane zostały dla chętnych bezpłatne warsztaty z tworzenia makramowych laleczek, koło fortuny z nagrodami, malowanie twarzy, malowanie włosów, fotobudka, figury z dmuchanych balonów, dmuchańce, stoiska z popcornem oraz watą cukrową. Podczas pikniku można było uzyskać informacje na temat przeciwdziałania przemocy domowej oraz warsztatów planowanych do realizacji w ramach zadania „Budujemy mosty – dialog międzypokoleniowy”. W trakcie pikniku zostały rozpropagowane instytucje i miejsca, w których można otrzymać pomoc i wsparcie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz porozmawiać z psychologiem.

Spotkanie międzypokoleniowe odbyło się 09.12.2023r. podczas którego uczestnicy wzięli udział w warsztatach ze zdobienia pierniczków, tworzenia ozdób świątecznych z makramy, zajęciach z pilates, jogi oraz zumby, a także mogli skorzystać z konsultacji z psychodietetykiem. Podczas spotkania można było porozmawiać z Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego, która udzielała wszelkich informacji nt. zjawiska przemocy oraz gdzie szukać pomocy i jak przeciwdziałać przemocy. W spotkaniu wzięły udział osoby, które uczestniczyły w warsztatach oraz inne osoby zainteresowane udziałem, w różnym przedziale wiekowym, od dzieci i młodzieży, po dorosłych i seniorów. Celem spotkania było doświadczenie spędzania wspólnego czasu oraz możliwość wymiany doświadczeń między pokoleniami, a także poznanie konstruktywnych sposobów radzenia sobie w codziennym życiu.

Dzięki dofinansowaniu projektu „Budujemy mosty – dialog międzypokoleniowy” możliwe było dotarcie z informacjami, do części osób z Gminy Stalowa Wola, dotyczącymi przeciwdziałania przemocy, podniesienie świadomości nt. zjawiska przemocy w rodzinie, co być może spowodowało, że osoby doznające przemocy nabrały gotowości do zmian. Ponadto można było dotrzeć do różnych grup wiekowych z przekazaniem wiedzy z nazywania emocji, świadomości przeżywania emocji i konstruktywnego radzenia sobie z nimi, dzięki zorganizowaniu bezpłatnych warsztatów. Mogliśmy wdrożyć działania profilaktyczne, a także poszerzyć wiedzę uczestników w obszarze kompetencji społecznych, co pozwoli im na lepsze rozumienie siebie i na wchodzenie w bezpieczne relacje i ich podtrzymywanie, szczególnie dla młodzieży i osób młodych wkraczających w dorosłość.

Możliwość bezpłatnego udziału w spotkaniu międzypokoleniowym pozwoliło osobom z różnych grup wiekowych doświadczyć spędzenia wspólnego czasu i poznania konstruktywnych sposobów radzenia sobie w codziennym życiu. Dzięki dofinansowaniu możliwe było ukazanie ważności międzypokoleniowych relacji w życiu człowieka, budowaniu wewnętrznych kompetencji w sposób ukierunkowany na wzmacnianie pozytywnych wzorców radzenia sobie z emocjami, zasobów ludzkich, które mają istotne znaczenia w biegu każdego człowieka.

Wartość projektu – środki rozliczone 91 965,49 zł

Dofinansowanie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej 72 705,41 zł

Wkład własny 19 260,08 zł

9.2.3. Programy Rządowe dofinansowane z budżetu państwa.

- Program „Opieka 75+” – edycja 2023⁶

W okresie od stycznia do grudnia 2023 r. , MOPS realizował rządowy Program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka 75+”- edycja 2023.

- Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023⁷

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował program rządowy „Opieka wytchnieniowa”- edycja 2023, finansowany w całości z Funduszu Solidarnościowego Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.

- Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2023⁸

MOPS w 2023 roku realizował po raz czwarty usługę asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej w ramach Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”-edycja 2023 finansowanego w całości ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.

- Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023⁹

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Program finansowany ze środków pochodzących z dotacji celowej budżetu państwa.

- Program „Asystent rodziny” na rok 2023

Program Asystent rodziny Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej zakłada finansowe wsparcie gmin w zakresie dofinansowania dodatków do wynagrodzenia asystentów rodzin w wysokości do 2000 zł realizujących zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystentów rodziny – w wysokości nieprzekraczającej 80% (wynagrodzenie wraz z pochodnymi), poniesionych kosztów za okres: listopad i grudzień 2023 r.

Źródłem finansowania Programu były środki Funduszu Pracy ujęte w planie finansowym Funduszu Pracy na 2023 r. na podstawie art. 9 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2023 r. Gmina Stalowa Wola otrzymała kwotę 33 053,03 zł.

⁶ Program został szczegółowo opisany w podrozdziale 7.2.5

⁷ Program został szczegółowo opisany w podrozdziale 7.2.6

⁸ Program został szczegółowo opisany w podrozdziale 7.2.7

⁹ Program został szczegółowo opisany w podrozdziale 7.2.8

X. NAGRODY, WYDARZENIA CYKLICZNE I CIEKAWE INICJATYWY

10.1. Nagrody finansowe – ciekawe inicjatywy

- Grupa „**Kreatywnie aktywne**” w skład której weszły pracownicy Zespołu ds. organizowania społeczności lokalnej otrzymała nagrodę finansową na realizację inicjatywy „Podwórkowa wigilia na osiedlu Energetyków” w konkursie na inicjatywę wolontariacką w projekcie „Pomocny wolontariat w Stowarzyszeniu INTEGRACJA” w ramach „Korpusu Solidarności – Rządowego Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Systematycznego na lata 2018-2030” zorganizowanym przez Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej INTEGRACJA.
- Grupa nieformalna **#Mykobiety** pod patronatem Stowarzyszenia Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Stalowej Woli otrzymała nagrodę finansową w konkursie „Nakręć się” dofinansowaną w ramach Podkarpackich Inicjatyw Lokalnych 2021-2023.

10.2. Opłatek Maltański

W dniu 19 grudnia 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli wraz z Zakonem Maltańskim Polska - Fundacją Polskich Kawalerów Maltańskich w Krakowie już po raz dziesiąty zorganizował na terenie Stalowej Woli Opłatek Maltański.

W 2023 roku Opłatek Maltański odbywał się 30 miastach na terenie Polski oraz w 4 miastach poza granicami naszego kraju (Ukraina i Anglia). Łącznie 34 miejscowości włączyły się organizację inicjatywy w 2023 roku, w tym Stalowa Wola.

Opłatek Maltański to ogólnopolska, świąteczna akcja charytatywna organizowana od 2002 roku przez Zakon Maltański Polska wraz z lokalnymi ośrodkami pomocy społecznej, polegająca na organizacji spotkań wigilijnych dla osób potrzebujących m. in. rodzin wielodzietnych, osób samotnych i niepełnosprawnych. W organizację każdego ze spotkań wigilijnych zaangażowani są lokalni przedsiębiorcy, darczyńcy i wolontariusze. Ideą Opłatka Maltańskiego jest pomoc osobom potrzebującym w sposób dwutorowy: poprzez wsparcie materialne oraz wsparcie duchowe w formie zaproszenia do wspólnego stołu wigilijnego, podzielenia się opłatkiem, wspólnego posiłku i kolędowania.

W tym 2023 roku Opłatek Maltański polegał na:

- Zorganizowaniu spotkania wigilijnego w dniu 19 grudnia 2023 roku od godz. 12:00 w DD Senior+ w Stalowej Woli ul. Dmowskiego 1 dla uczestników Dziennego Domu Senior+ przy MOPS w Stalowej Woli – 42 osób oraz zaproszeni goście W trakcie spotkania harcerze z 54 Stalowowskiej Drużyny Harcerskiej przybyli ze Świątłem Betlejemskim i zaśpiewali z akompaniamentem gitary kolędy dla zebranych gości. Ks. Proboszcz odczytał fragment Pisma Świętego o narodzeniu Pana Jezusa, zaś OP. Marek Pieńkowski odmówił modlitwę, poświęcił opłatki i przekazał życzenia dla wszystkich zebranych. Dla każdej osoby przygotowano poczęstunek i wręczono paczki opłatkowe.
- W dniu 19 grudnia 2023 roku w pracownicy socjalni MOPS dostarczyli 13 rodzinom (47 osób w rodzinach) do domów paczki świąteczne z artykułami o dłuższym terminie ważności, kartki świąteczne z życzeniami oraz opłatki. Osoby te zostały wytypowane przez pracowników socjalnych MOPS. Osoby te nie kwalifikowały się do pomocy materialnej w ramach innych stalowowskich Akcji, a są osobami o niskich dochodach, które potrzebowały takiej formy pomocy przed Świątami Bożego Narodzenia.

- W dniu 19 grudnia 2023 roku pracownicy Rozwadowskiego Klubu Seniora przekazali 15 uczestnikom paczki świąteczne z artykułami o dłuższym terminie ważności, kartki świąteczne z życzeniami oraz opłatki.

łącznie w Stalowej Woli z pomocy materialnej w ramach Opłatka Maltańskiego 2023 skorzystały 104 osoby – mieszkańcy Gminy Stalowa Wola /70 rodzin.

Głównymi odbiorcami paczek w ramach Opłatka Maltańskiego 2023 były osoby starsze, samotne oraz niepełnosprawne – 57 osób, a także 13 rodzin korzystających z pomocy społecznej. Wszystkie dary udało się pozyskać od sponsorów i ludzi dobrej woli.

Zaangażowanie się Miasta Stalowa Wola w Akcję i przygotowanie paczek świątecznych jest bardzo istotnym elementem świadczenia pomocy na rzecz mieszkańców Gminy Stalowa Wola, którzy jej potrzebują. Udział i dofinansowanie zakupu artykułów spożywczych to coroczny element współpracy w ramach organizacji Akcji w naszym mieście z samorządem. Zaś promocja i upowszechnianie zaangażowania Prezydenta Miasta i Gminy ma zasięg ogólnopolski z uwagi na szczególny charakter Akcji i jej obszar realizacji.

10.3. Stalowowska Paczka Pomocy - Edycja 2023 – Wrażliwi na potrzeby innych

Akcja charytatywna „Stalowowska Paczka Pomocy” to inicjatywa pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

W październiku 2023 roku MOPS przystąpił po raz szósty do organizacji lokalnej akcji charytatywnej „Stalowowska Paczka Pomocy” – Edycja 2022 – Wrażliwi na potrzeby innych.

Celem akcji było wsparcie osób samotnych i wykluczonych, będących w trudnej sytuacji życiowej z powodu choroby, niepełnosprawności bezrobocia, w okresie przedświątecznym, poprzez zbiórkę darów rzeczowych. W ramach Akcji zbierano produkty, które mogłyby znaleźć się w paczce nadające się do dłuższego przechowywania tj : **artykuły spożywcze**, w tym m. in. kawa, kawa zbożowa, kakao, herbata, miód, dżem, cukier, olej, konserwy, słodczyce itp. **artykuły chemiczne**, w tym m. in. płyn do mycia naczyń, płyn do podłóg, mydło, proszek lub płyn do prania, **artykuły tekstylne**, ręczniki i pościel oraz **element świąteczny** (kartka świąteczna lub inny symbol nawiązujący do świąt).

W ramach Akcji nie zbierane były środki finansowe. Wsparcia udzieliło 61 darczyńców. Wśród nich znalazło się 11 firm prywatnych, 13 instytucji, 3 organizacje pozarządowe oraz 34 placówki oświatowe. Zebrano i utworzono ogółem 200 paczek, które zostały przekazane odbiorcom akcji z terenu miasta Stalowej Woli.

Od 25 listopada do 15 grudnia 2023 r. paczki były sukcesywnie dostarczane dzięki zaangażowaniu i pomocy Ochotniczej Straży Pożarnej w Stalowej Woli, Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli, Noclegowni Męskiej im. Brata Alberta w Stalowej Woli oraz pracowników MOPS.

XI. WSPÓŁPRACA Z INNymi PODMIOTAMI PRZY REALIZACJI ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z ROZEZNANYCH POTRZEB.

W 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli współpracował między innymi z następującymi instytucjami i podmiotami:

- Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli – MOPS od 2011 roku realizuje określoną porozumieniem współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Stalowej Woli przy podejmowaniu działań wzmacniających aktywność osób bezrobotnych, które są jednocześnie klientami Ośrodka i PUP. Współpraca ta polega w szczególności na wymianie informacji umożliwiającej optymalizację

zakresu i form pomocy udzielanej przez obie instytucje tej samej osobie, w sposób pozwalający uniknąć powielania wzajemnych działań w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w tym głównie w ramach realizacji kontraktów socjalnych z osobami bezrobotnymi zawierających instrumenty aktywizacji zawodowej. Od 2015 roku MOPS w partnerstwie z PUP realizuje Program Aktywizacja i Integracja w zakresie aktywizacji i integracji społecznej osób długotrwale bezrobotnych w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (zakres współpracy został szczegółowo opisany w rozdziale V. Aktywizacja osób bezrobotnych). Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy polega także na wymianie informacji na temat osób zarejestrowanych w PUP oraz korzystających ze świadczeń pomocy społecznej poprzez platformę SEPI do której dostęp mają jedynie upoważnione osoby w MOPS, jak również na dostępie do aktualnych ofert pracy, staży oraz praktyk; informowaniu o aktualnych projektach i programach specjalnych, które realizowane są na rzecz osób bezrobotnych będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy; informowaniu o targach i giełdach pracy oraz grupowych poradach zawodowych i oferowanych formach pomocy dla osób pozostających bez pracy,

- Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Rzeszowie – Filia w Tarnobrzegu – stała współpraca w zakresie aktywizacji i doradztwa zawodowego osób wykluczonych społecznie z powodu bezrobocia, uzależnienia, bezdomności. Kierowani tam przez pracowników socjalnych klienci MOPS mieli możliwość skorzystania z bezpłatnego doradztwa zawodowego, poradnictwa w zakresie sporządzenia dokumentów aplikacyjnych. W trakcie zajęć grupowych w KIS zainteresowane osoby mogły uzyskać profesjonalne doradztwo w zakresie pisania CV, listu motywacyjnego, które następnie za pośrednictwem poczty e-mail mogli przesłać do pracodawców lub wydrukować i doręczyć do zakładów pracy,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego i Ośrodek Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego w Stalowej Woli – współpraca w zakresie organizacji zajęć warsztatowych z zakresu wizażu i kreowania wizerunku w formie usług kosmetycznych i fryzjerskich na Pikniku organizowanym przez Zespół Organizowania Społeczności Lokalnej, ponadto organizacja zajęć dla seniorów z Dziennego Domu Senior+ świadczonych przez uczennice w zawodach technik usług kosmetycznych i technik fryzjerstwa oraz wykwalifikowaną kadre nauczycielską CKU,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stalowej Woli – współpraca w zakresie poradnictwa rodzinnego, interwencji kryzysowych, w sprawie kierowania i umieszczenia w domach pomocy społecznej, pomocy w wypełnieniu i skompletowaniu dokumentacji niezbędnej do ubiegania się o orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności a następnie kierowanie osób na Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, wymiana informacji w sprawach asystentury rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, wychowanków Domu Dziecka oraz wychowanków usamodzielniających się oraz innych zadań wynikających z realizowanych ustaw m.in. szkolenia dla pracowników Ośrodka,
- Komenda Powiatowa Policji w Stalowej Woli – współpraca w sytuacjach kryzysowych, zwłaszcza w przypadkach interwencji dotyczących stosowania przemocy w rodzinie, osób chorych psychicznie, demoralizacji nieletnich oraz w sytuacjach podejmowanych przez policję interwencji u samotnych osób chorych i starszych. Ponadto współpraca z dzielnicowymi w zakresie pracy z klientami tzw. „trudnymi” z możliwością korzystania z asysty w sytuacjach zagrożenia dla pracowników MOPS w czasie wykonywania czynności służbowych. Przedstawiciele KPP współpracowali również z Klubem Integracji Społecznej w ramach zajęć edukacyjnych z zakresu profilaktyki i bezpieczeństwa dla osób uczestniczących w działaniach Klubu. Tematyka poruszana na zajęciach to: bezpieczeństwo na drodze, profilaktyka uzależnień, cyberprzemoc, mowa

nienawiści oraz przemoc w rodzinie. Ponadto Przedstawiciele KPP współpracowali z pracownikiem socjalnym ds. bezdomności w zakresie wspólnych patroli w miejscach przebywania osób bezdomnych w okresie jesienno –zimowym, udzielania niezbędnego wsparcia (odzież, żywność, pomoc finansowa) i zabezpieczenia w miejsca noclegowe, czy pomoc medyczną,

- Sąd Rejonowy w Stalowej Woli – kierowanie pism w sprawie wglądu w sytuację rodzin, w których istnieje podejrzenie nienależytego wykonywania władzy rodzicielskiej, wydawanie opinii na prośbę Sądu o funkcjonowaniu rodzin w stosunku do których Sąd ograniczył władzę rodzicielską, kierowanie wniosków w sprawie leczenia psychiatrycznego lub kierowania do domów pomocy społecznej osób w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia osoby lub środowiska bez zgody uczestnika, wnioskowanie o zamknięte leczenie odwykowe. Współpraca z kuratorami sądowymi zawodowymi i społecznymi w przypadku rodzin objętych nadzorem kuratorskim,
- Prokuratura Rejonowa w Stalowej Woli – składanie wniosków o wszczęcie postępowania w przypadku zgłoszenia przemocy w rodzinie, podejrzenia o zaniedbywanie w stosunku do osób zależnych lub innych spraw klientów MOPS wymagających rozpoznania wychodzącego poza zakres kompetencji pracownika socjalnego, w tym również ubezwłasnowolnienie i leczenie odwykowe,
- Stalowowolski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej – współpraca na rzecz klienta objętego wsparciem zarówno przez MOPS jak i SOWiK w ramach zespołów superwizyjnych, konsultacje w sprawach indywidualnych klientów,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej – w sprawie ustalania konieczności zabezpieczenia usług w miejscu zamieszkania po zakończeniu leczenia szpitalnego, kompletowania dokumentów dla osób ubiegających się o skierowanie do domów pomocy społecznej lub zakładów opiekuńczo-leczniczych,
- Placówki oświatowe (szkoły, przedszkola) – współdziałanie z pedagogami szkolnymi w zakresie udzielania pomocy dzieciom i ich rodzinom, a także w sprawie dożywiania uczniów w czasie trwania roku szkolnego oraz ferii zimowych i wakacji letnich,
- Kuratorium Oświaty w Rzeszowie – w sprawie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Urząd Miasta Stalowa Wola - wymiana informacji, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w celu ustalenia uprawnień do świadczeń rodzinnych, świadczeń pielęgnacyjnych, ubezpieczenia zdrowotnego, dodatku mieszkaniowego, opiniowanie wniosków o przydział lokalu socjalnego, współpraca przy realizacji prac społecznie użytecznych
- Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych– wnioskowanie w sprawie osób uzależnionych od alkoholu na leczenie odwykowe,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Stalowej Woli – w zakresie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dzieciom z problemami w nauce i zachowaniu,
- ZUS/ KRUS – wzajemna wymiana informacji w zakresie uprawnień klientów MOPS do świadczeń zabezpieczenia społecznego,
- Inne Ośrodki Pomocy Społecznej – wymiana informacji w sprawie świadczeniobiorców możliwości uzyskania wsparcia ze strony oddzielnie zamieszkałych członków rodzin, refundacje świadczeń z zakresu pomocy społecznej,
- Zakład Administracji Budynków, Rejon Energetyczny, Rejon Gazowniczy, Miejski Zakład Komunalny, Miejski Zakład Budynków - kontakty w sprawie płatności, zadłużeń, negocjacje w sprawie terminów płatności i rozłożeń zadłużenia na raty, ponadto z administracją budynków mieszkalnych w sprawie przeprowadzenia niezbędnych remontów i dezynfekcji w mieszkaniach klientów MOPS, itp.,

- Ochotnicza Straż Pożarna (OSP) – współpraca w zakresie transportu i dostarczania darów dla seniorów i osób niepełnosprawnych w miesiącach listopad - grudzień 2023 w ramach Akcji „Stalowowska Paczka Pomocy, przeprowadzenie szkolenia z pierwszej pomocy
- Nadleśnictwo Rozwadów – współpraca w ramach działań środowiskowych w Klubie „Wesoła Gromadka” .
- Firmy prywatne i lokalni przedsiębiorcy - współpraca w ramach działań środowiskowych organizatorów społeczności lokalnej oraz Akcji „Stalowowska Paczka Pomocy – Edycja 2023”.

Ważnym partnerem pomocy społecznej jako instytucji polityki socjalnej państwa na szczeblu lokalnym jest III sektor czyli organizacje pozarządowe, często działające i specjalizujące się w kręgu działań na rzecz określonych grup zagrożonych lub dotkniętych już wykluczeniem społecznym. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach wzajemnej współpracy ze stowarzyszeniami i organizacjami już od kilkunastu lat udostępnia niżej wymienionym stowarzyszeniom bezpłatnie swoje pomieszczenia (salę konferencyjną) na spotkania integracyjne i prowadzenie działalności statutowej w budynku Ośrodka:

- Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Ruchowo „SONIR” ,
- Klubowi Seniora „Radość Jesieni”,
- Klubowi Seniora „Szarotka”.

W 2023 roku podejmowane były projekty i działania na rzecz grup zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym we współpracy z organizacjami pozarządowymi, takimi jak:

- Oddział Rejonowy Polskiego czerwonego Krzyża wspierał działalność MOPS-u w zakresie zabezpieczenia w formie rzeczowej, tj. niezbędnego ubrania, żywności i innych artykułów pierwszej potrzeby osobom i rodzinom takiego wsparcia potrzebującym. PCK realizował skierowania wydawane przez MOPS na artykuły spożywcze w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014 - 2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym - Podprogram 2021 Plus. Program był realizowany – według wytycznych Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w okresie od maja 2023 do sierpnia 2023. W 2022 r. w ramach POPŻ wydano 412 skierowań dla mieszkańców gminy Stalowa Wola oraz dla obywateli Ukrainy przebywających na terenie gminy Stalowa Wola.
- Stalowowskie Koło Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta - współpraca z Towarzystwem polega nie tylko na zabezpieczeniu schronienia osobom będącym w kryzysie bezdomności, ale również na podejmowaniu działań związanych ze zmianą postrzegania osoby bezdomnej i reagowania na jej potrzeby. Ponadto Ośrodek ściśle współpracuje z prowadzonymi przez Towarzystwo Domami dla Dzieci i Młodzieży w zakresie wsparcia usamodzielniających się wychowanków placówki oraz uczestnictwa przedstawicieli MOPS w zespołach re kwalifikacyjnych dotyczących możliwości powrotu dzieci do rodzin macierzystych,
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „ORATORIUM”, w zakresie zapewnienia fachowej opieki dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych będących w zainteresowaniu MOPS oraz wymiany informacji w ramach prowadzonej działalności statutowej,
- Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej SPECTRUM (stowarzyszenie powołane przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli) podejmowało w partnerstwie z MOPS kilka projektów na rzecz klientów pomocy społecznej, w tym w szczególności dzieci, poprzez organizację zajęć z zakresu aktywnego spędzania czasu wolnego, nowatorskich form rekreacji podczas wakacji szkolnych. Ponadto działalność

stowarzyszenia dotyczy rozwoju i promocji wolontariatu na terenie gminy Stalowa Wola m.in. wśród młodzieży i osób starszych poprzez wsparcie inicjatyw Klubu Wolontariusza przy MOPS. Członkowie Stowarzyszenia starają się pozyskiwać środki finansowe na realizację nowych form wsparcia dla mieszkańców Gminy z zakresu pomocy społecznej, które wzmacniają działalność Ośrodka opisaną już we wcześniejszej części sprawozdania. Stowarzyszenie stało się również w 2016 roku partnerem Gminy Stalowa Wola w realizacji projektu rozbudowy MOPS w Stalowej Woli i od 2018 roku realizuje działania w ramach zawartego partnerstwa tj. szkolenia dla wolontariuszy z zakresu motywacji do pracy wolontarystycznej i możliwości jakie stwarza wolontariat, a także w zakresie prowadzenia bazy wolontariuszy gotowych do działań na rzecz mieszkańców Stalowej Woli, w tym klientów MOPS.

- Zakon Kawalerów Maltańskich w Krakowie – organizacja Akcji „Opłatek Maltanki 2023” dla 104 mieszkańców Stalowej Woli (wsparcie rzeczowe i duchowe).

XII. KUCHNIA I ŻYWIENIE W OŚRODKACH WSPARCIA

W strukturze MOPS funkcjonuje Kuchnia, która przygotowuje posiłki dla uczestników ośrodków wsparcia działających przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej tj. Dziennego Domu Senior+ oraz Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy „Tęcza” i jej Filii, a także uczestników kierowanych przez MOPS do Środowiskowych Domów Samopomocy Nr 1 i 2. W ciągu 2023 roku wydano 32388 posiłków w formie śniadań i obiadów. Na zakup artykułów spożywczych wydatkowano kwotę 147 562,55 zł a wydatki Kuchni (koszty osobowe i rzeczowe) związane z przygotowaniem posiłku wyniosły 532 073,86 zł.

XIII. FINANSOWANIE BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI MOPS

Utrzymanie ośrodka pomocy społecznej jest zadaniem własnym, obligatoryjnym gminy, dofinansowywanym z budżetu państwa.

Zgodnie z zapisem ustawowym MOPS w Stalowej Woli zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku 1 pracownik na 2000 mieszkańców i na 50 środowisk. Zatrudnienie pracowników socjalnych w takich proporcjach na wskazanym minimalnie poziomie daje gwarancję wykonywania pracy socjalnej w sposób efektywny i skuteczny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych osób korzystających z pomocy społecznej, profesjonalne wsparcie osób lub rodzin znajdujących się w kryzysie, czego efektem może być całkowite ich usamodzielnienie w tym finansowe, a tym samym uniezależnienie się od systemu pomocy społecznej na dłuższy okres czasu lub nawet na zawsze.

Sukces pracy socjalnej przekłada się bezpośrednio na wydatki na świadczenia finansowe z pomocy społecznej, gdyż koszt działań profilaktycznych jest dużo niższy niż koszt następstw powstałych w wyniku niepodejmowania żadnych działań.

Przelicznik zastosowany do określenia wymaganej minimalnej liczby pracowników socjalnych przekłada się bezpośrednio na zatrudnienie kadry uzupełniającej, „obsługującej” pracowników socjalnych. Nadmienić należy, że wspomniany przelicznik stosuje się do określenia liczby tzw. pracowników rejonowych. Nie dotyczy innych form wsparcia, rozszerzających ofertę Ośrodka, tj. Klub Integracji Społecznej, poradnictwo, działania OSL.

Zaznaczyć należy, że Ośrodek bezpośrednio wykonuje również usługi opiekuńcze i w tym celu zatrudnia kadrę podstawową w wymiarze 37 etatów, która w związku ze zwiększonym

zapotrzebowaniem na tę formę pomocy wymaga systematycznego uzupełniania poprzez umowy zawierane z urzędem pracy lub umowy zlecenia. Łączny koszt utrzymania usług opiekuńczych w 2023 roku wynosił 3 642 992,39 zł w tym koszty rzeczowe oraz fundusz świadczeń socjalnych stanowią kwotę 133 121,19 zł. W 2023 roku Ośrodek zatrudniał w ramach umów z PUP (prace interwencyjne) łącznie 6 osób w zawodzie opiekuna . Tytułem refundacji części wynagrodzeń tych osób i pochodnych od wynagrodzeń MOPS otrzymał kwotę 54 931,51 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli zabezpiecza również obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych. Pracę Zespołu i grup roboczych koordynuje wskazany przez Dyrektora MOPS pracownik do którego zadań należy w szczególności:

- obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego,
- koordynowanie pracy grup roboczych powoływanych do podejmowania interwencji w indywidualnych przypadkach przemocy domowej i skuteczności podejmowanych działań,
- gromadzenie i przechowywanie dokumentacji pracy grup roboczych.

Na utrzymanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023 roku wydatkowano 7 934 323,80 zł, w tym dofinansowanie z budżetu państwa wynosiło 818 722,64 zł. W ramach zadań własnych wydatkowano kwotę 7 115 601,80 zł ze środków gminy.

Wydatki w 2023 r. kształtowały się następująco:

§ 3020 – świadczenia rzeczowe wynikające z przepisów BHP	44 661,97
w tym głównie odzież robocza, obuwie, rękawice ochronne, środki czystości dla opiekunek i pracowników gospodarczych	
§ 4010 – wynagrodzenia pracowników socjalnych, konsultantów i specjalistów pracowników księgowo - administracyjnych gospodarczych, pracowników zatrudnianych okresowo na podstawie umów z PUP (w tym również 22 nagrody jubileuszowe i 4 odprawy emerytalne)	5 621 021,75
§ 4040 – dodatkowe wynagrodzenie roczne	370 801,61
§ 4110 – składki ZUS	946 634,87
§ 4120 – odpisy na Fundusz Pracy	94 800,58
§ 4170 – umowy z osobami fizycznymi wykonującymi usługi gońca	20 978,68
§ 4210 – zakupy materiałów biurowych i środków czystości, paliwa, doposażenie pomieszczeń w niezbędne meble, sprzęt komputerowy	96 767,90
§ 4260 – zakup energii	129 607,05
§ 4270 – zakup usług remontowych, konserwacja przeglądy, naprawy maszyn, urządzeń i pojazdów, bieżących awarii instalacji oraz remonty w budynku MOPS	25 393,80
§ 4280 – zakup usług medycznych, wstępne i okresowe badania lekarskie pracowników	2 870,00
§ 4300 – zakup usług pozostałych - opłaty pocztowe, prowizje bankowe opłaty komunalne, monitoring, usługa informatyczna dot. programu POMOST	132 619,50
§ 4360 – opłaty z tytułu usług telefonii komórkowej, stacjonarnej oraz internetu	8 334,94

§ 4410 – krajowe podróże służbowe w związku ze szkoleniami specjalistycznymi	360,40
§ 4430 – ubezpieczenia rzeczowe	4 572,65
§ 4440 – odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	152 642,00
§ 4480 - podatek od nieruchomości	14 704,00
§ 4520 – opłata na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego (opłaty za odpady komunalne)	3 248,20
§ 4700 – szkolenia pracowników	6 132,39
§ 4710 – PPK	26 138,50
§ 6050 – wydatki inwestycyjne	25 722,01
§ 6060 – zakupy inwestycyjne	206 311,00

XIV. PODSUMOWANIE

łącznie na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w 2023 r. MOPS wydatkował 28 603 024,37 zł, z czego 7 563 413,68 zł pochodziło ze środków zewnętrznych a 21 039 610,69 zł z budżetu gminy. Udział gminy w finansowaniu zadań z pomocy społecznej wyniósł 73,50 %.

Na sfinansowanie funkcjonowania Warsztatu Terapii Zajęciowej przy MOPS, w ramach realizowanego przez MOPS budżetu w 2023 roku wydatkowane było łącznie 1 948 421,06 zł, z czego ze środków PFRON pochodziła kwota 1 474 800,00 zł, natomiast 163 900,00 zł to środki powiatów, z których pochodzili uczestnicy WTZ oraz 309 721,06 – środki z budżetu gminy na remont.

W roku sprawozdawczym MOPS pozyskiwał środki ze źródeł zewnętrznych w ramach ogłaszanych programów rządowych tj. „Asystent rodziny” na rok 2023, „Opieka 75+”- edycja 2023, „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”- edycja 2023, „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023, „Korpus wsparcia seniorów” na rok 2023, „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 - 2023”, „Wieloletni program SENIOR+ na lata 2021-2025” moduł II. Ponadto w ramach prowadzonej działalności statutowej MOPS w swojej bieżącej pracy posiłkował się również środkami finansowymi pozyskanymi z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020. Przy udziale środków z UE realizowany jest projekt „Pershing od nowa”. Łączna kwota wydatkowanych środków zewnętrznych wyniosła 249 452,42 zł, przy wkładzie własnym w wysokości 19 260,08 zł.

Syntetyczne podsumowanie powyższych wydatków poniesionych na zadania z zakresu pomocy społecznej przedstawiają poniższe tabele.

TABELA NR 21 WYDATKI W ZAKRESIE ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA (w zł)	ŁĄCZNIE WYDATKOWANA KWOTA w zł.
1.	85154	ZADANIA Z ZAKRESU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH:		336 853,54
		- SPWD Świetlica „TĘCZA”	254 523,92	
		- Klub Trzeźwego Życia	82 329,62	
2.	85202	OPŁATY ZA POBYT W DPS	5 489 552,79	4 810 938,24
3.	85203	DZIENNY DOM SENIOR+	219 302,97	336 865,52

		ŻYWIENIE W OŚRODKACH WSPARCIA	147 562,55	
4.	85205	PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	35 034,40	35 034,40
5.	85504	WSPIERANIE RODZINY:		2 259 180,66
		- Asystent rodziny	212 689,23	
		- koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej	1 326 520,00	
		- SPWD Świetlica Tęcza	306 963,53	
		- SPWD Świetlica Tęcza Filia	413 007,90	
6.	85214	ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ	584 030,44	584 030,44
7.	85219	OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	7 115 601,80	7 115 601,80
8.	85228	USŁUGI OPIEKUŃCZE (w tym Program 75+, wkład własny „Korpus Wsparcia Seniora”)	2 978 068,94	2 980 555,06
		SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2 486,12	
9.	85230	DOŻYWIANIE Program „Posiłek w szkole i w domu”	268 554,60	268 554,60
10.	85295	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ		1 293 660,82
		- Klub Integracji Społecznej	13 551,01	
		- Organizowanie Społeczności Lokalnej	37 202,68	
		- Kuchnia Przy MOPS	532 073,86	
		- Prace Społeczno-Użyteczne	84 491,48	
		- Dzienny Dom Senior+ /Wieloletni Program Senior + Moduł II	159 800,00	
		- Rozwadowski Klub Seniora	175 070,78	
		- Schronisko	151 028,56	
		- Sąsiedzkie usługi opiekuńcze	139 690,69	
		- Kontener	751,76	
11.	85311	- WTZ - remont	309 721,06	309 721,06
ŁĄCZNE WYDATKI			21 039 610,69	

TABELA NR 22 WYDATKI W ZAKRESIE DOFINANSOWANIA DO ZADAŃ WŁASNYCH ZE ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA
1.	85213	UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE	130 587,30
2.	85214	ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ -Zasiłki okresowe	726 090,45
3.	85216	ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ	1 545 697,79

		-Zasiłki stałe	
4.	85219	OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	818 722,00
5.	85228	USŁUGI OPIEKUŃCZE W TYM SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE - Program „OPIEKA 75+”	416 105,64
6.	85295	DZIENNY DOM SENIOR+ / Wieloletni program senior + Moduł II	159 800,00
7.	85295	Program „Korpus Wsparcia Seniorów”	41 407,38
8.	85230	DOŻYWIANIE - Program „Posiłek w szkole i w domu”	804 000,00
9.	85504	WSPIERANIE RODZINY -Asystent rodziny	33 053,03
WYDATKI ŁĄCZNIE – z budżetu państwa			4 675 463,59

TABELA NR 23 WYDATKI W ZAKRESIE ZADAŃ ZLECONYCH

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA
1.	85195	OBSŁUGA UBEZPIECZEŃ ZDROWOTNYCH	1 476,84
2.	85219	WYNAGRODZENIE DLA OPIEKUNA PRAWNEGO	79 047,25
3.	85228	SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	106 641,00
WYDATKI ŁĄCZNIE - z budżetu państwa			187 165,09

TABELA NR 24 WYDATKI INNE - WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA	ŁĄCZNIE WYDATKOWANA KWOTA
1.	85311	WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ		1 638 700,00
		- finansowanie PFRON (90%)	1 474 800,00	
		- finansowanie zadań własnych powiatu (10%)	163 900,00	

TABELA NR 25 POZOSTALE WYDATKI NA REALIZACJĘ PROGRAMÓW RZĄDOWYCH I PROJEKTÓW
W RAMACH POZYSKANYCH ŚRODKÓW ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH

Lp.	ROZDZIAŁ	NAZWA ZADANIA	WYDATKOWANA KWOTA	ŁĄCZNIE WYDATKOWANA KWOTA
1.	75095	Projekt „Modelowe rozwiązania na trudne wyzwania” – „Pershing od nowa”		157 486,93
		Budżet państwa	23 623,06	
		Norweski Mechanizm Finansowy	133 863,87	
2.	75495	Ukraina – obsługa świadczeń	464,00	464,00
3.	85205	Projekt „Budujemy mosty”		91 965,49
		Budżet państwa	72 705,41	
		Wkład własny	19 260,08	
7.	85395	Ukraina „300”	30 906,00	30 906,00
6.	środki poza budżetowe	PROGRAM „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ”	561 618,82	561 618,82
7.	środki poza budżetowe	PROGRAM „OPIEKA WYTCNIENIOWA”	219 643,76	219 643,76
			Ogółem	1 062 085,00 w tym: Budżet – 280 822,42 Środki poza budżetowe – 781 262,58

Wydatki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w 2023 r. wyniosły łącznie 28 603 024, 37 zł. w tym środki pozabudżetowe – 781 262,58 zł. Na kwotę 27 821 761,79 składały się zadania własne, zlecone i dofinansowanie do zadań własnych.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli od wielu lat nakierowane są na wspieranie mieszkańców miasta Stalowej Woli, w roku sprawozdawczym wiązały się ze szczególną dbałością o jakość świadczonych usług, profesjonalizm pracowników oraz stałe dopasowywanie form wsparcia do zmieniających się (ale na bieżąco aktualizowanych) potrzeb mieszkańców miasta.

W 2023 roku z pomocy tuł. MOPS skorzystało 1135 rodzin/1927 osób w rodzinach (łącznie z pracą socjalną). W wyniku rozeznaczonych potrzeb wydanych zostało łącznie 5 846 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń pomocy społecznej, z czego decyzje odmowne stanowiły niespełna 0,84 % wszystkich decyzji.

Obecna struktura organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest odpowiedzią na diagnozowane na przestrzeni wielu lat potrzeby środowiska lokalnego, określone w oparciu o analizę i ocenę występujących zjawisk, powodujących zapotrzebowanie na różne formy wsparcia. Diagnoza problemów społecznych wskazuje, że do najbardziej dotkliwych problemów z jakimi borykają się mieszkańcy w naszym mieście zaliczają się: długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia od alkoholu i innych używek, demograficzne starzenie się społeczeństwa, problemy opiekuńczo – wychowawcze.

Wymienione wyżej problemy rozwiązywane są z wykorzystaniem zasobów finansowych, kadrowych i instytucjonalnych jakimi dysponuje MOPS w Stalowej Woli. Dzięki rozwiniętej pomocy usługowej i instytucjonalnej oraz wyťažonej pracy pracowników Ośrodka możliwe było objęcie wszechstronnym wsparciem wszystkie grupy wiekowe mieszkańców naszego miasta. Dużym wsparciem jest również wypracowana na przestrzeni lat współpraca z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej.

W ramach profesjonalizacji działań podejmowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli w Dziale Pomocy Środowiskowej i Integracji Społecznej zostały powołane zespoły problemowe specjalizujące się w pracy z konkretnymi grupami dyspanseryjnymi. Bardzo często złożoność problemów rodzin z którymi współpracują pracownicy Zespołów wymaga rozwiązań interdyscyplinarnych. Wówczas do współpracy zapraszani są specjaliści pracy z rodziną, przedstawiciele instytucji działających na rzecz rodziny i w obszarze pomocy społecznej. Celem nawiązania tej współpracy jest zaplanowanie wspólnych, kompleksowych działań w ramach własnych kompetencji, służących poprawie sytuacji rodzin, analizowanie i diagnozowanie potrzeb, poszukiwanie nowych rozwiązań, ustalanie planu pomocy wraz z oddelegowaniem zadań do realizacji poszczególnym partnerom.

Praca w Ośrodku związana z obsługą klienta nie kończy się na gromadzeniu dokumentów oraz wypłacaniu należnych świadczeń pieniężnych. To również pomoc rzeczowa i usługowa a przede wszystkim działania z zakresu pracy socjalnej i rozwijanie nowych form samopomocy. Należy w tym miejscu podkreślić, że realizacja tych zadań jest niezwykle pracochłonna ze względu na bardzo biurokratyzowany system przyznawania pomocy (obszerne druki wywiadów środowiskowych oraz okresowa weryfikacja zawartych w nich danych, duża liczba dokumentów, zmiany w przepisach prawnych).

Pracownicy MOPS w Stalowej Woli dużą wagę przywiązują do aktywizacji zarówno społecznej jak i zawodowej klientów Ośrodka wykorzystując do tego celu różne formy i narzędzia pracy socjalnej takie jak: kontrakt socjalny i projekt socjalny.

W obszarze reintegracji społecznej i aktywizacji zawodowej swoje działania skierowane do bezrobotnych mieszkańców Gminy realizował Klub Integracji Społecznej funkcjonujący w strukturze MOPS od 2005. W 2023 roku oferta Klubu obejmowała zarówno główne statutowe działania skierowane do osób pozostających bez pracy, w tym w szczególności korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jak również edycje KIS wzbogacone o Program Aktywizacja i Integracja przeznaczony dla osób bezrobotnych najbardziej oddalonych od rynku pracy. W programie KIS uczestniczyło 41 osób (23 kobiety oraz 18 mężczyzn). Jeszcze w trakcie trwania zajęć jedna z uczestniczek podjęła zatrudnienie a po zakończeniu działań Klubu kolejna osoba podjęła zatrudnienie na otwartym rynku pracy.

Podstawowym celem działalności KIS jest odpowiednie ukierunkowanie i przygotowanie osób pozostających poza rynkiem pracy do zmiany swojej postawy i aktywności w poszukiwaniu pracy z wykorzystaniem dostępnych narzędzi ze strony PUP, MOPS.

Jedną z formą aktywizacji zawodowej, kontynuowaną w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej od 2015 roku są prace społecznie użyteczne organizowane na podstawie Porozumienia zawartego między Starostą Stalowowolskim a Gminą Stalowa Wola. W minionym roku z tej formy zatrudnienia wspieranego skierowanego do mieszkańców gminy Stalowa Wola skorzystało 19 osób bezrobotnych (9 kobiet i 10 mężczyzn), jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w wymiarze do 10 godzin w ciągu tygodnia. Realizacja pracy zawodowej w tak niskim wymiarze pozwala na stopniowe przygotowywanie osoby długotrwale bezrobotnej do wejścia na otwarty rynek pracy. Nadmienić należy, że po zakończeniu prac społecznie użytecznych 2 osoby podjęły zatrudnienie.

Inną formą aktywizacji zawodowej realizowanej przez MOPS w ramach prac społecznie użytecznych jest „Pomoc w domu” w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, ustanowionego uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. Celem programu jest wsparcie rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych w realizacji codziennych obowiązków domowych poprzez aktywizację osób bezrobotnych w ramach prac społecznie użytecznych.

W 2023 roku do prac społecznie użytecznych skierowano 3 osoby (kobiety) zarejestrowane w PUP w Stalowej Woli jako bezrobotne bez prawa do zasiłku, które jednocześnie korzystały ze świadczeń pomocy społecznej w tut. MOPS. Z tej formy pomocy w pracach domowych skorzystały 3 rodziny.

Pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych, wpisało się już na stałe w działania MOPS szczególnie, gdy jest realizowane w oparciu o partnerstwo z innymi podmiotami funkcjonującymi na terenie naszego miasta. Działania te odnoszące się zarówno do bezpośrednich adresatów pomocy społecznej jak i do środowiska lokalnego, mogącego dawać nieformalne wsparcie tymże osobom i rodzinom były kontynuowane w roku 2023 dzięki metodzie pracy środowiskowej – Organizowania Społeczności Lokalnej (OSL) i w oparciu o profesjonalną pracę pracowników socjalnych. Praca socjalna w ramach tej metody polega na uczeniu społeczności jak mogą sobie pomóc poprzez wykorzystanie otaczających ich zasobów najbliższego środowiska. We wszystkie działania zaangażowani są mieszkańcy, pracownicy MOPS oraz partnerzy. Jednym z elementów powyższego modelu są działania oparte na partnerstwie instytucji i osób, które swoim zasięgiem oddziałują na daną społeczność.

Wdrażanie OSL jako profesjonalnej usługi społecznej zostało rozpoczęte wśród mieszkańców bloku przy ul. Podleśnej 2 w 2014 r. Na przestrzeni kilku lat dzięki współpracy wielu instytucji, firm prywatnych oraz organizacji pozarządowych udaje nam się osiągać pozytywne zmiany w otoczeniu ulicy Poleśnej 2 i w społeczności lokalnej. Bardzo ważna jest także wciąż poszerzająca się sieć kontaktów i partnerów nieformalnych. Każdy z partnerów zna specyfikę i główne problemy mieszkańców terenu objętego działaniami w ramach organizowania społeczności lokalnej. Dzięki aktywnemu włączeniu ich do współpracy możliwe było przeprowadzenie wielu inicjatyw skierowanych do lokalnej społeczności.

Wszystkie działania jakie zostały zrealizowane w ramach organizowania społeczności lokalnej w 2023 roku w dużej mierze były zainicjowane przez mieszkańców obszaru objętego działaniami organizatorów społeczności lokalnej (ul. Podleśna 2, ul. Sierpnia 22, ul. Kilińskiego 2, Osiedla Energetyków). Społeczność z wyżej wymienionych obszarów dostrzega z jakimi problemami musi zmierzyć się na co dzień i jest tego świadoma, dlatego też próbuje dokonać zmian, które z całą pewnością wpłyną na zmianę wizerunku lokalnego środowiska. Mieszkańcy chcą włączyć się w zaplanowanie wspólnej przestrzeni, stopniowo powiększa się ilość osób zainteresowanych wspólnym działaniem, czego dowodem jest wzrost aktywności podczas spotkań obywatelskich. Ludzie są bardziej świadomi tego, że muszą sami zadbać o własne interesy, bo tylko tak osiągną zamierzony cel. Miejscem, które sprzyja oddolnym inicjatywom mieszkańców oraz pracy ze społecznością lokalną

jest Klub „Wesoła Gromadka”. Klub jest miejscem rodzinnych i sąsiedzkich spotkań rodzin polskich a po wybuchu wojny również ukraińskich.

Wdrażanie OSŁ przynosi również korzyści Gminie. Zalicza się do nich zwiększenie zaangażowania mieszkańców oraz ich odpowiedzialności zarówno za własne sprawy, jak i sprawy społeczności oraz Gminy. MOPS realizując środowiskową metodę pracy socjalnej staje się instytucją poszukującą skutecznych form pomocy, profesjonalnego działania, a przede wszystkim dostosowaną do zmieniających się uwarunkowań środowiskowych. Rola MOPS zasadniczo uległa zmianie, z roli urzędu wypłacającego świadczenia, do roli aktora społecznego budującego kapitał społeczny. Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy pozytywną zmianę wizerunku i wzrost zaufania przedstawicieli innych instytucji, organizacji pozarządowych, a przede wszystkim sektora biznesowego oraz lokalnej społeczności. Firmy z terenu Stalowej Woli podkreślają, że podjęta współpraca jest dla nich bardzo ważna i wiąże się z korzyściami zarówno dla jednej jak i dla drugiej strony. Pomimo braku formalnego dokumentu (umowy, porozumienia o współpracy) organizatorzy społeczności lokalnej zawsze mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich partnerów ze świata biznesu.

W roku sprawozdawczym działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej opierała się również na kontynuowaniu podjętych w 2012 roku zadań nałożonych na Gminę w ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. System wsparcia rodziny w MOPS w Stalowej Woli szczególnie tych niewydolnych wychowawczo obejmuje profesjonalną pomoc ze strony pracowników socjalnych z Zespołu ds. pomocy rodzinie, poradnictwo prawne i psychologiczne, asystenturę oraz możliwość skorzystania z wsparcia Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego – Świetlicy „TĘCZA”.

Zespół ds. pomocy rodzinie udzielał profesjonalnego wsparcia ze strony specjalistów rodzinom niewydolnym w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. W 2023 r. objął swoim wsparciem **282 rodziny**. Praca z **95** rodzinami polegała zarówno na świadczeniu pomocy materialnej jak i wszechstronnej pracy socjalnej. Wyłącznie specjalistyczną pracą socjalną objętych było **187** rodzin m.in. z uwagi na zdiagnozowane dysfunkcje rodziny, w związku z prowadzoną procedurą „Niebieskie Karty” itp.

Z pomocy asystenta rodziny w minionym roku skorzystało **39 rodzin (80 dzieci)**. W 2023 r. asystenci zakończyli współpracę z **9 rodzinami**.

Podkreślić należy, że realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej nakłada na Gminę, także obowiązek ponoszenia coraz wyższych kosztów w związku ze współfinansowaniem pobytu dzieci w pieczy zastępczej, które z roku na rok będzie wzrastało w związku z corocznym procentowym wzrostem udziału Gminy w partycypowaniu w tych kosztach (w 1 roku – 10%, w 2 roku – 30% natomiast od 3 roku – 50% kosztów). W 2023 roku na ten cel Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wydatkował kwotę **1 224 722,99** (w 2019 r. była to kwota 614 976,00 zł a w 2020 r. 786 419,00 zł, w 2021 roku - 823 078,00 zł, w 2022 r. – 1 146 91,98). W 2023 r. w pieczy przebywało – **73 dzieci**, w stosunku do 2022 r. liczba dzieci wzrosła o osiem.

W Specjalistycznej Placówce Wsparcia Dziennego – Świetlicy „TĘCZA” w 2023 r. w zajęciach uczestniczyło łącznie **187 dzieci** w wieku od 6 – 16 lat w tym w Świetlicy „Tęcza” 95 dzieci natomiast w jej Filii 92 dzieci.

System oparcia społecznego obejmuje w Stalowej Woli nie tylko osoby bezrobotne czy nieaktywne zawodowo lub rodziny niewydolne wychowawczo, ale również osoby starsze i niepełnosprawne. Stalowowolscy seniorzy również mają w naszym mieście swoje miejsce, w którym mogą uczestniczyć w ciekawych zajęciach. W 2023 r. do Dziennego Domu SENIOR + uczęszczało łącznie **51 osób**. Najstarsza uczestniczka miała 94 lata natomiast najmłodsza 65. Natomiast Rozwadowski Klub Seniora działający w „Sokole” swoim wsparciem objął 15 uczestników.

Profesjonalną pracę socjalną osobom starszym świadczą pracownicy socjalni z Zespołu ds. pomocy osobom starszym. W 2023 r. obejmował on swoją opieką **427 środowisk**.

Osobom starszym i niepełnosprawnym MOPS oferuje różne formy wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez usługi opiekuńcze, wsparcie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej czy też usługę sąsiedzką wraz z teleopieką.

Łącznie ze wszystkich ofert skorzystało **617 osoby**, w tym:

- usługi opiekuńcze - 235 osób, w tym 83 osoby w ramach programu „Opieka 75+”(usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze)
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi - 10 osób w tym 1 dziecko ze zdiagnozowanym autyzmem.
- usługa sąsiedzka – 31 osób,
- usługa rehabilitanta 2 osoby,
- opieka wytchnieniowa – 26 osób,
- asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – 30 osób,
- teleopieka – 283 osoby,

Funkcjonujący przy MOPS Warsztat Terapii Zajęciowej swoją pomoc kierował w ubiegłym roku do **54 osób** niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Podstawowym zadaniem Warsztatu jest przygotowanie osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy na otwartym lub chronionym rynku pracy. Jakość i poziom oferty terapeutycznej, różnorodność metod i form rehabilitacji, indywidualizacja terapii, aktywizacja społeczna i zawodowa to podstawowe priorytety działania Warsztatu Terapii Zajęciowej.

MOPS nie pozostawił również bez wsparcia opiekunów osób niepełnosprawnych. W wyniku badań ankietowych przeprowadzonych w 2019 r. ustalono, że opiekunowie osób niepełnosprawnych mają trudności w znalezieniu opieki na czas ich nieobecności związanej z różnymi sytuacjami życiowymi. Odpowiedzią na ich potrzeby okazał się Program „Opieka wytchnieniowa – edycja 2023”, który dawał możliwość skorzystania ze wsparcia w formie dziennej i całodobowej w opiece nad osobą niepełnosprawną. Z usługi opieki wytchnieniowej skorzystało **21** opiekunów niepełnosprawnych.

XV. ZAŁOŻENIA I POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest prowadzony na bieżąco przez Ośrodek monitoring problemów społecznych występujących w mieście na podstawie zgromadzonych danych jak również prognoz demograficznych.

Zgodnie z założeniami opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny prognozy demograficznej¹⁰, obejmującej okres do 2050 r., w przyjętej perspektywie wystąpi znaczne zwiększenie się liczby osób w wieku co najmniej 60 lat. Wzrost ten będzie bardzo dynamiczny w okresie najbliższej dekady ze względu na osiągnięcie wieku 60 lat przez osoby urodzone w drugiej połowie lat 50 ub. wieku – są to najliczniejsze roczniki w całym okresie powojennym.

Dodatkowo, należy oczekiwać, że trwanie życia będzie się sukcesywnie wydłużało sprzyjając zwiększeniu zarówno liczby, jak i odsetka ludności w starszym wieku w ogólnej populacji Polski. Niestety – dla zdecydowanej większości tej grupy ludności nie będzie to życie w zdrowiu.

Te prognozy przekładają się na ukierunkowanie w pomocy społecznej na szeroko rozumianą pomoc osobom w podeszłym wieku, a przede wszystkim zabezpieczeniu środków finansowych na utrzymanie

¹⁰ Prognoza ludności na lata 2014-2050, Studia i analizy statystyczne, GUS 2014

osób starszych w domach pomocy społecznej i zabezpieczeniu usług opiekuńczych oraz pobytu w dziennych domach pobytu. W naszym mieście utrzymuje się na wysokim poziomie liczba osób przebywających w Domach Pomocy Społecznej, a tym samym zwiększeniu ulegają środki samorządowe przeznaczone na koszty utrzymania tych osób. Dlatego też przy planowaniu budżetu na najbliższe lata, należy wziąć pod uwagę kwestię zwiększenia środków finansowych na opłatę pobytu osób w domach pomocy społecznej. Należy dodać, że koszt średniomiesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej jest nieproporcjonalny do wzrostu emerytur. Wysoki wskaźnik ilości osób przebywających w domach pomocy społecznej przy corocznych wzrostach kosztu pobytu powoduje duży wzrost wydatków w porównaniu do innych form pomocy.

Dbając o jak najdłuższe utrzymanie seniorów w ich środowiskach zamieszkania oraz zapewnienie im wszechstronnej pomocy, biorąc pod uwagę ich wiek, stan zdrowia oraz obniżającą się samodzielność MOPS nadal będzie udzielał wsparcia seniorom poprzez dalszą realizację Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” realizując II moduły programu. Moduł I – to zapewnienie usługi wsparcia seniorom poprzez świadczenie usług sąsiedzkich, obejmujących pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną – pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Moduł II – polega na poprawie bezpieczeństwa oraz możliwość samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania dla osób starszych poprzez zwiększenie dostępu do tzw. „opieki na odległość” poprzez zapewnienie tzw. „opasek bezpieczeństwa”. Opaska połączona będzie z usługą operatora pomocy. Środki finansowe na realizację zadania pozyskane zostaną z dotacji celowej budżetu państwa w zakresie realizacji przez gminy zadania własnego

W 2024 roku Gmina Stalowa Wola ponownie aplikowała o dodatkowe środki na realizację usług opiekuńczych dla osób powyżej 75 r.ż. w ramach Programu „Opieka 75+”. Celem programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi lub są osobami samotnie gospodarującymi, a także tych, które pozostają w rodzinie. Gminy, które przystąpią do realizacji programu uzyskają finansowe wsparcie do 60% przewidywanych kosztów realizacji ich zadania własnego o charakterze obowiązkowym.

Drugą grupą osób, która będzie wymagała wzmożonych działań Ośrodka będą osoby niepełnosprawne.

W związku z wysokim zainteresowaniem tych osób w uzyskaniu wsparcia i pomocy, wynikającym z rosnących potrzeb i ograniczeń, ponownie aplikowaliśmy o środki z Funduszu Solidarnościowego w ramach Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 opracowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Ponadto złożono wniosek w ramach Programu resortowego „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024. Program skierowany jest do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w pomocy doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej, tj. odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą z niepełnosprawnością przez zapewnienie czasowego zastępstwa w tym zakresie.

MOPS Stalowa Wola będzie dążył do uruchomienia na terenie Gminy mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego skierowanego do różnych grup społecznych w tym m.in. osób niepełnosprawnych czy bezdomnych. Obecnie w Wydziale Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta przy współpracy z tut. Ośrodkiem prowadzone są działania w celu opracowania dokumentacji projektowej mieszkań aby

w dalszej kolejności można było pozyskać środki z Banku Gospodarstwa Krajowego na budowę mieszkań wspomaganych i treningowych.

Dzięki wstłuchaniu się w potrzeby rodzin osób z niepełnosprawnościami powstał projekt utworzenia Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Stalowej Woli, które będzie dedykowane dla dorosłych osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Jest to projekt, który wynika bezpośrednio z wielkiej potrzeby, obawy rodziców, już dzisiaj dorosłych lub dorastających osób niepełnosprawnych, co będzie się działo z tymi osobami o szczególnych potrzebach w momencie, kiedy zabraknie dzisiejszych opiekunów, kiedy oni odejdą lub będą w takim stanie zdrowotnym, który uniemożliwi im codzienne zajmowanie się swoimi dziećmi, swoimi podopiecznymi. Dzięki zaangażowaniu wielu osób, między innymi z MOPS Stalowa Wola powstał projekt techniczny, a następnie został on złożony w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej. Miasto Stalowa Wola, w ramach tego naboru jako jedyne w naszym województwie, otrzymało dofinansowanie w wysokości 2 368 000 zł, dzięki czemu będzie mogło zrealizować projekt, który jest wyceniony na kwotę 3 168 000 zł.

W dalszym ciągu będziemy realizować zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2023 roku zadanie to było realizowane przez trzech (okresowo dwóch) asystentów rodziny. Kontynuowanie zatrudnienia i rozwijanie form pracy asystentów rodziny służy wspieraniu rodzin przeżywających trudności wychowawcze. Z analizy osób korzystających z pomocy społecznej obserwujemy wzrost rodzin o złożonych problemach rodzinnych, wychowawczych z dziećmi oraz innych z pogranicza bezradności w życiu społecznym, co wskazuje na zasadność świadczenia pracy socjalnej w połączeniu ze wsparciem asystenta rodziny. Potrzeby w tym zakresie na terenie gminy wzrastają, co w najbliższej przyszłości będzie prowadzić do konieczności zwiększenia zatrudnienia asystentów rodziny.

W 2024 r. nadal będą kontynuowane działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej zgodnie z przepisami w tym zakresie. Należy dodać, że w 2023 r. nastąpiła zmiana ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej powodując wiele trudności. Sprawy są coraz bardziej złożone, wymagają pracy wielowymiarowej, przemoc często dotyczy osób najmłodszych, starszych, schorowanych, przepisy nie uwzględniają indywidualnych przypadków, każda sytuacja jest inna, należy ją bardzo ostrożnie i z wyczuciem rozeznawać, jednocześnie działając zgodnie z przepisami, które wymagają tworzenia dużej ilości dokumentacji.

Ponadto w ramach działań pomocowych będzie priorytetowo realizowana praca socjalna, gdyż tylko w takiej formie istnieje możliwość wzmocnienia klienta w jego pozytywnych działaniach.

W wybranych przypadkach praca socjalna będzie realizowana w oparciu o kontrakt socjalny, indywidualny program wychodzenia z bezdomności w stosunku do osób bezdomnych oraz projekty socjalne. W dalszym ciągu będziemy podejmować działania w ramach pracy socjalnej metodą środowiskowej pracy socjalnej. Organizatorami społeczności lokalnej są pracownicy socjalni Ośrodka. Podejmują oni pracę dla ludzi i z ludźmi na rzecz ulepszania własnego środowiska - pomagają im w wypracowaniu umiejętności służących zrobieniu tego, co sami chcą, a także rozwiązywaniu problemów mogących im w tym przeszkodzić. Mobilizują grupy i społeczności lokalne do samodzielnego rozpoznawania swoich potrzeb i aktywnego udziału w poszukiwaniu sposobów ich zaspokajania. Poprzez swoją otwartość i komunikację podejmują działania w celu zawiązania przez mieszkańców społecznych relacji. Zachęcają do podejmowania oddolnych inicjatyw.

Szczególną formą wspierania klientów MOPS doświadczających tzw. wielokrotnego wykluczenia będzie działalność Klubu Integracji Społecznej, którego zasadniczym celem jest udzielanie osobom i rodzinom pomocy w odbudowaniu i podtrzymaniu umiejętności uczestnictwa w życiu

społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych.

Priorytetem będzie przy ciągłym wzroście kosztów utrzymanie na dotychczasowym poziomie funkcjonujących obecnie placówek wsparcia dziennego na terenie Gminy oraz wspieranie ich w rozwoju na rzecz jeszcze lepszego funkcjonowania.

Będziemy realizować Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2014-2028. Program ten zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Na Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w dalszym ciągu spoczywa obowiązek opracowywania, wdrażania, monitorowania oraz aktualizowania lokalnych programów społecznych, wynikających z rozeznaczonych potrzeb. Realizacja tych programów pozwoli na efektywne i racjonalne działanie oraz współpracę instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz mieszkańców naszego miasta. Działanie w tym zakresie pozwoli również ubiegać się o pozyskiwanie zewnętrznych funduszy.

W 2024 roku będą podejmowane dalsze działania w kierunku profesjonalizacji kadry pomocy społecznej poprzez podnoszenia wykształcenia, udział w kursach, szkoleniach a także umożliwienie pracownikom socjalnym udziału w superwizji celem zapewnienia wysokiej jakości pomocy świadczonej na rzecz osób i rodzin wykazujących trudności w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku społecznym.

W bieżącym roku nadal będziemy realizować działania statutowe. W oparciu o zdiagnozowane problemy praca z osobami czy rodzinami będzie polegała na zaspokojeniu bieżących, podstawowych potrzeb oraz długoplanowym działaniu prowadzącym do pozyskiwania lub odbudowania zasobów własnych (wiedza, umiejętności zawodowe, interpersonalne, zdrowotne) poszerzaniu możliwości samodzielnego funkcjonowania i umiejętnego korzystania z uprawnień.

Będziemy podejmować działania interwencyjne w sytuacjach kryzysowych, aby nie dopuszczać do pogłębiania się problemów. Zazwyczaj takie działania interwencyjne podejmujemy w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia oraz bezpieczeństwa osób i ich rodzin lub najbliższego otoczenia. Jest to najtrudniejszy obszar pracy, wymaga on bowiem podejmowania szybkich i trafnych decyzji oraz działań (chorzy psychicznie, osoby doświadczające przemocy w rodzinie oraz osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie, zaniedbane dzieci).

Pomoc społeczna podlega ciągłym przemianom stawiając przed pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej nowe wyzwania w zakresie podejmowania działań aktywizacyjnych o charakterze pozamaterialnym, kierowanych głównie do klientów, u których występują problemy z tytułu niezaradności życiowej i materialnej spowodowanej różnego rodzaju niepowodzeniami żywymi, w tym bezrobociem, patologią, uzależnieniami (nie tylko od alkoholu), bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, itp.

Mając tego świadomość pracownicy MOPS w roku 2013 powołali do życia i zarejestrowali w Krajowym Rejestrze Sądowym w Rzeszowie Stowarzyszenie Centrum Aktywności Społecznej "SPECTRUM", którego działalność statutowa wkomponowana jest w obszar działań pomocy społecznej. Funkcjonowanie Stowarzyszenia „SPECTRUM” daje możliwość aplikowania o środki w ramach konkursów zewnętrznych, w których nie mogą brać udziału bezpośrednio jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Należy jednak podkreślić, że pomoc społeczna we współczesnych realiach nie jest w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia otoczenia – samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, edukacji, policji, organizacji pozarządowych, itp. Tylko stała i systematyczna współpraca między tymi jednostkami pozwoli na skuteczne pomaganie i wdrażanie aktywnej polityki społecznej, której ośrodek pomocy społecznej powinien być animatorem w środowisku lokalnym.

Przedstawione w Sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli za 2023 r. liczne działania i inicjatywy, jakie podejmują pracownicy MOPS w Stalowej Woli wskazują jednoznacznie na to, że jako profesjonaliści staramy się nieustannie poszerzać wachlarz oferowanych mieszkańcom form pomocy przy jednoczesnym poszanowaniu godności każdego człowieka oraz wykorzystaniu zasad partycypacji społecznej. Niezwykle ważny jest dla nas odpowiedni dobór metod pracy oraz form pomocy tak, aby u osób zagrożonych wykluczeniem społecznym doprowadzić do pozytywnych zmian w ich życiu rodzinnym, społecznym czy zawodowym.

.....
(Dyrektor MOPS)

WYKAZ TABEL

1. Struktura zatrudniania w MOPS (str. 8).
2. Decyzje administracyjne w sprawach świadczeń z pomocy społecznej (str.12).
3. Typy rodzin objętych pomocą MOPS (str. 13).
4. Rodziny z dziećmi objęte pomocą MOPS (str. 14).
5. Powody przyznania świadczeń pomocy (str. 14).
6. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną (str. 15).
7. Liczba osób i powody przyznania zasiłku stałego (str. 16).
8. Zasiłek okresowy z podziałem na powód jego przyznania (str. 17).
9. Realizacja zasiłku celowego (str. 17).
10. Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” (str. 20).
11. Charakterystyka osób korzystających z usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi (str. 25).
12. Koszt pobytu dzieci skierowanych do pieczy zastępczej (str.35).
13. Charakterystyka rodzin dzieci uczęszczających do Świetlicy „Tęcza” i jej Filii (str.38)
14. Problemy występujące w rodzinach uczestników Klubu Integracji Społecznej (str.42).
15. Aktywność zawodowa uczestników Klubu Integracji Społecznej(str. 43).
16. Powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej przez uczestników prac społecznie użytecznych (str.45).
17. Liczba osób korzystających z oferty Klubu Trzeźwego Życia w 2022 r. (str.49).
18. Charakterystyka uczestników WTZ ze względu na wiek (str. 63).
19. Rodzaj niepełnosprawności uczestników WTZ wg schorzenia wiodącego (str.63).
20. Stopień niepełnosprawności uczestników WTZ (str.63).
21. Wydatki w zakresie zadań własnych gminy (str. 88).
22. Wydatki w zakresie dofinansowania do zadań własnych ze środków budżetu państwa (str. 89).
23. Wydatki w zakresie zadań zleconych (str.90).
24. Wydatki inne – Warsztat Terapii Zajęciowej (str. 90).
25. Pozostałe wydatki na realizację programów rządowych i projektów w ramach pozyskanych środków ze źródeł zewnętrznych (str. 91).